

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

за прогласување на Законот за високото образование*

Се прогласува Законот за високото образование*,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 2 мај 2018 година.

Број 08 - 2973/1
2 мај 2018 година
С к о п ј е

**ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**
д-р Ѓорге Иванов, с.р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

м-р Талат Џафери, с.р.

Дека преписот е верен на оригиналот тврди:

**ЗАМЕНИК НА ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР
НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

Неџбедин Ибраими

ЗАКОН ЗА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ*

Глава прва

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

Со овој закон се уредуваат автономијата на универзитетот и академската слобода, условите и постапката за основање, статусни промени и престанок на високообразовните установи, нивната дејност, системот за обезбедување и оценување на квалитетот на високото образование, основите за организација, управување, развој и финансирање на високообразовната дејност, правата и обврските на студентите, признавањето на странските високообразовни квалификации и надзорот над работата на високообразовните установи.

Поимник

Член 2

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Автономија на универзитет и на другите високообразовни установи“ опфаќа академска слобода, самостојно одлучување и управување и неповредливост на универзитетскиот простор;

2. „Акредитација на проект за основање на високообразовна установа“ е донесување на решение од Одборот за акредитација на високото образование со кое се прифаќа, односно се дава мислење по проектот во кој се содржани и образложени условите за основање на високообразовна установа;

3. „Акредитација на студиска програма“ е донесување на решение од Одборот за акредитација на високото образование со кое се одобрува спроведување на студиската програма на високообразовна установа согласно со закон;

4. „Високо образование“ е образование кое се остварува преку студиски програми на универзитети и самостојните високи стручни школи;

5. „Високообразовна квалификација“ е формален резултат од процесот на оценување и потврдување дека се постигнати резултатите од учење согласно утврдени стандарди по завршена студиска програма од прв, втор, или трет циклус на високо образование, стекната на високообразовна установа во Република Македонија или во друга земја, која е акредитирана и има одобрение за вршење на високообразовна дејност;

6. „Документ за делумно завршена студиска програма“ е сертификат или друг документ за стекнати студиски кредити, завршени години, семестри, испити, модули, делови од студиска програма, односно за завршени обврски по студиска програма за стекнување на високо образование, кој го издава високообразовната установа според прописите на соодветната држава;

7. „Диплома“ е јавен документ издаден од високообразовна установа со кој се докажува стекнато високо образование од прв, втор или трет циклус, потребно за

*Со овој закон се врши усогласување со европските директиви во областа на заемно признавање професионални квалификации, кои го регулираат минималното времетраење на високообразовните студии за секторските професии во Европската унија и тоа: 1. ДИРЕКТИВА 2005/36/ЕС НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ од 7 септември 2005 година за признавање на професионални квалификации CELEX број 32005L0036; 2. ДИРЕКТИВА 2013/55/EU НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ од 20 ноември 2013 година изменување на ДИРЕКТИВАТА 2005/36/ЕС НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ од 7 септември 2005 година за признавање на професионални квалификации CELEX број 32013L055.

продолжување на образованието или за започнување со вршење на соодветна професија;

8. „Додаток на диплома (Diploma Supplement)“ е составен дел на дипломата која содржи податоци за имателот на дипломата, информации кои поблиску ја определуваат квалификацијата, нивото на квалификацијата (стручниот, односно научниот назив) системот и содржината на студиите и постигнатите резултати, како и податоци за академските и професионалните можности кои ги дава квалификацијата за натамошни студии и професионален статус, дополнителни информации според природата на студиската програма и нивниот извор, датум и потпис и информации за националниот високообразовниот систем;

9. „Доживотно учење (Lifelong Learning)“ е облик на континуирано учење во текот на целиот живот заради усовршување, дополнување, продлабочување и осовременување на знаењето;

10. „Евалуација“ е процена на квалитетот на високото образование која опфаќа процедури за проценување на квалитетот во институциите за високо образование, на академскиот кадар и на нивните студиски програми според прифатените постапки и стандарди и водичот (насоките) за обезбедување на квалитет усвоени од европските институции за обезбедување на квалитет во високото образование и други организации и асоцијации кои имаат улога да ги воспоставуваат и применуваат европските стандарди и упатства за обезбедување на квалитет на европскиот простор за високо образование;

11. „Единица на универзитет“ е факултет, уметничка академија и висока стручна школа како високообразовна установа во состав на универзитет, со права и обврски определени со овој закон и статутот на универзитетот. Единици на универзитет се и научни институти со права и обврски определени со Законот за научно-истражувачка дејност, овој закон и статутот на универзитетот;

12. „Заедничка диплома (Joint Degree)“ е диплома која се стекнува со завршување на студиска програма која заедно ја прифаќаат и изведуваат два или повеќе универзитети во земјата или универзитет од земјата и акредитирана високообразовна установа од странство, односно нејзина единица акредитирана и регистрирана во Република Македонија, според условите определени со овој закон;

13. „Кредит систем“ е систем за акумулирање и трансфер на кредити врз основа на транспарентноста на резултатите од учењето и процесите на учење во високото образование;

14. „Кредит трансфер систем“ е заедничка процедура што се воспоставува според Европскиот кредит трансфер систем - ЕКТС или Европски систем на пренос и акумулација на поени (англиски: European Credit Transfer and Accumulation System) и претставува нумерички систем за квалитативно вреднување на работата на студентите што била вложена за стекнување знаења, вештини и компетенции што се предвидени со програмата за студирање, односно со конкретниот предмет во рамките на таа програма, ги опфаќа поените за совладување на предметот во целина, сите предмети во еден семестар, академската година и целокупното студирање и нивен пренос од една на друга високообразовна установа;

15. „Кредит“ е квантитативна мерка за изразување на обемот на учењето врз основа на обемот на работата која студентот во просек ја врши, односно оптоварувањето на студентот во кое се сметаат предавањата, семинарите, вежбите, другите облици на организирана студиска работа и самостојно учење со цел да ги постигне очекуваните резултати од процесот на учење. Кредитот му се доделува на студентот и се регистрира во неговото досие кога ќе ја исполни студиската обврска;

16. „Меѓународна Фраскатијева класификација“ е класификацијата на научно-истражувачките полиња во две нивоа (прво и второ ниво) на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД), содржана во Фраскатијевиот прирачник од 2015 година;

17. „Националната рамка на квалификации“ е задолжителен национален стандард со кој се уредува стекнувањето и користењето на квалификациите во

Република Македонија и инструмент за воспоставување систем на квалификации стекнати во Република Македонија со кои се даваат основите за прегледност, пристап, проодност, стекнување и квалитет на квалификациите, уредена со Законот за националната рамка на квалификации.

18. „Неформално учење“ се организирани активности и програми за учење и оспособување, кои не се дел од студиските програми за стекнување на високо образование со цел унапредување на знаењето, вештините и компетенциите за лични, општествени и професионални потреби и за кои не се издава диплома;

19. „Партиципација“ е износ на парични средства што го определува Владата на Република Македонија, кој се наплатува од студентите запишани на јавна високообразовна установа, чие образование се финансира од Буџетот на Република Македонија;

20. „Придружна членка на универзитет“ е установа чија основна дејност е функционално поврзана со високообразовната дејност;

21. „Применувачка дејност“ е примена на научните резултати, стручното знаење и вршење на други високостручни професионални работи на наставниците, научните работници и соработниците од научната, уметничката и стручната област за која е акредитирана високообразовна установа;

22. „Приватно-јавна непрофитна високообразовна установа“ е високообразовна установа основана од непрофитна фондација со јавни средства од странски и домашни извори која остварува јавен интерес. Средствата стекнати во оваа установа се користат само и исклучиво за вршење на високообразовна дејност. Оваа установа не создава и не распоредува профит.

23. „Резултати од учењето“ се изјави за тоа што знае, што разбира и за што е оспособен да прави студентот, како резултат на процесот на учење;

24. „Референтна научна публикација“, во смисла на овој закон е:

а) научно списание во кое трудовите кои се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование или

б) научно списание во кое трудовите кои се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор, во кој учествуваат членови од најмалку три земји при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови или

в) научно списание во кое трудовите кои се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД или

г) книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД или

д) зборник на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји или

ѓ) преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научно-истражувачка дејност.

25. „Самостојна високообразовна установа“ е универзитет или самостојна висока стручна школа;

26. „Студиска програма“, е збир на наставни компоненти од едно или повеќе студиски подрачја, засновани на резултати од учењето, , кои се признаваат за доделување на конкретна квалификација, која му дава можност на лицето кое ја завршило истата да врши некоја професионална дејност или да ги продолжи студиите;

27. „Студиско подрачје“ е едно од подрачјата дефинирани во Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED);

28. „Фраскатиев прирачник“ е Прирачникот со упатства за прибирање и објавување на податоци за истражување и експериментален развој на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) од 2015 година;

29. „Циклуси на високо образование“ се трите последователни циклуси на високото образование идентификувани со Болоњскиот процес (првиот – додипломски студии, вториот – постдипломски студии и третиот циклус – докторски студии) во кои се распоредени сите квалификации на високото образование кои се стекнуваат на единствениот европски простор на високо образование и

30. „Школарина“ е износ на парични средства за покривање на трошоците за студирање кој студентот, чие образование не се финансира од буџетот на Република Македонија има обврска да го плати на приватна или јавна високообразовна установа.

Основни начела на високото образование

Член 3

(1) Дејноста на високото образование е од јавен интерес и има посебно значење за Република Македонија како дел од меѓународниот и од единствениот европски образовен, научен и уметнички простор.

(2) Дејноста на високото образование се заснова на следниве начела:

1. Автономија и академска слобода;
2. Единство на наставата и на научно-истражувачката односно уметничката работа;
3. Отвореност кон јавноста и граѓаните;
4. Уважување на хуманистичките и демократските вредности на националната и европската традиција и вредностите на културното наследство;
5. Почитување на човековите права и слободи и гарантирање на принципот на еднаквост и заштита од дискриминација;
6. Унапредување на академската мобилност на наставниот кадар и студентите;
7. Учество на студентите во управувањето и одлучувањето, посебно во врска со прашањата што се од значење за квалитетот на наставата и студентскиот стандард;
8. Стремеж кон универзално знаење чиј императив се науката, слободата и вистината;
9. Обезбедување на систем за доживотно учење и
10. Обезбедување на квалитет и ефикасност на студирањето.

Цели на високото образование

Член 4

(1) Цели на високото образование се:

1. подигнување на општото образовно и научно-истражувачко ниво, како и нивото на уметничко творештво во Република Македонија;
2. создавање, заштита и пренесување на научни, стручни и уметнички знаења и вештини;
3. развој на науката, поттикнување на технолошкиот развој и унапредување на уметничкото творештво и примена на научните сознанија во развојот на општеството;
4. обезбедување научен, стручен и уметнички подмладок;
5. овозможување секој поединец под еднакви услови да се здобие со високо образование и да се образува во текот на целиот живот;
6. развивање на слободни, критички и креативни личности;
7. зајакнување на вработливоста, компетитивноста и конкурентноста на младите и возрасните;
8. развивање граѓанска одговорност кај академската заедница.

(2) Целите на високото образование се остваруваат преку:

1. организирање студии според акредитирани студиски програми;
2. изведување фундаментални, развојни и применети истражувања и вршење применувачка дејност и уметничко творештво;
3. заштита на автономијата на универзитетот и академската слобода;
4. континуирано подобрување на квалитетот и релевантноста на наставата и учењето;

5. обезбедување доволна и одржлива финансиска поддршка за сигурно и непречено одвивање на образовниот, научно-истражувачкиот и уметничкиот процес;
6. демократски, инклузивен процес на одлучување кој оневозможува концентрација на моќ;
7. почитување на човековите права и слободи и гарантирање на принципот на еднаквост и недискриминација;
8. обезбедување учество на студентите во управувањето и одлучувањето;
9. овозможување и промовирање на мобилност на членовите на академската заедница на странски високообразовни установи и развивање меѓународна соработка со странски високообразовни институции;
10. развивање меѓународна научна соработка;
11. афирмација на конкуренцијата во образованието и научните истражувања;
12. учество во планирањето, утврдувањето и развојот на вкупниот образовен систем;
13. зголемување на интелектуалниот капитал во Република Македонија;
14. промоција на национална и глобална одговорност; и
15. остварување на концептот на доживотно учење.

Академска заедница

Член 5

- (1) Академската заедница ја сочинуваат лицата избрани во наставно-научни, научни, наставни, наставно-стручни и соработнички звања и студентите.
- (2) Редовните професори остануваат членови на академската заедница и по нивното пензионирање.

Достапност на високото образование

Член 6

- (1) Државјаните на Република Македонија имаат под еднакви услови право на образование на високообразовните установи во Република Македонија.
- (2) Странските државјани можат, со примената на начелото на заемност, да се образуваат на високообразовните установи во Република Македонија под еднакви услови како и државјаните на Република Македонија.
- (3) Странските државјани, без примена на начелото на заемност, можат да се образуваат на високообразовните установи во Република Македонија, под услови кои поблиску ги утврдува високообразовната установа.
- (4) Лицата без државјанство имаат право на високо образование под еднакви услови како и државјаните на Република Македонија.

Глава втора

АВТОНОМИЈА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ И ДРУГИТЕ ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ

Содржина и заштита на автономијата

Член 7

- (1) Високото образование во Република Македонија се темели на автономија, во согласност со Уставот на Република Македонија, со ратификуваните меѓународни договори и со овој закон.
- (2) Високообразовните установи ја вршат својата дејност врз начелото на академската автономија.
- (3) Автономијата на високообразовните установи ја вклучува и одговорноста на членовите на академската заедница кон општествената заедница во којашто дејствуваат.

(4) Со академската автономија се гарантира интелектуалната слобода на членовите на академската заедница и творечката природа на истражувачкиот и образовниот процес, како врвни вредности и способности.

(5) Автономијата на високообразовните установи вклучува академска слобода, автономија на управувањето, неповредливост на просторот, финансиска автономија, кадровска автономија и неприкосновеност на автономијата.

(6) Автономијата на високообразовните установи ужива судска заштита и високообразовната установа има право да покрене постапка пред надлежен суд во случај на нејзина повреда.

Академска слобода

Член 8

(1) Академската слобода им припаѓа на сите членови на академската заедница и опфаќа:

1. слобода на изразување, негување и поттикнување на критичка мисла и свест кај членовите на академската заедница;

2. слобода во научноистражувачката работа, во уметничкото создавање, во примената и посредување на знаењето;

3. самостојно уредување на внатрешната организација и работењето со статут, донесен во согласност со закон;

4. слобода на изведување на наставата, спроведувањето на научните истражувања, уметничката дејност, односно творештво и применувачка дејност, вклучувајќи ја слободата на објавување и јавно претставување на научните резултати и уметничките достигнуања;

5. слобода на студирањето, утврдувањето на правилата на студирање, облиците и видовите на наставно-образовните дејности и на проверката на знаењата на студентите;

6. слобода на избор на студиските програми, во утврдувањето на содржината и на соодносот на задолжителните и на изборните наставни предмети, содржината на наставните предмети и во подготвувањето и избор на учебници и други учебни помагала;

7. слобода на изборот на методот на интерпретирање на наставните содржини;

8. утврдување услови и критериуми за студии од прв, втор и трет циклус, како и други видови на образование;

9. подготвување, усвојување и остварување на научноистражувачки програми и уметнички проекти и применувачка работа;

10. доделување стручни, академски и научни звања согласно со закон, како и доделување на почесни академски титули;

11. определување посебни услови и постапка за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања и

12. избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања.

Автономија на управувањето

Член 9

Автономијата во управувањето со високообразовни установи се изразува во:

1. планирањето, остварувањето и развојот на високообразовната дејност;

2. воспоставувањето и уредувањето на внатрешната организација;

3. донесувањето на статутот и другите општи акти на високообразовните установи;

4. изборот, именувањето и отповикувањето на органите согласно со законот, статутот и другите општи акти;

5. управувањето и користењето на имотот во согласност со намената за кој е добиен;

6. одлучување за формите на соработка со други организации;

7. здружувањето во соодветни организации и форуми во земјата и во странство;
8. остварувањето на меѓународна соработка, склучувањето договори и учеството во меѓународни организации и асоцијации и
9. одлучувањето за други прашања утврдени со закон, статут и другите општи акти.

Финансиска автономија

Член 10

(1) Јавните високообразовните установи самостојно располагаат со средствата добиени од партиципација од студентите и/или школарина од студентите, како и со другите сопствени приходи.

(2) Располагањето со средствата од ставот (1) на овој член се уредува со општ акт на јавната високообразовна установа и/или на единицата на високообразовната установа.

(3) Приватните високообразовни установи самостојно располагаат со сопствените приходи на начин утврден со статутот на високообразовните установи.

(4) Високообразовните установи можат да формираат фондови и да основаат други форми на организирање од сопствени приходи, од донации и други извори заради вршење на научно-истражувачка, уметничка, издавачка и применувачка дејност.

(5) Високообразовните установи самостојно одлучуваат за акумулацијата на финансиските средства.

Кадровска автономија

Член 11

(1) Високообразовните установи се автономни во одлучувањето за потребата од вработување или ангажирање лица во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, во изборот на лица и дефинирањето на условите за вработување и ангажман во согласност со закон.

Неповредливост на академскиот простор

Член 12

(1) Просторот на високообразовните установи е неповредлив.

(2) Полицијата и другите државни органи на безбедност не можат без согласност на ректорот, деканот, односно директорот или на лице овластено од нив, да влегуваат во овој простор, освен за спречување на извршување кривично дело што непосредно претстои или на започнато кривично дело, за задржување на неговиот сторител, како и во случај на природни и други непогоди.

(3) Дејствијата на органите на прогонот што се преземаат со одлука на судот може да се спроведуваат само во присуство на овластено лице на високообразовната установа.

Неприкосновеност на автономијата

Член 13

(1) Автономијата на високообразовната установа не може да се нарушува со:

- неповикано учество во дејноста на високообразовната установа и

- извршување на високообразовна и друга дејност што ги загрозува правата на членовите на академската заедница.

(2) На високообразовните установи се забранува партиско организирање и дејствување, како и истакнување на партиски обележја.

(3) На високообразовните установи се забранува верско организирање и дејствување, како и истакнување на верски обележја, освен на високообразовните установи на верските заедници основани со закон.

(4) Автономијата не смее да се толкува на начин којшто вклучува повреда на човековите права.

Мирно решавање на споровите

Член 14

(1) Споровите меѓу членовите на академската заедница, како и споровите меѓу самостојните високообразовни установи и нивните единици се решаваат спогодбено, во заедничките органи, и на друг начин на разбирање.

(2) При решавањето на споровите од ставот (1) на овој член не може да се попречува редовното одвивање на дејноста определна со статутот .

(3) Доколку спорот од ставот (1) на овој член не може да се реши на некој од начините предвидени во ставот (1) на овој член, спорот се решава по судски пат.

Глава трета

ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ И НИВНАТА ДЕЈНОСТ

Видови на високообразовни установи

Член 15

(1) Дејноста на високото образование ја извршуваат следните високообразовни установи:

1. универзитет;
2. факултет, уметничка академија и висока стручна школа кои се во состав на универзитет (во натамошниот текст: единици на универзитет) и
3. самостојна висока стручна школа.

(2) Универзитетот и самостојната високата стручна школа се самостојни високообразовни установи.

(3) Високообразовните установи можат да бидат јавни, приватно-јавни непрофитни установи и приватни непрофитни установи.

(4) Под називот универзитет, факултет, уметничка академија, висока стручна школа или самостојна висока стручна школа може да работат само високообразовни установи што се основани согласно со овој закон.

(5) Универзитетот и Самостојната висока стручна школа имаат својство на правно лице.

(6) Единиците на универзитетот имаат права и обврски, определени со овој закон, актот за основање на универзитетот и статутот на универзитетот.

(7) Единиците на универзитетот можат да имаат својство на правно лице доколку тоа е утврдено со статутот на универзитетот во чиј состав се основани и со нивниот статут.

(8) Единиците на универзитетот кои немаат својство на правно лице настапуваат во правниот сообраќај под називот на универзитетот во чијшто состав се и под својот назив, според овластувањата определени во статутот на универзитетот.

(9) Единиците на универзитетот кои имаат својство на правно лице настапуваат во правниот сообраќај под називот на универзитетот во чијшто состав се и под својот назив, од свое име и за своја сметка со права и обврски утврдени со закон, статутот на универзитетот и со нивниот статут.

(10) Единиците на универзитетот, кои имаат својство на правно лице, истото не можат да го остваруваат спротивно на овој закон и на интересите на универзитетот во чиј состав се основани.

(11) Единиците на јавните универзитети кои имаат својство на правно лице имаат сметка преку која располагаат со буџетските средства, како и една или повеќе посебни сметки преку кои слободно располагаат со средствата стекнати од други извори. Со статут или друг општ акт на јавниот универзитет не може да им се ограничи слободата на единиците да располагаат со средствата од посебните сметки.

(12) Единиците на јавните универзитети кои немаат својство на правно лице можат да имаат сметка преку која располагаат со буџетските средства, како и една или повеќе посебни сметки преку кои слободно располагаат со средствата стекнати од други извори.

(13) Единиците на универзитетите кои имаат една или повеќе посебни сметки, учествуваат во финансирањето на дејностите од заеднички интерес на универзитетот согласно статутот на универзитетот.

Организационите единици во состав на универзитет можат да имаат определени права во правниот промет и во поглед на управувањето и раководењето, во обем и под услови определени од основачот. За обврските на организационите единици неограничено одговара универзитетот кој ги основал.

(14) Во состав на универзитетот може да има и придружни членки. Условите за пристапување и правата и обврските на придружните членки се уредуваат со закон и/или со статутот на универзитетот.

(15) Во состав на универзитетот може да има и научни институти, како единици или како придружни членки на универзитетот.

Статут на високообразовната установа

Член 16

(1) Основен акт на високообразовната установа е статутот.

(2) Со статутот поблиску се уредуваат внатрешната организација, начинот на вршење на високообразовната дејност, овластувањата и начинот на работа и одлучување и други прашања од значење за вршење на високообразовната дејност.

(3) На статутот на јавниот универзитет и на јавната самостојна висока стручна школа согласност дава Собранието на Република Македонија, а на приватната високообразовна установа основачот, по претходно мислење на Владата на Република Македонија.

Печат, знаци и други обележја на високообразовната установа

Член 17

(1) Универзитетот, односно самостојната висока стручна школа има печат.

(2) Печатот го содржи називот и седиштето на универзитетот, односно на самостојната високообразовна установа.

(3) Печатот на единица на универзитет, покрај својот назив, задолжително го содржи и името на универзитетот во чиј состав е.

(4) Во печатот на секоја високообразовна установа е содржано името Република Македонија и називот на високообразовната установа.

(5) Во средината на печатот на високообразовните установи е и грбот на Република Македонија.

(6) Формата и содржината на печатот, како и изгледот на знаците и другите обележја и начинот на нивното користење, се утврдуваат со статутот на високообразовната установа.

Универзитет

Член 18

Универзитетот е самостојна високообразовна установа која го обезбедува единството во вршењето и развојот на високото образование, науката, уметноста и стручноста и непосредно и преку своите единици од различни студиски подрачја, пренесува сознанија од повеќе научни, односно уметнички подрачја и дисциплини.

Дејност на универзитетот

Член 19

(1) Основна дејност на Универзитетот е да образува студенти и да ја развива науката и уметноста.

(2) Универзитетот ги интегрира функциите на своите единици (функционална интеграција) и со своите органи го обезбедува нивното усогласено дејствување преку:

1. остварување на единствен стратемски развој,
2. донесување на стандарди, нормативи и правила за организација и за вршење на високообразовната, научно-истражувачката и уметничката дејност,

3. реализација на Европскиот кредитен трансфер систем (ЕКТС),
4. остварување на применувачка и високостручна дејност,
5. усогласено дејствување во финансискиот сектор, во инвестициите и во развојните планови,
6. профилирање на научните истражувања и уметничкото творештво и нивна финансиска поддршка,
7. определување на посебни услови за избор и за напредување во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања,
8. соработка со универзитетите во земјата и во странство,
9. водење на политика за мобилност на студентите, на наставниците, на соработниците и на административниот кадар,
10. создавање на правила за рационално користење на човековите и на материјалните ресурси,
11. организирање на студентите и развој на нивните вон-наставни активности,
12. создавање на систем за обезбедување и контрола на квалитетот,
13. воспоставување на стандарди во наставата,
14. воспоставување на информациона систем,
15. воспоставување на библиотечен систем,
16. остварување на издавачка дејност,
17. издавање на дипломи,
18. организирање на научни и уметнички собири,
19. трансферирање на средства до единиците на универзитетот и до универзитетските организации за културни и за спортски активности,
20. издавање на обрасци и други документи за потребите на студентите,
21. организирање на стручна, односно административно – техничка служба,
22. водење и чување на универзитетска документација,
23. грижа за заштитата и унапредувањето на стандардот на студентите и вработените,
24. создавање на програма за размена на научни и стручни услуги и производи со домашни и странски физички и правни лица,
25. осигурување на имотот на универзитетот и неговите единици,
26. применувачка дејност и
27. вршење на други дејности и работи определени со закон и статутот на универзитетот.

(3) Интегрираните дејности, обврските и надлежностите на универзитетот се утврдуваат со Статутот на универзитетот.

Факултет, уметничка академија и висока стручна школа

Член 20

(1) Факултет е високообразовна установа која врши високообразовна, научно-истражувачка и применувачка високостручна дејност во студиско и научно-истражувачко подрачје, според студиска програма на една или повеќе сродни и меѓусебно поврзани наставно-научни, односно уметнички или стручни области од прв, втор и трет циклус на студии.

(2) Уметничка академија како факултет е високообразовна установа која врши високообразовна и уметничка дејност и научно-истражувачка работа во една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани наставни и уметнички области и се грижи за нивниот развој. Ако уметничка академија го носи називот „факултет“ се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на факултет.

(3) Самостојна висока стручна школа е високообразовна установа која врши високообразовна или уметничка дејност како додипломски стручни студии, специјалистички стручни студии и применувачка дејност од подрачјето на една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани струки (стручни области).

(4) Висока стручна школа како единица на универзитет е високообразовна установа која врши високообразовна или уметничка дејност како додипломски стручни

студии, специјалистички стручни студии и применувачка дејност од подрачјето на една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани струки (стручни области).

(5) Високата стручна школа може, под условите утврдени со закон, да врши и научно-истражувачка, односно уметничка работа, ако тоа е утврдено во статутот на универзитетот како единица на универзитет, односно со нејзиниот основачки акт, ако е основана како самостојна висока стручна школа.

Дејност на единиците на универзитетот

Член 21

(1) Единицата на универзитет во рамките на својата дејност:

1. го планира остварувањето и развојот на дејностите за кои е основана во рамките на буџетските средства, самофинансирачките активности, донации и слично,

2. врши високообразовна, научно-истражувачка, применувачка, односно уметничка дејност во една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани научни и стручни дисциплини и уметнички области,

3. остварува меѓународна соработка со сродни високообразовни и научни установи согласно со статутот на универзитетот и на единицата,

4. организира научни и уметнички собири, симпозиуми, семинари, советувања и други видови на собири,

5. во рамките на единствениот библиотечно-информациски систем утврден од универзитетот, ја организира работата на библиотеката и организира библиотечно-информациска и документациона дејност,

6. издава уверенија и други исправи за завршени студии и други видови на образование, според условите утврдени во статутот на универзитетот,

7. предлага и презема мерки за унапредување и заштита на стандардот на студентите и вработените,

8. остварува различни студии за надоградување, продлабочување или проширување на знаењата и континуирано образование,

9. разменува научни, уметнички и стручни услуги и производи со домашни и странски физички и правни лица

10. остварува издавачка дејност и

11. врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на универзитетот.

(2) Факултетот може да врши и високообразовна дејност за стручни студии, кои согласно овој Закон ги врши високата стручна школа, согласно со статутот на универзитетот.

(3) Единиците на универзитетот имаат веб страница на која задолжително се објавуваат:

1. Статутот на единицата (со сите измени и дополнувања) и другите акти со кои се уредуваат внатрешните односи,

2. Решението за акредитација на секоја студиска програма одделно и решение за почеток со работа за секоја студиска програма одделно,

3. Актот за систематизација,

4. Деловникот за работа на наставно-научниот, односно научниот совет,

5. Правилникот за плати и надоместоци на единицата,

6. Извештај и одлука за последен избор во звање за секој наставник и соработник објавен во Билтенот,

7. Распоредот на работни задачи за тековната учебна година, најдоцна 10 дена пред почетокот на учебната година,

8. Завршна сметка, најдоцна во рок од 10 дена од денот на усвојувањето,

9. Годишен извештај, најдоцна во рок од 10 дена од денот на усвојувањето,

10. Прифатени теми за изработка на магистерски трудови, најдоцна во рок од 10 дена од денот на прифаќањето,

11. Прифатени теми за изработка на докторски трудови, најдоцна во рок од 10 дена од денот на прифаќањето,

12. Акти кои ги носи единицата согласно други закони и

13. Етичкиот кодекс.

(4) Самостојната висока стручна школа и научниот институт кој врши високообразовна дејност, на својата веб страна ги објавува актите, документите и известувањата од ставот (3) на овој член.

Дејност на самостојната висока стручна школа

Член 22

(1) Самостојна висока стручна школа може да врши високообразовна дејност како стручни студии од прв циклус на образование и специјалистички стручни студии од втор циклус образование согласно со овој закон.

(2) На самостојната висока стручна школа од ставот (1) на овој член соодветно се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на универзитетот, односно на неговите единици.

Научен институт како вршител на високообразовна дејност

Член 23

(1) Научен институт како самостојна установа или во состав на универзитет, може да врши високообразовна дејност за студии од втор и трет циклус само во рамките на научната област за која е основан после пет години од основањето, ако е успешно завршена евалуацијата на научноистражувачката работа, ако е акредитиран за вршење на овој вид студии и има решение за почеток со работа.

(2) Научен институт во состав на универзитет како негова единица може да врши високообразовна дејност во втор и трет циклус на студии и во соработка со единица која изведува студиски програми од исто или сродно научно поле.

(3) Научен институт во состав на универзитет може да врши високообразовна дејност во трет циклус на студии доколку ги исполнува условите од став 1 од овој член и доколку е во состав на универзитет кој е рангиран меѓу првите седум рангирани универзитети во Република Македонија.

(4) Научен институт како самостојна установа може да врши високообразовна дејност во за студии од трет циклус доколку ги исполнува условите од став 1 од овој член само во соработка со единица на универзитет кој е рангиран меѓу првите седум рангирани универзитети во Република Македонија.

Високообразовна установа на верска заедница

Член 24

(1) Факултети или академии кои се основани од верските заедници можат да ги имаат правата и обврските на високообразовна установа определена со овој закон, ако ги исполнуваат условите од овој закон за основање на високообразовна установа и за вршење на високообразовна дејност (во натамошниот текст: високообразовна установа на верска заедница).

(2) Високообразовна установа на верска заедница може да биде во состав на универзитет како единици на универзитетот или како придружна членка.

(3) Положбата на високообразовна установа на верска заедница како придружна членка во составот на универзитет се определува и уредува со договор склучен во писмена форма меѓу универзитетот и основачот на високообразовната установа на верска заедница.

(4) Пристапување на високообразовна установа на верска заедница како единица на универзитетот се врши по постапката утврдена во овој закон и статутот на универзитетот.

(5) Условите за пристапување на високообразовна установа на верска заедница кон универзитетот, како и нивните права и обврски, се уредуваат со статутот на универзитетот.

Странска високообразовна установа

Член 25

(1) Странска високообразовна установа, на која и е признато правото да врши високообразовна дејност, односно е акредитирана за вршење на високообразовна дејност во земјата во која и е седиштето, врз основа на одобрение од Владата на Република Македонија, по претходно мислење од Одборот за акредитација на високото образование, може на некој од светските јазици да врши високообразовна дејност на територијата на Република Македонија.

(2) Странска високообразовна установа може да врши високообразовна дејност според условите утврдени со овој закон и со меѓудржавен договор, склучен меѓу Република Македонија и земјата во која и е признато правото да врши високообразовна дејност. За вршење на високообразовна дејност на територијата на Република Македонија од страна на странска високообразовна установа, основачот треба да приложи и неотповиклива банкарска гаранција на прв повик во износ од 25% од школарината за бројот на студентите за кој се бара дозвола за работа (или акредитација) со која ќе гарантира дека ќе ги надомести средствата кои студентите ги уплатиле на високообразовната установа која престанала со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат студентите заради префрлувањето на студии на иста или слична високообразовна установа во земјата.

(3) Странската високообразовна установа која добила одобрение за вршење на високообразовната дејност во Република Македонија согласно со ставовите (1) и (2) на овој член и акредитација за вршење на високообразовна дејност во земјата во која и е седиштето се запишува во Централниот регистар на Република Македонија како установа и во Регистарот на високообразовни установи во согласност со членот 71 од овој закон.

Глава четврта

СТУДЕНТИ И СТУДЕНТСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Оддел 1

ПРАВА И ОБВРСКИ НА СТУДЕНТОТ

Статус на студент

Член 26

(1) Статусот на студент, а со тоа и член на академската заедница се стекнува со запишувањето на прв, втор и трет циклус на студии на универзитет, односно на самостојната висока стручна школа.

(2) Статусот на студент се докажува со студентска легитимација или со индекс.

Права и обврски на студентот

Член 27

(1) Студентот има право на:

1. квалитетни студии и образовен процес како што е предвидено со студиските програми,

2. слободно искажување на мислење и ставови во текот на наставата и другите активности на високообразовната установа,

3. право на изјаснување за квалитетот (оценување) на наставата и наставниците,

4. редовно студирање и статус на редовен студент и право на вонредно студирање и статус на вонреден студент,

5. редовно да напредува, да се образува и да го заврши студирањето под услови кои важеле при уписот,

6. запишување и образование под еднакви услови утврдени со закон, статут и студиска програма,

7. учество во управувањето со високообразовната установа согласно со овој закон и статутот на високообразовната установа,

8. заштита на своите права и должности пред органите на високообразовната установа

и
9. заштита на личноста на студентот од злоупотреба и на неговото достоинство.

(2) Студентот има право и да:

1. студира истовремено на повеќе студиски програми од различни специјалности и да изучува дополнителни курсеви,

2. ги продолжи студиите на друга високообразовна установа ако високообразовната установа на која е запишан престане со работа,

3. ги користи библиотеката и базите на податоци, просторот, опремата (учебните помагала), софтверот и друга научна и стручна инфраструктура на универзитетот и неговите единици, односно на самостојната високообразовна установа,

4. учествува во научно-истражувачката, уметничката и стручната дејност при што му се гарантираат авторски, пронаоѓачки и слични права и награди,

5. избира и да биде избран како претставник на студентите во органите на високообразовните установи,

6. користи услуги на студентскиот стандард (сместување, исхрана, здравствена заштита и друго), градски и меѓуградски превоз според условите утврдени со закон од вршителите на соодветните дејности,

7. ги користи универзитетските објекти за спортска и културна дејност,

8. преминува од една на друга високообразовна установа, односно од едни на други студии и при тоа да ги користи погодностите на кредит системот,

9. учествува на работата на студентските организации,

10. учествува во формите на организирање на студентските организации утврдени со статутот на универзитетот,

11. ги продолжи студиите што ги прекинал под услови определени со статутот на високообразовната установа,

12. користи распуст не помалку од 60 дена во рамките на една календарска година,

13. добива државни или други стипендии или да користи финансиски кредит за издршка за време на школувањето,

14. остварува соработка со студентите во земјата и во странство и

15. остварува и други права согласно со закон и со статутот на високообразовната установа.

(3) Студентот има обврска да:

1. ги исполнува задачите пропишани во студиските програми,

2. ги почитува одредбите од овој закон, статутот на високообразовната установа и другите правни акти на внатрешното уредување,

3. се придржува кон решенијата и одлуките на органите на самостојната високообразовна установа и на нејзината единица

4. да ги почитува авторските права на авторите на учебниците, монографиите и учебните помагала и

5. да дејствува во согласност со студентскиот етички кодекс кој го подготвува и одобрува високообразовната установа во согласност со студентското претставување.

(4) Студентите на сите степени на високо образование кои се без родители, слепи, глуви, инвалиди од прва и втора група, мајки со деца до шест годишна возраст и хоспитализираните имаат право на посебни погодности утврдени со статутот на високообразовната установа.

(5) Правата од ставовите (1) и (2) на овој член и обврските од ставот (3) на овој член, студентот на високообразовната установа ги остварува во обем и според условите утврдени со закон и статутот на високообразовната установа.

(6) Владата на Република Македонија може да донесе одлука за посебни погодности за студентите, како што се студентска картичка за попусти, бесплатен

градски превоз и друго, при што средствата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Правила на студирање

Член 28

Со општ акт на универзитетот или на самостојната висока стручна школа, а поблиску со општ акт на единицата на универзитетот, се регулираат постапките и правилата за студирање, а особено за:

1. студентскиот календар,
2. уписните постапки,
3. испитниот режим,
4. напредувањето, инклузивно со условите за побрзо напредување,
5. завршување на образованието,
6. преминувањата помеѓу студиските програми,
7. повторувањето на семестарот, презапишувањето на предмети, односно условното напредување,
8. продолжувањето на студиите по прекинувањето,
9. паралелно, интердисциплинарно и индивидуално студирање,
10. признавање на испитите и другите студиски обврски положени на различни високообразовни установи,
11. видот на исправите кои му се издаваат на студентот врз основ на евиденцијата определена со овој закон,
12. постапката за заштитата на правата на студентите,
13. органите надлежни за водење на постапките и одлучувањето,
14. дисциплинската одговорност и права и должностите на студентите во дисциплинската постапка и
15. други правила поврзани со правата и должностите на студентите.

Престанок на статусот на студент

Член 29

(1) На студентот му престанува статусот на студент во високообразовната установа според условите и постапката утврдени со статутот на високообразовната установа.

(2) Статусот од ставот (1) на овој член престанува, ако студентот:

- дипломира,
- не ги заврши студиите во рокот утврден со закон, статутот или правилата за студирање на високообразовната установа,
- се испише,
- е исклучен и
- во други случаи утврдени со правилата за студирање на универзитетот и на единицата на универзитетот, односно со статутот на самостојната висока стручна школа.

(2) Статусот од ставот (1) на овој член може да биде обновен според постапката утврдена со статутот на високообразовната установа, освен ако статусот не престанал со трајно исклучување. Трошоците за обновување на статусот ги поднесува студентот, а истите се определуваат со општ акт на универзитетот, односно самостојната високообразовна установа.

Дисциплински мерки

Член 30

(1) За повреда на должностите и за неисполнување на обврските, на студент може да му се изрече дисциплинска мерка опомена, јавна опомена и исклучување.

(2) Дисциплинската мерка исклучување се применува за учебната година во која е изречена.

(3) Дисциплинските мерки ги изрекува комисијата за дисциплински мерки на единицата на универзитетот, односно на самостојната стручна школа.

(4) Во составот на дисциплинската комисија еден член делегираат студентите на високообразовната установа на која е запишан студентот.

(5) Со статутот на универзитетот односно статутот на самостојната висока стручна школа се определува составот на дисциплинската комисија, начинот и постапката за утврдување на дисциплинската одговорност, мерките и условите под кои дисциплинската мерка се изрекува и правото на заштита на студентот.

(6) Постапката за дисциплинската одговорност се спроведува врз начелото на праведност и сослушување од страна на комисијата за дисциплински мерки.

Студентски правобранител

Член 31

(1) Заради заштита на правата на студентите на секој универзитет се избира студентски правобранител, од редот на редовните студенти на универзитетот.

(2) Студентскиот правобранител се избира од Сенатот на Универзитетот, со мнозинство гласови на членовите на Сенатот на Универзитетот, на предлог на Универзитетското студентско собрание на претходно објавен конкурс.

(3) На секоја единица на Универзитетот, се избира заменик студентски правобранител, кој го избира факултетското студентско собрание по претходно објавен конкурс, од редот на редовните студенти.

(4) Мандатот на студентскиот правобранител и на замениците студентски правобранители е 2 години, без можност за реизбор.

(5) Постапка за разрешување на студентскиот правобранител можат да покрене Универзитетското студентско собрание, а одлука за разрешување донесува Сенатот на Универзитетот, со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

(6) Постапка за разрешување на заменикот студентски правобранител можат да покренат членовите на факултетското студентско собрание, студентскиот правобранител или 1/10 од вкупниот број студенти запишани во моментот на факултетот на кој е избран заменикот студентски правобранител. За разрешување на заменикот студентски правобранител одлучува факултетското студентско собрание.

Надлежности на студентскиот правобранител

Член 32

(1) Студентскиот правобранител постапува по поднесок од страна на студент или по сопствена иницијатива доколку увидел дека е повредено право на студент од страна на органите на Универзитетот или друг член на академската заедница на Универзитетот. Органите на високообразовната установа се должни да постапат по укажувањата на студентскиот правобранител.

(2) Заменик студентскиот правобранител постапува по поднесок од страна на студент и по сопствена иницијатива доколку увидел дека е прекршено право на студент од страна на органите на факултетот или друг член на академската заедница на факултетот. Органите на факултетот се должни да постапат по укажувањата на заменикот студентски правобранител.

(3) За својата работа, студентскиот правобранител поднесува годишен извештај до Сенатот на Универзитетот.

(4) За својата работа заменикот студентски правобранител поднесува годишен извештај до студентскиот правобранител и до Наставно-научниот совет на единицата.

(5) Надлежноста, условите за избор, постапката за избор и разрешување и работата на студентскиот правобранител и замениците студентски правобранители се утврдуваат со акти на универзитетот, неговите единици и студентското собрание.

Оддел 2
ОРГАНИЗИРАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ И УЧЕСТВО НА
СТУДЕНТИТЕ ВО УПРАВУВАЊЕТО

Студентско организирање

Член 33

(1) Студентските собранија се тела на високообразовните установи, во кои членуваат претставници на студентите.

(2) Високообразовните установи се должни на студентските собранија, на студентскиот правобранител и на заменикот студентски правобранител да им обезбедат простории за работа и да им пружат административно-техничка помош.

(1) Високообразовните установи се должни, според своите можности, да ги поддржуваат студентските собранија кои се организирани во нивните рамки.

Финансирање на студентските собранија

Член 34

(1) Работата на студентското собрание се финансира од средства на високообразовната установа, како и од: легати, подароци, завештанија, прилози и други извори.

(2) Студентските собранија располагаат со средствата на начин утврден со нивниот статут.

(3) Високообразовните установи се должни да им овозможат на студентските собранија автономно располагање со средства за нивната работа согласно со овој закон и општите акти на високообразовните установи.

(4) Високообразовните установи вршат надзор над наменското трошење на средствата кои ги доделуваат на студентските собранија, на начин утврден со нивниот статут.

Универзитетско студентско собрание

Член 35

(1) Универзитетското студентско собрание е тело на универзитетот во кое членуваат претставници на студентите.

(2) Универзитетското студентско собрание ги штити интересите на студентите, учествува преку свои претставници во одлучувањето во органите и телата на универзитетот и ги претставува студентите во рамки на високото образование како членови на академската заедница.

Надлежност на Универзитетско студентско собрание

Член 36

- (1) Универзитетското студентско собрание има надлежност да:
- избира студентски претставници во Сенатот и другите органи и тела на универзитетот,
 - донесува план и програма за својата работа,
 - предлага студентски правобранител,
 - се грижи за квалитетот на животот на студентот и квалитетот на процесот на студирање, студентскиот стандард, остварувањето на студентските права и интереси и за студентската културна, социјална и интелектуална надоградба,
 - им предлага на органите на управување план за финансирање на студентските активности,
 - поттикнува студентски активности надвор од наставниот процес,
 - донесува општи акти на студентското собрание согласно законот и статутот на универзитетот,
 - врши други активности од интерес на студентите.

(2) Универзитетското студентско собрание е составено од претставници на студентите именувани од редот на претставниците избрани во факултетското студентско собрание.

(3) Факултетските студентски собранија и студентските собранија на високите стручни школи именуваат по двајца претставници во универзитетското студентско собрание на универзитетот во чиј состав се.

(4) Претседател на универзитетското студентско собрание се избира од редот на претставниците именувани во универзитетското студентско собрание.

(5) Мандатот на членовите и на претседателот на универзитетското студентско собрание трае една година, со право на уште еден избор.

(6) Бројот на членовите на универзитетското студентско собрание, како и органите на универзитетското студентско собрание и начинот на нивниот избор се уредуваат со статутот на универзитетот.

(7) Универзитетското студентско собрание има статут. Статутот на универзитетското студентско собрание се донесува по претходна согласност од сенатот на универзитетот.

(8) Работата на универзитетското студентско собрание се финансира со средства на универзитетот во рамките на кој делува универзитетското студентско собрание.

Факултетско студентско собрание

Член 37

(1) Факултетското студентско собрание е тело на факултетот во кое членуваат претставници на студентите.

(2) Претставниците во факултетското студентско собрание се избираат на непосредни, фер и демократски избори со тајно гласање.

(3) Право да избираат и да бидат избрани за членови на факултетското студентско собрание имаат сите студенти на факултетот, кои се запишани на студии во учебната година во која се избира факултетското студентско собрание.

(4) Мандатот на членовите и на претседателот на факултетското студентско собрание трае една година, со право на уште еден избор.

(5) Изборот на членовите и на претседателот на факултетското студентско собрание се одржува секоја година во термин утврден со статутот на универзитетското студентско собрание.

(6) Изборите за членовите на факултетското студентско собрание ги распишува деканот во рок од 30 дена пред нивното одржување. Во одлуката за распишување на избори Деканот именува изборна комисија составена од студенти и наставници, односно соработници која ги спроведува изборите за членови на факултетското студентско собрание. Мнозинството на членови на изборната комисија ја сочинуваат студентите.

(7) Доколку деканот на факултетот не ги распише изборите за факултетското студентско собрание во рокот определен во ставот (6) на овој член, изборите ги распишува ректорот на универзитетот во рок од три дена од истекот на рокот од ставот (6) на овој член.

(8) Постапката за избор и бројот на членовите на факултетското студентско собрание, како и органите на факултетското студентско собрание и начинот на нивниот избор се уредуваат со статутот на факултетот во согласност со статутот на универзитетот.

(9) Факултетското студентско собрание има статут, кој студентското собрание го донесува по претходна согласност од наставно-научниот совет на факултетот.

(10) Заради остварување на правата и заштита на интересите на студентите, факултетското студентско собрание ги избира и разрешува претставниците на студентите во органите на факултетот, во согласност со закон, со статутот на универзитетот и статутот на факултетот.

(11) Работата на факултетското студентско собрание се финансира со средства на факултетот во рамките на кој делува факултетското студентско собрание.

(12) Со факултетското студентско собрание претседава претседател кој се избира на непосредни и тајни избори. Претседателот на факултетското студентско собрание ги извршува одлуките на факултетското студентско собрание, ги застапува студентите и факултетското студентско собрание и е одговорен за неговата работа.

Студентско собрание на висока стручна школа

Член 38

(1) Студентското собрание на висока стручна школа е тело на високата стручна школа во кое членуваат претставници на студентите.

(2) Постапката за избор и бројот на членовите на студентското собрание на високата стручна школа, како и органите на студентското собрание на високата стручна школа и начинот на нивниот избор се уредуваат со статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот.

(3) Студентското собрание на високата стручна школа има статут, кој студентското собрание го донесува по претходна согласност од наставничкиот совет на високата стручна школа.

(4) Право да избираат и да бидат избрани за членови на студентското собрание на високата стручна школа имаат сите студенти, кои се запишани на студии во учебната година во која се избира студентското собрание на високата стручна школа.

(5) Мандатот на претседателот и на членовите на студентското собрание на високата стручна школа трае една година, со право на уште еден избор.

(6) Работата на студентското собрание на високата стручна школа се финансира со средства на високата стручна школа во рамките на која делува студентското собрание.

(7) Изборот на членовите на студентското собрание на високата стручна школа се одржува секоја година во термин утврден со статутот на студентското собрание, со тајно и непосредно гласање.

(8) Изборите за членовите на студентското собрание на високата стручна школа ги распишува директорот во рок од 30 дена пред нивното одржување. Во одлуката за распишување на избори директорот именува изборна комисија составена од студенти и наставници која ги спроведува изборите за членови на студентското собрание. Мнозинството на членови на изборната комисија го сочинуваат студентите.

(9) Доколку директорот на високата стручна школа не ги распише изборите за студентското собрание во рокот определен во ставот (8) на овој член, изборите ги распишува ректорот на универзитетот во рок од три дена од истекот на рокот од ставот (8) на овој член.

(10) Доколку директорот на самостојната висока стручна школа не ги распише изборите за студентско собрание во рокот определен од ставот (8) на овој член, изборите ги распишува претседателот на студентското собрание во рок од 3 дена од истекот на рокот од ставот (9) на овој член.

(11) Заради остварување на правата и заштита на интересите на студентите, студентското собрание ги избира и разрешува претставниците на студентите во органите на високата стручна школа, во согласност со закон, со статутот на универзитетот и стаутот на високата стручна школа.

Учеството на студентите во управувањето

Член 39

(1) Студентите учествуваат во управувањето со високообразовните установи преку претставниците кои ги избираат во:

- универзитетското студентско собрание, факултетското студентско собрание и студентското собрание на високата стручна школа.
- во органите на високообразовните установи во согласност со закон,
- преку формите на самоорганизирање или

- на друг начин според условите утврдени со закон и статутот на високообразовната установа.

(2) Студентското собрание на универзитетот, студентското собрание на факултетот и студентското собрание на високата стручна школа им овозможуваат на студентите остварување на заедничките интереси како партнери во процесот на високото образование.

(3) Учеството на студентите во органите на универзитетот и на единиците на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа, прашањата за кои рамноправно одлучуваат, бројот, начинот на избор и другите прашања од значење за остварување на нивните права поблиску се уредуваат со статутот на универзитетот и статутот на единиците на универзитетот, односно со статутот на самостојната висока стручна школа, а во согласност со одредбите на овој закон.

Глава петта

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ОЦЕНУВАЊЕ, РАЗВОЈ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Оддел 1 ОПШТИ ОДРЕДБИ

Систем на обезбедување, оценување, развој и унапредување на квалитетот на високото образование

Член 40

(1) Системот на обезбедување, оценување, развој и унапредување на квалитетот на високото образование опфаќа:

- одобрување, потврдување и признавање на високообразовна установа и на студиски програми, за вршење на високообразовна дејност согласно со овој Закон, што се остварува преку системот на акредитација (во натамошниот текст: акредитација);

- процена на квалитетот на вршењето на високообразовната дејност, на управувањето, финансирањето, академските и други активности и нејзините приоритети, што се остварува преку системот на евалуација (во натамошниот текст: евалуација) и

- други активности и механизми преку кои се развива и одржува квалитетот на високото образование утврдени со закон и актите на Националниот совет за високото образование и научно-истражувачката дејност.

(2) Системот на обезбедување, оценување, развој и унапредување на високото образование се остварува преку Националниот совет за високото образование и научно-истражувачката дејност и Агенцијата за квалитет во високото образование.

(3) При изборот на членовите на Националниот совет за високото образование, Одборот за акредитација на високото образование и Одборот за евалуација на високото образование се применува принципот на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници со почитување на критериумите на стручност и компетентност согласно одредбите на овој закон.

Оддел 2 НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ ЗА ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Национален совет за високо образование и научно-истражувачка дејност

Член 41

(1) Националниот совет за високото образование и научно-истражувачката дејност (во натамошниот текст: Национален совет) се формира заради обезбедување,

оценување, развој и унапредување на квалитетот во високото образование и научно-истражувачката дејност во Република Македонија.

(2) Националниот совет е самостоен стручен орган со седиште во Скопје.

(3) Националниот совет има:

- печат кој содржи натпис: Република Македонија - Национален совет за високо образование и научно-истражувачка дејност-Скопје. Во средината на печатот е грбот на Република Македонија,

- посебна жиро сметка, а средствата за работа се обезбедуваат во Буџетот на Република Македонија.

Состав на Националниот совет

Член 42

(1) Националниот совет е составен од 15 члена кои ги избира Собранието на Република Македонија и тоа:

- шест членови од редот на професорите во работен однос на универзитетите во Република Македонија, кои се избираат на предлог на Интеруниверзитетската конференција со тајно гласање, при што секој од нив е од различно научно-истражувачко поле од прво ниво според Меѓународната фраскатијева класификација (природно-математички науки; техничко-технолошки науки; медицински науки и здравство; земјоделски и ветеринарни науки; општествени науки и хуманистички науки),

- шест членови од редот на професорите во работен однос на универзитетите во Република Македонија, кои се избираат на предлог на Владата на Република Македонија, при што секој од нив е од различно научно-истражувачко поле од прво ниво според Меѓународната фраскатијева класификација (природно-математички науки; техничко-технолошки науки; медицински науки и здравство; земјоделски и ветеринарни науки; општествени науки и хуманистички науки),

- еден член на предлог на Македонската академија на науките и уметностите од редот на членовите на Македонската академија на науките и уметностите,

- еден член од деловната заедница и

- еден член од редот на студентите на предлог на Интеруниверзитетската конференција.

(2) За членови на Националниот совет не може да бидат лица избрани за ректор, проректор или претседател на сенат на универзитет, декан или продекан на факултет, односно директор на висока стручна школа, директор на научен институт кој изведува високообразовна дејност, член на Одборот за акредитација или член на Одборот за евалуација.

(3) Мандатот на членовите на Националниот совет е 4 години без право на повторен избор.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, членот кој се избира од редот на студентите, се избира за период од две години без право на повторен избор.

(5) Членовите на Националниот совет од ставот (1) од овој член кои се од редот на професорите, предложени од Интеруниверзитетската конференција и од Владата на Република Македонија потребно е да имаат објавено најмалку десет научни труда во референтна научна публикација, освен професорите по стручно уметнички предмети.

(6) Мандатот на членот на Националниот совет престанува по сила на закон во следните случаи:

- смрт на членот на Националниот совет или трајна неспособност за вршење на неговата функција,

- оставка на членот на Националниот совет,

- ако на членот на Националниот совет му престане статусот на професор, односно член на Македонската академија на науките и уметностите, односно на студент;

- ако членот на Националниот совет стапи на должност или функција која е неспојлива со функцијата член на Националниот совет, согласно закон.

(7) Во случаите од ставот (6) на овој член, Претседателот на Собранието на Република Македонија го констатира настапувањето на престанокот на функцијата на членот на Националниот совет на првата наредна седница.

(8) Собранието на Република Македонија го разрешува членот на Националниот совет, на Предлог на Националниот совет, доколку истиот подолго од шест месеци не ги извршува обврските утврдени со закон и со другите прописи.

Надлежност на Националниот совет

Член 43

(1) Националниот совет е самостоен во својата работа и одлучува во рамките на својата надлежност врз основа на принципот на стручност и компетентност.

(2) Националниот совет:

1. го следи развојот на високото образование и неговата усогласеност со европските и меѓународните стандарди за што еднаш годишно поднесува извештај до Собранието и Владата на Република Македонија со предлог мерки, решенија и препораки за подобрување на високообразовната дејност;

2. ја изготвува и со согласност на министерот надлежен за работите на високото образование ја предлага за усвојување Националната програма за високото образование до Собранието на Република Македонија;

3. донесува Правилник за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност во согласност со овој закон;

4. донесува Правилник за содржината на студиските програми во согласност со овој закон;

5. предлага Уредба за мерила и критериуми за финансирање на високото образование, која ја донесува Владата на Република Македонија;

6. предлага Уредба за мерила и критериуми за стимулирање на талентирани студенти и за стипендирање на студенти кои постигнуваат натпросечни резултати во студиите, која ја донесува Владата на Република Македонија;

7. на предлог на Одборот за акредитација, донесува Правилник за методологијата, стандардите и постапката за акредитација на високообразовните установи и за акредитација на студиските програми;

8. на предлог на Одборот за евалуација на високото образование донесува Правилник за стандардите и постапката за надворешна евалуација и самоевалуација;

9. предлага матична комисија за основање на самостојна високообразовна установа;

10. предлага уредба со која се уредува правото на лицата со инвалидност и други лица да бидат ослободени од партиципација за студирање, која ја донесува Владата на Република Македонија;

11. донесува Правилник со кој се утврдуваат стручните и научните називи, во согласност со закон;

12. донесува Правилник за содржината и формата на извештајот за работата на ректорот;

13. донесува четиригодишна и годишна програма за работа;

14. донесува Деловник за работа;

15. предлага до Собранието на Република Македонија разрешување на член на Националниот совет кој подолго од шест месеци не ги извршува надлежностите утврдени со закон и со другите прописи;

16. утврдува електронски бази на списанија, покрај базите наведени во членот 2, став 1 точка 24 од овој закон и области во кои преводите на капитални дела ќе се сметаат за референтни научни публикации согласно членот 2 став 1 точка 24 од овој закон;

17. утврдува листа на релевантни домашни и меѓународни настани на кои уметничките изведби се земаат предвид при акредитација на ментори согласно членот 136 став 8 од овој закон;

18. предлага уредба за утврдување на научно-истражувачките полиња од трето ниво (области), како дополнување на двете нивоа на Меѓународната Фраскатијева класификација, која ја донесува Владата на Република Македонија;

19. го следи развојот на научно-истражувачката дејност и нејзината усогласеност со европските и меѓународните трендови за што еднаш годишно поднесува извештај до Собранието и Владата на Република Македонија со предлог мерки, решенија и препораки за подобрување на научно-истражувачката дејност;

20. ја изготвува и со согласност на министерот надлежен за работите на високото образование ја предлага за усвојување Националната програма за научно-истражувачка дејност до Собранието на Република Македонија;

22. предлага до Владата на Република Македонија приоритетни области и програми за научно истражување и технолошки развој;

22. дава предлози и мислења за иницијативи во врска со програмите и проектите за меѓународна соработка;

23. донесува Правилник за нормативите и стандардите за основање на научни институти и за вршење научно-истражувачка дејност;

24. предлага уредба за мерила и критериуми за финансирање на научно-истражувачката дејност, која ја донесува Владата на Република Македонија;

25. предлага најмалку една база на трудови до која министерството надлежно за работите од високото образование обезбедува пристап на наставниците и соработниците избрани на јавните универзитети и

26. извршува други работи согласно закон.

Организација и работа на Националниот совет

Член 44

(1) Националниот совет работи и одлучува на седници.

(2) Националниот совет може да одлучува доколку на седницата се присутни повеќе од половината од вкупниот број членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.

(3) Работата на Националниот совет е јавна.

(4) Начинот на работа на Националниот совет поблиску се уредува со Деловник за работа.

(5) Националниот совет избира претседател со тајно гласање од редот на членовите за време од две години, без право на повторен избор.

(6) Претседателот на националниот совет го застапува и претставува Советот.

(7) Националниот совет може да формира стручни работни тела/комисии за потребите на својата работа.

(8) Надоместокот за работа и за трошоци на членовите на Националниот совет и за работните тела/комисии, го утврдува Собранието на Република Македонија, врз основа на присуство на седници и/или обем и сложеност на извршени работи.

(9) Националниот совет еднаш годишно поднесува извештај за својата работа до Собранието на Република Македонија.

(10) Стручните, административните и помошно-техничките работи за потребите на Националниот совет ги врши Министерството за образование и наука.

Оддел 3

АГЕНЦИЈА ЗА КВАЛИТЕТ ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Агенција за квалитет во високото образование

Член 45

(1) Агенцијата за квалитет во високото образование (во натамошниот текст: Агенција за квалитет) е самостоен стручен орган со седиште во Скопје.

(2) Агенцијата за квалитет во високото образование има печат кој содржи натпис: Република Македонија - Агенцијата за квалитет во високото образование. Во средината на печатот е грбот на Република Македонија.

(3) Агенцијата за квалитет има посебна сметка.

(4) Средствата за работа на Агенцијата за квалитет се обезбедуваат во Буџетот на Република Македонија и од сопствени извори.

Органи на Агенцијата за квалитет

Член 46

(1) Органи на Агенцијата за квалитет се:

- Одбор за акредитација на високото образование,
- Одбор за евалуација на високото образование и
- Директор на Агенцијата за квалитет на високото образование.

(2) Агенцијата за квалитет има стручна служба која ги врши стручните, административните и помошно-техничките работи. Составот, организацијата и начинот на работа на стручната служба на Агенцијата за акредитација се уредува со Правилник кој го донесува директорот на Агенцијата за квалитет.

Отсек 1

ОДБОР ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Орган за акредитација на високото образование

Член 47

(1) Одборот за акредитација на високото образование (во натамошниот текст: Одбор за акредитација) е колективно тело кое ја врши акредитацијата.

(2) Одборот за акредитација е составен од петнаесет члена и тоа:

- шест членови од редот на професорите во работен однос на универзитетите во Република Македонија избрани со тајно гласање од Интеруниверзитетската конференција,

- шест члена именувани од Владата на Република Македонија, од редот на професорите во работен однос на јавните универзитети во Република Македонија,

- еден член именуван од најрепрезентативната организација на работодавачите,

- еден член именуван од Македонската академија на науките и уметностите,

- еден член од редот на студентите избран со тајно гласање од Интеруниверзитетската конференција.

(3) Меѓу членовите на Одборот за акредитација избрани од Интеруниверзитетската конференција задолжително мора да има најмалку по еден член од редот на професорите од секое од шесте научно-истражувачки полиња од прво ниво според Меѓународната франска-тевска класификација (природно-математички науки; техничко-технолошки науки; медицински науки и здравство; земјоделски и ветеринарни науки; општествени науки и хуманистички науки).

(4) Членови на Одборот за акредитација не можат да бидат лица избрани за ректор или проректор на универзитет, декан или продекан на факултет, односно директор на висока стручна школа, директор на научна установа која изведува високообразовна дејност, член на Националниот совет или член на Одборот за евалуација.

(5) Членовите на Одборот за акредитација се избираат, односно се именуваат за период од четири години, без право на повторен избор.

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член, членот на Одборот за акредитација од редот на студентите се избира за период од две години, без право на повторен избор.

(7) Членовите на Одборот од ставот (2) од овој член кои се од редот на професорите, избрани од Интеруниверзитетската конференција и именувани од Владата на Република Македонија потребно е да имаат објавено најмалку десет

научни труда во референтна научна публикација, освен професорите по стручно уметнички предмети.

(8) Членовите на Одборот за акредитација се независни и самостојни во својата работа.

(9) Мандатот на членот на Одборот за акредитација престанува во следните случаи:

- смрт на членот на Одборот за акредитација или трајна неспособност за вршење на неговата функција,

- оставка на членот на Одборот за акредитација,

- ако на членот на Одборот за акредитација му престане статусот на професор, односно член на Македонската академија на науките и уметностите, односно на студент;

- ако членот на Одборот за акредитација стапи на должност или функција која е неспојлива со функцијата член на Одборот за акредитација, согласно закон и

- кога Одборот за акредитација констатира дека членот подолго од шест месеци не ги врши обврските.

(10) Во случаите од ставот (9) на овој член, Директорот на Агенцијата за квалитет ја известува институцијата која го избрала, односно именува членот, да избере, односно да именува нов член.

Надлежност на Одборот за акредитација

Член 48

(1) Одборот за акредитација е самостоен во својата работа и одлучува во рамките на својата надлежност врз основа на начелата на стручност и непристрасност.

(2) Одборот за акредитација во рамките на своите права и обврски:

1. утврдува дали со проектот за основање на високообразовна установа и поднесената документација се исполнети условите за вршење на високообразовна дејност и го утврдува капацитетот за студирање на високообразовната установа,

2. донесува решение за акредитација на проектот за основање на самостојна приватна или приватно-јавна високообразовна установа,

3. донесува решение за акредитација на проектот за основање на единица на самостојна приватна или приватно-јавна високообразовна установа,

4. одлучува за акредитација на научна установа за вршење високообразовна дејност на студии од втор и трет циклус на студии,

5. утврдува исполнетост на условите за организирање на студии за нови студиски програми на високообразовната установа и го утврдува капацитетот за студирање на високообразовната установа,

6. одлучува за акредитација на студиски програми за период од пет студиски години,

7. одлучува за акредитација на ментори на докторски студии,

8. врз основа на извештаите од надворешната евалуација на високообразовните установи, ја следи исполнетоста на условите на високообразовните установи на кои им е дадена акредитација и одобрение за почеток со работа и врз основа на тоа може да ја одземе акредитацијата,

9. донесува решение за одземање на дадена акредитација по спроведена постапка за одземање на правото за вршење на високообразовна дејност согласно овој закон,

10. води евиденција за акредитираните високообразовни установи и за други акредитации која задолжително се објавува на веб страната на Агенцијата за квалитет,

11. дава препораки за подобрување на нормативите и стандардите за вршење на високообразовна дејност,

12. предлага до Националниот совет Правилник за методологијата, стандардите и постапката за акредитација на високообразовните установи и за акредитација на студиските програми,

13. остварува меѓународна соработка во својата област,

14. изготвува образец за поднесување на проектот за основање на самостојна јавна, приватно-јавна или приватна високообразовна установа,

15. изготвува образец на елаборат за акредитација на студиски програми,

16. врши други работи утврдени со закони со друг пропис.

(3) Одборот за акредитација може да одземе акредитација на студиска програма и пред истекот на периодот за кој акредитацијата е дадена, врз основа на Предлог на Одборот за евалуација

(4) Одборот за акредитација го информира министерот надлежен за работите на високото образование за одобрените акредитации и за други прашања и на секои шест месеци доставува извештај за својата работа до министерството надлежно за работите на високото образование и до Националниот совет. Образецот на извештајот го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(5) Извештајот од ставот (4) на овој член задолжително се објавува на веб страната на Агенцијата за квалитет и на веб страната на министерството надлежно за работите на високото образование.

Организација на работата на Одборот за акредитација

Член 49

(1) Работата на Одборот за акредитација, поблиску се уредуваат со деловник за работа кој го донесува Одборот за акредитација.

(2) Одборот за акредитација ја врши акредитацијата согласно со Правилникот за стандардите и постапката за акредитација на високообразовните установи и за акредитација на студиските програми што го донесува Националниот совет за високото образование.

(3) Одборот за акредитација работи и одлучува на седници.

(4) Одборот може да одлучува доколку на седницата се присутни повеќе од половината од вкупниот број на членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.

(5) Конститутивната седница на Одборот за акредитација ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование.

(6) Одборот за акредитација има Претседател, кој се избира од членовите на одборот со тајно гласање, за период од две години без право на повторен избор.

(7) Одборот за акредитација од редот на членовите формира стручни комисии за потребите на вршење на акредитацијата. Доколку во Одборот нема член кој е соодветен за одредено научно подрачје, поле или област, Одборот во комисиите може да ангажира и надворешни стручни лица.

(8) Владата на Република Македонија ги утврдува видот и висината на надоместоците за трошоците во постапката на акредитација врз основа на реално направени трошоци, како и надоместоците на членовите на Одборот за акредитација врз основа на присуство на седница и обем на извршена работа.

(9) Решенијата за акредитација на високообразовни установи, решенијата за акредитација на студиски програми и другите одлуки на Одборот за акредитација се објавуваат на веб страницата на Агенцијата за квалитет, најдоцна во рок од 15 дена од денот на донесувањето.

Отсек 2

ЕВАЛУАЦИЈА НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Евалуација на високообразовните установи

Член 50

Евалуацијата на високообразовните установи се врши преку:

1. надворешна евалуација и
2. самоевалуација.

Надворешна евалуација

Член 51

(1) Надворешната евалуација ја вршат стручни комисии избрани од страна на Одборот за евалуација на високото образование (во натамошниот текст: Одбор за евалуација).

(2) Најмалку две третини од стручната комисија од ставот (1) на овој член ја сочинуваат професори од универзитети од земјите членки на Европското здружение за обезбедување на квалитет во високото образование (European Association for Quality Assurance in Higher Education - ENQA).

(3) Стандардите и постапката според кои се врши надворешната евалуација се уредуваат со Правилник за стандардите и постапката за надворешна евалуација и самоевалуација, а кој мора да биде усогласен со прифатените стандарди и постапки на водичот (насоките) кои се применуваат од Европското здружение за обезбедување на квалитет во високото образование (ENQA).

(4) Правилникот од ставот (3) на овој член го донесува Националниот совет за високо образование, на предлог на Одборот за евалуација, а со согласност на Министерот надлежен за високото образование.

(5) Надворешна евалуација на високообразовната установа се врши:

1. според годишниот план за работа на Одборот за евалуација или

2. по поднесено на барање од:

- Националниот совет за високото образование, или
- високообразовната установа или
- министерот надлежен за високото образование.

(6) Подносителите на барањето за надворешна евалуација од ставот (5) точка 2 на овој член не можат повторно да поднесат барање за надворешна евалуација на истата високообразовна установа пред истекот на една година од денот кога била извршена надворешната евалуација на високообразовната установа на нивно барање.

(7) Извештаите од извршената надворешна евалуација се јавни и се објавуваат на веб страницата на Агенцијата за квалитет.

Одбор за евалуација на високото образование

Член 52

(1) Одборот за евалуација на високото образование (во понатамошниот текст: Одбор за евалуација) е колективно стручно тело.

(2) Одборот за евалуација е составен од петнаесет члена и тоа:

- шест членови од редот на професорите во работен однос на универзитетите во Република Македонија избрани со тајно гласање од Интеруниверзитетската конференција,

- шест члена именувани од Владата на Република Македонија, од редот на професорите во работен однос на јавните универзитети во Република Македонија,

- еден член именуван од најрепрезентативната организација на работодавачите,

- еден член именуван од Македонската академија на науките и уметностите,

- еден член избран од редот на студентите избран од Интеруниверзитетската конференција.

(3) Меѓу членовите на Одборот за евалуација избрани од Интеруниверзитетската конференција задолжително мора да има најмалку по еден член од редот на професорите од секое од шесте научно-истражувачки полиња од прво ниво според Меѓународната франска-тиева класификација (природно-математички науки; техничко-технолошки науки; медицински науки и здравство; земјоделски и ветеринарни науки; општествени науки и хуманистички науки).

(4) Членови на Одборот за евалуација не можат да бидат лица избрани за ректор или проректор на универзитет, декан или продекан на факултет, односно директор на висока стручна школа, директор на научна установа која изведува високообразовна дејност, член на Националниот совет или член на Одборот за акредитација.

(5) Членовите на Одборот за евалуација се избираат, односно се именуваат за период од четири години, без право на повторен избор.

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член, членот на Одборот за евалуација од редот на студентите се избира за период од две години, без право на повторен избор.

(7) Членовите на Одборот од ставот (2) на овој член кои се од редот на професорите, избрани од Интеруниверзитетската конференција и именувани од Владата на Република Македонија потребно е да имаат објавено најмалку десет научни труда во референтна научна публикација, освен професорите по стручно уметнички предмети.

(8) Членовите на Одборот за евалуација се независни и самостојни во својата работа.

(9) Мандатот на членот на Одборот за евалуација престанува во следните случаи:

- смрт на членот на Одборот за евалуација или трајна неспособност за вршење на неговата функција,

- оставка на членот на Одборот за евалуација,

- ако на членот на Одборот за евалуација му престане статусот на професор, односно член на Македонската академија на науките и уметностите, односно на студент;

- ако членот на Одборот за евалуација стапи на должност или функција која е неспоива со функцијата член на Одборот за евалуација, согласно закон или

- ако Одборот за евалуација констатира дека членот подолго од шест месеци не ги врши обврските.

(10) Во случаите од ставот (9) на овој член, Директорот на Агенцијата за квалитет ја известува институцијата која го избрала, односно именувала членот, да избере, односно да именува нов член.

Надлежност на Одборот за евалуација

Член 53

(1) Одборот за евалуација:

1. врз основа на извештајот на комисиите за евалуација на високообразовните установи ја следи дејноста на високообразовните установи на кои им е дадена акредитација и решение за почеток со работа;

2. го следи и оценува квалитетот на вршењето на високообразовната дејност, научноистражувачката, уметничката и стручна работа на академскиот кадар на високообразовните установи, а посебно на нивните студиски програми најмалку на секои пет години и врз основа на тоа му предлага на Одборот за акредитација да ја продолжи или одземе акредитацијата;

3. предлага Правилник за стандардите и постапката за надворешна евалуација и самоевалуација до Националниот совет за високо образование;

4. дава препораки потребни за подобрување на нормативите и стандардите за вршење на високообразовна дејност;

5. врши и други работи согласно Правилникот за стандардите и постапката за надворешна евалуација и за самоевалуација;

6. врши и други работи утврдени со Закон.

(2) Одборот за евалуација на секои шест месеци доставува извештај за својата работа до министерството надлежно за работите на високото образование и до Националниот совет. Образецот на извештајот го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(3) Извештајот од ставот (2) на овој член задолжително се објавува на веб-страницата на Агенцијата за квалитет и на веб-страницата на министерството надлежно за работите на високото образование.

Организација и работа на Одборот за евалуација

Член 54

(1) Организацијата и работата на Одборот за евалуација, поблиску се уредуваат со деловник кој го донесува Одборот за евалуација.

(2) Одборот за евалуација работи и одлучува на седници.

(3) Одборот може да одлучува доколку на седницата се присутни повеќе од половината од вкупниот број на членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.

(4) Конститутивната седница на Одборот за евалуација ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование.

(5) Одборот за евалуација има Претседател, кој го избираат членовите со тајно гласање за период од две години, без право на повторен избор.

(6) Владата на Република Македонија ги утврдува видот и висината на надоместоците за трошоците во постапката на евалуација врз основа на реално направени трошоци, како и надоместоците на членовите на Одборот за евалуација врз основа на присуство на седница и обем на извршена работа.

(7) Одборот за евалуација може да формира комисији, работни групи и други работни тела за спроведување на одредени активности од нејзината надлежност.

Самоевалуација

Член 55

(1) Самоевалуација на универзитет, на единиците на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа врши комисија за самоевалуација на универзитетот, односно на единицата на универзитетот, или комисија за самоевалуација на самостојната висока стручна школа, на начин и според услови определени со статут на универзитетот или статутот на самостојната висока стручна школа.

(2) Членовите на комисиите од ставот (1) на овој член се избираат со тајно гласање од сенатот на универзитетот, односно од наставно-научниот совет, наставниот совет или научниот совет на единицата на универзитетот или од наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа, од редот на наставниците со мандат од четири години и од претставниците на студентите за време од една година.

(3) Комисиите од ставот (1) на овој член самоевалуацијата ја вршат според Правилникот за стандардите и постапката за надворешна евалуација и самоевалуација што го донесува Националниот совет.

(4) Самоевалуацијата се спроведува на интервали од најмногу три години.

(5) Составен дел на самоевалуацијата е анкета на студентите за квалитетот на наставниот и соработничкиот кадар, која се спроведува во втората половина од семестарот односно учебната година, за секој предмет одделно, зависно дали се работи за едносеместрален или двосеместрален предмет.

(6) Резултатите од самоевалуацијата се објавуваат на веб-страницата на универзитетот и на веб-страницата на секоја единица на универзитетот одделно (факултет, висока стручна школа или научен институт), односно на веб-страницата на самостојната висока стручна школа.

Отсек 3
ДИРЕКТОР НА АГЕНЦИЈАТА ЗА КВАЛИТЕТ

Услови за именување на директор на Агенцијата за квалитет

Член 56

(1) Директорот на Агенцијата за квалитет го именува и разрешува Собранието на Република Македонија, врз основа на јавен оглас кој го објавува Собранието на Република Македонија.

(2) Директорот на Агенцијата за квалитет има мандат од четири години, со право на уште еден избор.

(3) За директор на Агенцијата за квалитет може да биде именувано лице кое:

1. има завршено најмалку прв и втор циклус на академски студии со најмалку 300 ЕКТС кредити со степен на образование VII A од Националната рамка за квалификации,

2. има најмалку десет години работно искуство во областа на високото образование.

(4) Нето платата на директорот на Агенцијата за квалитет е во висина од три просечни нето плати исплатени во Република Македонија во минатата година.

(5) Претседателот на Собранието на Република Македонија констатира дека мандатот на Директорот на Агенцијата за квалитет престанал кога:

1. поднел оставка,

2. е именуван или избран на функција или должност која е неспојлива со функцијата директор на Агенцијата, или

3. со правосилна судска пресуда му е изречена мерка забрана за вршење професија, дејност или должност.

(6) Директорот на Агенцијата за квалитет може да биде разрешен од Собранието на Република Македонија пред истекот на мандатот во следните случаи:

1. кога подолго од шест месеци не е во состојба да ги врши обврските или

2. поради нестручно и несовесно вршење на функцијата.

Надлежности на директорот на Агенцијата за квалитет

Член 57

(1) Директорот на Агенцијата за квалитет:

1. ја претставува и застапува Агенцијата за квалитет,

2. се грижи за спроведување на одлуките и решенијата на Одборот за акредитација и Одборот за евалуација,

3. ја организира и раководи стручната служба на Агенцијата за квалитет,

4. се грижи за материјално-финансиското работење на Агенцијата за квалитет,

5. одлучува за правата од работен однос на вработените во стручната служба на Агенцијата за квалитет,

6. ја организира и управува веб страницата на Агенцијата за квалитет

7. се грижи за законитоста во работењето на Агенцијата за квалитет и

8. врши други работи определени со закон или општ акт.

Оддел 4

РАНГИРАЊЕ НА УНИВЕРЗИТЕТИТЕ

Рангирање на универзитетите

Член 58

(1) За развивање и одржување на квалитетот на високото образование на секои три години задолжително се спроведува рангирање на сите универзитети, запишани во регистарот на високообразовни установи.

(2) За развивање и одржување на квалитетот на високото образование, покрај рангирањето од ставот (1) на овој член, на секои три години задолжително се

спроведува и посебно рангирање на сите самостојни научни установи кои вршат високообразовна дејност согласно со овој закон.

(2) Рангирањата од ставовите (1) и (2) на овој член ги спроведува правно лице кое го избира министерот надлежен за работите на високото образование во постапка за доделување на договор за јавна набавка согласно Законот за јавни набавки.

(3) Правното лице кое ќе ги спроведе рангирањата треба да ги исполнува следните критериуми:

- да има воспоставен релевантен систем за управување со квалитет,
- да има постојано вработено најмалку 15 лица во наставно-научни звања кои ги покриваат сите научни подрачја, со минимум петгодишно искуство во процес на обезбедување консултантски услуги на високообразовните установи или државни институции и да воделе научно-истражувачки проекти поврзани со различни аспекти на високото образование,

- да има на располагање најмалку пет надворешни соработници со наставно-научни звања,

- да има извршено рангирања на универзитети и/или високообразовни установи во состав на универзитетите во најмалку три земји од Европската унија,

- да има развиено флексибилна методологија во процесот на рангирањето и
- резултатите од својата работа да ги имаат јавно објавено.

(4) Универзитетите и единиците на универзитетите, како и самостојните научни установи имаат обврска на правното лице кое ги спроведува рангирањата да му ги дадат сите податоци потребни за рангирањата.

(5) Средствата потребни за спроведувањето на рангирањето на универзитетите и рангирањето на самостојните научни установи се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

(6) Резултатите од рангирањата од ставовите (1) и (2) на овој член и критериумите по кои се изведени рангирањата се достапни на јавноста во рок од осум дена по изготвувањето на извештајот за резултатите од рангирањата со ранг-листите, преку објавување на веб страницата на министерството надлежно за работите на високото образование.

(7) Министерството надлежно за работите на високото образование е должно во рок од осум дена по приемот да го достави извештајот за резултатите од рангирањата со ранг-листите до сите универзитети и самостојни научни установи.

(8) Критериумите и начинот на рангирањето на универзитетите ќе се уреди со посебен акт кој го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

Глава шеста

ОСНОВАЊЕ И ПРЕСТАНОК НА ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ

Оддел 1

СУБЈЕКТИ КОИ МОЖЕ ДА ОСНОВААТ ВИСОКООБРАЗОВНА УСТАНОВА

Субјекти кои можат да основаат јавни високообразовни установи

Член 59

(1) Самостојна јавна високообразовна установа основа Собранието на Република Македонија со закон.

(2) Единица на јавен универзитет основа Собранието на Република Македонија со закон.

**Субјекти кои можат да основаат приватно-јавна непрофитна
и приватна непрофитна високообразовна установа**

Член 60

(1) Приватно-јавна непрофитна високообразовна установа може да основа непрофитна фондација основана од странско правно или физичко лице со јавни средства обезбедени од странски и домашни извори според услови утврдени со овој закон, врз основа на одобрение од Владата на Република Македонија.

(2) Приватна непрофитна високообразовна установа може да основа домашно или странско правно или физичко лице, според условите утврдени со овој закон, врз основа на одобрение од Владата на Република Македонија.

Оддел 2

УСЛОВИ ЗА ОСНОВАЊЕ НА ВИСОКООБРАЗОВНА УСТАНОВА

Услови за основање на самостојна високообразовна установа

Член 61

(1) Самостојна високообразовна установа може да се основа ако:

1. е утврдено студиско и научно-истражувачко подрачје, односно уметничка дисциплина за кои високообразовната установа се основа, при што за определувањето на студиското подрачје, односно уметничката дисциплина се користи Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED) и Националната рамка на квалификации, а при определување на научно-истражувачкото подрачје се користи Меѓународната Фраскатијева класификација,

2. се обезбедени соодветни простории и опрема за остварување на високообразовна, научно-истражувачка и уметничка, односно стручна дејност,

3. со финансиски план е обезбедено одржливо ниво на финансирање најмалку за еден циклус на студии,

4. е обезбеден потребен број лица кои ги исполнуваат условите утврдени за избор во наставно-научни, научни и наставни звања кои дале нотарски заверена изјава дека ќе се пријават на конкурсот и дека ќе засноваат работен однос, ако на конкурс бидат избрани и

5. се исполнети и другите услови кои се утврдени со нормативите и стандардите за вршење на високообразовна дејност.

(2) Условите од ставот (1) на овој член како нормативи и стандарди за основање на самостојна високообразовна установа и вршење на високообразовна дејност поблиску се утврдуваат со Правилник за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност (во натамошниот текст: Правилник за нормативи и стандарди), кој го донесува Националниот совет за високо образование.

(3) Условот од ставот (1), алинеја 4 на овој член се смета за исполнет во однос на универзитетот, доколку на универзитетот се вработени лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во работен однос со полно работно време за изведување на најмалку 50% од часовите на настава на студиските програми за кои се бара акредитација (дозвола за работа), а најмалку 10 лица во наставно-научни звања во работен однос со полно работно време на секој од факултетите во состав на универзитетот.

(4) Условот од ставот (1), алинеја 4 на овој член се смета за исполнет во однос на самостојната висока стручна школа доколку на самостојната висока стручна школа се вработени наставно-научни, научни и наставни звања во работен однос со полно работно време за изведување на најмалку 50% од часовите на настава на студиските програми за кои се бара акредитација (дозвола за работа), а најмалку 10 наставници во работен однос со полно работно време.

Услови за основање на универзитет

Член 62

(1) Универзитетот може да се основа ако согласно со условите утврдени во членот 61 од овој закон во својот состав има најмалку пет акредитирани единици од кои најмалку три се факултети.

(2) При основање на универзитет треба да бидат исполнети условите за изведување на студиски програми најмалку на првиот циклус на високо образование.

(3) За исполнетоста на условите за изведување на студиски програми од трет циклус се одлучува по добивањето на решението за акредитација на универзитетот, решението за почеток со работа и завршувањето на најмалку една генерација студенти од прв и втор циклус на студии.

(4) Студиски програми од трет циклус на студии можат да организираат само универзитетите кои се меѓу првите седум рангирани универзитети, запишани во регистарот на високообразовни установи во државата, утврдени во последното рангирање согласно членот 58 од овој закон.

(5) Ако универзитетот го изгуби статусот на еден од првите седум рангирани високообразовни установи во државата во следното рангирање, во тој случај универзитетот, односно неговите единици и придружни членки не можат да запишуваат нови кандидати во трет циклус докторски студии. Ако универзитетот, односно единиците во негов состав и придружните членки запишат нови кандидати, Одборот за акредитација задолжително донесува решение за престанок на решението за акредитација за сите циклуси за кои е акредитиран универзитетот.

Услови за основање на самостојна висока стручна школа

Член 63

(1) За основање на самостојна висока стручна школа треба да бидат исполнети условите за изведување на студиски програми најмалку на првиот циклус на високо образование со траење од три години.

(2) Покрај условот утврден во ставот (1) на овој член, за основање на самостојна приватна високообразовна установа потребно е основачот да приложи неотповиклива банкарска гаранција на прв повик во износ од 25% од школарината за бројот на студентите за кој се бара дозвола за работа (или акредитација) со која ќе гарантира дека ќе ги надомести средствата кои студентите ги уплатиле на високообразовната установа која престанала со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат студентите заради префрлањето на студии на иста или слична високообразовна установа во земјата.

Оддел 3

ПОСТАПКА ЗА ОСНОВАЊЕ НА ВИСОКООБРАЗОВНА УСТАНОВА

Почеток на постапката за основање на високообразовна установа

Член 64

(1) Постапката за основање на високообразовна установа започнува со изработка на проект за основање високообразовна установа.

(2) Проектот за основање на јавна високообразовна установа го подготвува Владата на Република Македонија, односно органот кој таа ќе го овласти.

(3) Проектот за основање на приватна или приватно-јавна високообразовна установа го подготвува основачот.

Проект за основање високообразовна установа

Член 65

(1) Проектот за основање на високообразовна установа особено ги содржи:

1. образложение на причините и оправданоста за основање;
2. студиските подрачја со нивен опис како целина и студиските групи, оддели и насоки,

3. просторните услови и опрема за остварување на високообразовната, научната, односно уметничката и стручната дејност во соодветната област,

4. изворот на финансиските средства за вршење на високообразовна дејност,

5. можноста за обезбедување на потребен број лица кои можат да бидат избрани во наставно-научни, научни и наставни звања и

6. план за начинот на кој ќе бидат исполнети другите услови кои се утврдени во Правилникот за стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност кој го донесува Националниот совет.

(2) Проектот за основање универзитет ги содржи податоците од ставот (1) на овој член за сите единици на универзитетот.

(3) Кон проектот за основање на високообразовна установа се доставуваат прилози утврдени со Правилникот за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност кој го донесува Националниот совет за високо образование.

(4) Одредбите од овој закон што се однесуваат за акредитација на проектот за основање на високообразовна установа, соодветно се применуваат и на акредитација за вршење на високообразовна дејност од страна на научна установа.

(5) Проектот за основање јавна високообразовна установа се доставува до Одборот за акредитација на образец чија содржина ја утврдува Одборот за акредитација.

(6) Проектот за основање приватна високообразовна установа со прилозите, основачот на приватната високообразовна установа преку министерството надлежно за работите на високото образование го доставува до Владата на Република Македонија на одобрение.

(7) Откако ќе го добие одобрението од Владата на Република Македонија од ставот (6) на овој член, основачот на приватната високообразовна установа го доставува до Одборот за акредитација проектот за основање приватна високообразовна установа со прилозите, вклучително и одобрението за основање од Владата Република Македонија, на образец чија содржина ја утврдува Одборот за акредитација.

(8) По проектот за основање јавна високообразовна установа, Одборот за акредитација дава мислење.

(9) По проектот за основање на приватна или приватно-јавна високообразовна установа, Одборот за акредитација донесува решение за акредитација.

Решение за акредитација на приватна или приватно-јавна високообразовна установа

Член 66

(1) Решението за акредитација на проектот за основање приватна или приватно-јавна високообразовна установа Одборот за акредитација го донесува за универзитетот како целина и за секоја единица на универзитетот одделно, односно за самостојната приватна висока стручна школа, најдоцна во рок од 90 дена од денот на поднесувањето на барањето за акредитација на проектот. Ако тоа го бараат околностите, Одборот за акредитација може да го продолжи рокот најмногу за уште 30 дена, за што го известува подносителот на проектот.

(2) Решението на Одборот за акредитација од ставот (1) на овој член е конечно.

(3) Против конечното решение по барањето за акредитација на проектот за основање на приватна или приватно-јавна високообразовна установа од ставот (1) на овој член може да се поднесе тужба до Управниот суд.

Акт за основање на самостојна јавна високообразовна установа

Член 67

(1) По добивањето на мислењето од Одборот за акредитација на високото образование, предлогот за донесување на закон за основање јавна високообразовна установа се поднесува до Собранието на Република Македонија.

(2) По донесувањето на решението за акредитација на проектот за основање приватна високообразовна установа, основачот донесува основачки акт, според текстот кој бил приложен кон проектот за основање на високообразовната установа.

Матична комисија за основање на самостојна високообразовна установа

Член 68

(1) По донесувањето на закон за основање јавна високообразовна установа или акт за основање на приватна високообразовна установа, министерот надлежен за работите на високото образование на предлог на Националниот совет именува матична комисија.

(2) Матичната комисија за основање на универзитет ја сочинуваат по пет члена за секоја единица на универзитетот. Членовите на матичната комисија се именуваат од редот на редовните професори избрани на соодветната научна, односно уметничката област, кои се вработени на постојните високообразовни установи во Република Македонија. Доколку во Република Македонија не е избран редовен професор во одредена област за која се формира матична комисија, членови на матичната комисија може да бидат професори избрани во сродна научна, односно уметничка област во Република Македонија или професори избрани во иста или сродна научна област во земјите членки на Европската Унија.

(3) Матичната комисија за основање на самостојна висока стручна школа ја сочинуваат пет члена со наставно-научни и/или научни звања во научната област, односно уметничката област или струката за која се основа кои се вработени на постојните високообразовни установи во Република Македонија.

(4) Матичната комисија ги врши подготвителните работи со кои се создаваат услови за почеток со работа на акредитираната високообразовна установа и во тие рамки врши:

- избор на наставници
- склучува договори за вработување на лица во стручната и административната служба и помошно-технички лица и
- други работи што и ги доверил основачот, што се од значење за почеток со работа на високообразовната установа.

(6) Матичната комисија при изборот на наставниците не може да врши избор во повисоки наставно-научни звања на кандидатите.

Решение за почеток со работа на високообразовната установа

Член 69

(1) По извршувањето на подготовките за почеток со работа на самостојната високообразовната установа, основачот, односно органот овластен од него, поднесува барање до министерството надлежно за работите на високото образование, за остварување увид за исполнетоста на условите за почеток со работа на високообразовната установа.

(2) Ако се утврди дека потребниот број на лица се избрани во наставно-научни, научни и наставни звања согласно со член 61, став (1), алинеја 4 и ставовите (3) и (4) од истиот член и ако се исполнети и другите услови утврдени со овој закон и со решението за акредитација, министерството надлежно за работите на високото образование во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот (1) на овој член донесува решение за почеток со работа на високообразовната установа (во натамошниот текст: решение за почеток со работа), кое е конечно.

(3) Во решението за почеток со работа се наведуваат:

- студиските програми
- бројот на студенти
- бројот на вработени наставници со полно работно време и
- објектите во коишто ќе се извршува високообразовната дејност.

(4) Ако се утврди дека не се исполнети условите од ставот (2) на овој член, министерството надлежно за работите на високото образование донесува решение за одбивање на почеток со работа на високообразовната установа.

(5) Решението од ставот (4) на овој член е конечно и против него може да се поднесе тужба до Управниот суд.

(6) Во договорот за вработување склучен меѓу високообразовната установа и лицата од ставот (2) на овој член се утврдува дека тие ќе стапат на работа најдоцна еден месец од денот кога високообразовната установа го примила решението за почеток со работа. Доколку сите овие лица не стапат на работа најдоцна 30 дена од денот кога високообразовната установа го примила решението за почеток со работа, тогаш министерот надлежен за работите на високото образование го поништува решението за почеток со работа.

(7) Високообразовната установа е должна во рок од 45 дена од денот кога го примила решението за почеток со работа да достави доказ до министерството надлежно за високото образование дека лицата од ставот (2) на овој член засновале работен однос со високообразовната установа и стапиле на работа во рокот предвиден во ставот (6) од овој член. Доколку високообразовната установа не достави таков доказ, тогаш решението за почеток со работа се поништува.

(8) Актот за поништување на решението за почеток на работа донесен врз основа на ставовите (6) и (7) на овој член е конечен и против него може да се поднесе тужба до Управниот суд.

(9) Одредбите од овој член соодветно се применуваат и за остварување на студиски програми надвор од седиштето на високообразовната установа.

Запишување во регистарот на високообразовни установи

Член 70

По правосилноста на решението за почеток со работа на високообразовната установа, основачот поднесува барање за запишување на високообразовната установа во регистарот на високообразовните установи што го води министерството надлежно за работите на високото образование.

Регистар на високообразовните установи

Член 71

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование води регистар на високообразовни установи.

(2) Во регистарот на високообразовните установи од ставот (1) на овој член се води евиденција на:

1. самостојните високообразовни установи,
2. единиците на универзитетите,
3. научните установи кои се акредитирани за вршење високообразовна дејност,
4. студиските програми,
5. лицата избрани во наставно-научни, научни и наставни звања и соработнички звања,
6. други податоци предвидени со правилникот за регистарот на високообразовните установи.

(3) Регистарот од ставот (1) на овој член се води под условите утврдени со овој закон и правилник за регистарот на високообразовни установи, кој го донесува министерот надлежен за работите на високото образование.

(4) Со правилникот од ставот (3) на овој член се уредува начинот на запишување, содржината, формата на збирката на обрасци за запишување, начинот на објавување на запишувањата, исправите и доказите што се приложуваат кон барањето, информатичкото водење на регистарот, поврзаноста со Централниот регистар на Република Македонија (во натамошниот текст: Централниот регистар) и други прашања од значење за уредно водење на регистарот.

Конституирање на органите на самостојните високообразовни установи

Член 72

По извршеното запишување на самостојната високообразовна установа во регистарот на високообразовните установи се конституира сенат и се избира ректор на универзитетот, односно се конституира наставнички совет и се избира директор на самостојната висока стручна школа.

Конституирање на органите на единица на универзитетот

Член 73

(1) По извршеното запишување на единицата на универзитетот во регистарот на високообразовните установи се конституира наставно-научен совет и се избира декан на факултетот, односно се конституира наставнички совет и се избира директор на високата стручна школа.

(2) Во случај кога со закон се основа единица на универзитетот до изборот на декан, односно директор согласно со ставот (1) на овој член, веднаш по влегувањето во сила на законот со кој се основа единицата на универзитетот, ректорот именува вршител на должноста декан, односно вршител на должноста директор кој ја врши должноста најмногу шест месеци од денот на неговото именување.

Упис во Централниот регистар на Република Македонија

Член 74

(1) По конституирањето и изборот на органите на универзитетот и на неговите единици, односно на самостојната висока стручна школа, се врши запишување на универзитетот, единиците на универзитетот и самостојната висока стручна школа во Централниот регистар.

(2) По запишувањето на високообразовната установа во Централниот регистар, високообразовната установа може да врши запишување на студенти во прва година на студии.

Видови статусни промени на универзитет

Член 75

(1) Универзитети можат да се спојат, поделат или присоединат, под условите утврдени со овој Закон, Законот за установи и статутот на универзитетот.

(2) Спојувањето и присоединувањето се врши со спогодба за спојување и присоединување, а поделбата со одлука за поделба.

(3) Универзитетите коишто се спојуваат престануваат со работа, а единиците на универзитетите што се спојуваат продолжуваат со работа како единици на универзитетот кој настанува со спојувањето, освен ако со спогодбата за спојување не е определно дека некоја, односно сите единици на универзитетите што се спојуваат влегуваат во состав на некоја од единиците на универзитетите што се спојуваат. Одлуки за усвојување на спогодба за спојување донесуваат со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови, сенатите на универзитетите кои се спојуваат по претходна согласност од 2/3 од единиците на универзитетите кои се спојуваат. Согласност на спогодбата даваат основачите на универзитетите. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот, односно актите за основање на универзитетот, односно универзитетите на кои се однесува статусната промена.

(4) Универзитетот што се присоединува кон друг универзитет престанува со работа и единиците на универзитетот што се присоединува продолжуваат со работа како единици на универзитетот кон кој универзитетот се присоединува, освен ако со спогодбата за присоединување не е определно дека некоја, односно сите единици на универзитетот кој сеприсоединува влегува, односно влегуваат во состав на постојна единица на универзитетот кон кој универзитетот се присоединува. Одлуки за усвојување на спогодбата за присоединување на еден кон друг универзитет

донесуваат со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови, сенатот на универзитетот кој се присоединува и сенатот на универзитетот кон кој се присоединува по претходна согласност од 2/3 од единиците на универзитетите. Согласност на спогодбата даваат основачите на универзитетите. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот, односно актите за основање на универзитетот, односно универзитетите на кои се однесува статусната промена.

(5) Универзитет може да се подели на два или повеќе универзитети ако по поделбата универзитетите што настануваат со поделбата ги исполнуваат условите за основање на универзитет определени со овој Закон. Единиците на универзитетот кој се дели продолжуваат со работа како единици на универзитетите кои настануваат со поделбата. Одлуката за поделба ја донесува сенатот на универзитетот со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови на сенатот, по претходна согласност на 2/3 од единиците на универзитетот. Согласност на одлуката дава основачот на универзитетот. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот, односно актите за основање на универзитетот, односно универзитетите на кои се однесува статусната промена.

Статусни промени на единици на универзитет

Член 76

(1) Единица на универзитет може да се присоедини од еден кон друг универзитет. Одлука за усвојување на спогодбата за присоединување донесува, со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број членови, сенатот на универзитетот на единицата на универзитетот што се присоединува и сенатот на универзитетот кон кој единицата на универзитетот се присоединува, по претходна согласност на 2/3 од другите единици на универзитетите. Согласност на спогодбата даваат основачите на универзитетите. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот, односно актите за основање на универзитетот, односно универзитетите на кои се однесува статусната промена.

(2) Единицата која се присоединува продолжува со работа како единица на универзитетот кон кој се присоединила, освен ако со спогодбата за присоединување не е определно дека влегува во состав на постојна единица на универзитетот кон кој се присоединува.

(3) Статусни промени можат да извршат и единиците во состав на ист универзитет, односно да се спојат, поделат и присоединат.

(4) Одлука за усвојување на спогодбата за спојување или присоединување донесува сенатот на универзитетот со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови, по претходна согласност на наставно-научниот совет на единиците кои ја склучиле спогодбата. За давање на согласноста за статусни промени, наставно-научниот совет одлучува со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови. Согласност на спогодбата дава основачот на универзитетот. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот за основање на универзитетот, на кој се однесува статусната промена.

(5) Одлуката за поделба на единица на универзитетот се донесува со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови на сенатот, по претходна согласност на наставно-научниот совет на единицата која се дели. За давање на согласноста за статусни промени, наставно-научниот совет одлучува со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови. Согласност на спогодбата дава основачот на универзитетот. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот за основање на универзитетот, на кој се однесува статусната промена.

Видови статусни промени на самостојна висока стручна школа

Член 77

(1) Самостојна висока стручна школа може да се присоедини кон универзитет.

(2) При соединувањето се врши со спогодба за присоединување. Одлуката за усвојување на спогодбата за присоединување ја донесуваат со тајно гласање и со 2/3 мнозинство од вкупниот број на членови, сенатот на универзитетот и органот на управување на самостојната висока стручна школа што се присоединува, по претходна согласност од 2/3 на единиците на универзитетот. Согласност на спогодбата даваат основачот на универзитетот и основачот на самостојната висока стручна школа. Статусната промена стапува на сила со стапување на сила на измените на измена на актот за основање на универзитетот и актот за основање на високата стручна школа, на кои се однесува статусната промена.

(3) Високата стручна школа која се присоединува продолжува да работи како единица на универзитетот кон кој се присоединува, освен ако со одлуката на присоединување не е определно дека влегува во состав на постојна единица на универзитетот кон кој се присоединува.

(4) Ставовите (2) и (3) на овој член соодветно се применуваат и на присоединување на една кон друга самостојна висока стручна школа.

Запишување на статусните промени во Регистарот на високообразовни установи и во Централниот регистар

Член 78

Статусните промени се запишуваат во Регистарот на високообразовни установи и во Централниот регистар.

Постапка и правни последици од статусни промени

Член 79

(1) Одборот за акредитација дава претходно мислење на спогодбата, односно одлуката за статусните промени од членовите 75, 76 и 77 од овој Закон.

(2) Во случај на која било статусна промена, определена со овој Закон студентот има право да ги заврши студиите според условите во високообразовната установа во која бил запишан пред спроведувањето на статусната промена.

(3) Во случај на спојување, односно поделба на универзитети, односно самостојни високи стручни школи се спроведува постапката на издавање на решение за почеток со работа на начинот и според условите определени со овој закон за основање на високообразовна установа.

(4) Во случај на присоединување се врши дополнување на издаденото решение за акредитација и на решението за почеток со работа, според условите и постапката определени со овој закон.

(5) Универзитетот, односно самостојната висока стручна школа кон кој/која високообразовна установа се присоединува ги презема правата и обврските на високообразовната установа која се присоединува.

(6) Со присоединување и со спојување на универзитет, односно на висока стручна школа, престанува да постои без ликвидација универзитетот, односно самостојната висока стручна школа која се присоединува, односно спојува и се врши пренос на целиот нивен имот и на обврските врз универзитетот, односно самостојната висока стручна школа кон која се присоединува, односно која настанува соспојувањето, со состојба на денот определен со спогодбата за присоединување, односно спојување.

(7) Со поделбата универзитетот што се дели престанува да постои без ликвидација и се врши пренос на целиот негов имот и на обврските врз универзитетите што настануваат со поделбата, со состојба на денот определен со одлуката за поделба.

(8) Под обврски од ставовите (5), (6) и (7) од овој член се подразбираат и обврските кон студентите за продолжување на студиите според условите под кои ги започнале пред статусната промена.

(9) Универзитет којшто настанал со спојување или со поделба, односно универзитетот кон кој се присоединил друг универзитет или самостојна висока стручна школа, се солидарни должници на доверителите на универзитетите и нивните единици, односно на самостојната висока стручна школа кои што се споиле, присоединиле, или се поделиле.

Оддел 4 ПРЕСТАНОК НА ВИСОКООБРАЗОВНА УСТАНОВА

Престанок на јавна високообразовна установа поради престанок на потребата од постоење

Член 80

(1) Предлог за престанок на јавна високообразовна установа или единица во нејзин состав може да даде овластениот подносител на предлогот за основање со образложение на причините кои довеле до престанок на потребата од постоење на јавната високообразовна установа, односно нејзината единица.

(2) Овластениот подносител предлогот за престанок на самостојна јавна високообразовна установа или нејзина единица го доставува до сенатот на универзитетот и до наставно-научниот совет на факултетот или до наставничкиот совет на високата стручна школа, и им дава рок од најмалку 90 дена да се изјаснат по предлогот.

(3) Кога предлогот е за престанок на единица на високообразовна установа, сенатот може да донесе одлука за одржување на единицата така што ќе обезбеди средства за продолжување на работата од сопствени извори на финансирање.

(4) Кога предлогот е за престанок на самостојна високообразовна установа, сенатот на универзитетот односно наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа, може да донесе одлука за продолжување на работата од сопствени извори на финансирање.

(5) Ако сенатот на универзитетот, односно наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа, го извести основачот дека не постојат услови за натамошно вршење на високообразовната дејност од страна на единицата, односно самостојната високообразовна установа, Владата му поднесува на Собранието предлог за донесување закон за престанок на универзитетот, самостојната висока стручна школа, факултетот, високата стручна школа, односно научниот институт.

(6) Во предлогот за донесување закон од ставот (5) на овој член се уредува начинот на кој студентите ќе можат да го продолжат студирањето.

(7) По донесувањето на законот од ставот (5) на овој член, министерот надлежен за работите на високото образование донесува решение за бришење на установата од регистарот на високообразовните установи и за тоа го известува Централниот регистар.

Престанок на приватна или приватно-јавна високообразовна установа поради престанок на потребата од постоење

Член 81

(1) Кога органот на основачот ќе утврди дека престанала потребата за вршење на високообразовната дејност на определена самостојна приватна високообразовна установа, или единица на приватен универзитет, или не е во состојба да ја финансира нејзината основна дејност, го известува за причините органот на управување на високообразовната установа и другите соосновачи или содружници или акционерите кога основач е правно лице и им дава рок од најмалку 30 дена да одлучат дали високообразовната установа ќе продолжи да работи со обезбедување на сопствени извори на финансиски средства, односно дали финансирањето на високообразовната

установа ќе го преземе еден од соосновачите, ако високообразовната установа ја основале два или повеќе основачи, или некој од содружниците или акционерите, ако основач на високообразовната установа е едно правно лице.

(2) Ако органот на управување, односно соосновач, содружник или акционер од ставот (1) на овој член го извести основачот дека не постојат услови за натамошно вршење на високообразовната дејност со сопствени извори на финансирање или со средства на еден од основачите, односно содружник или акционер, основачот донесува одлука за престанок на високообразовната установа.

(3) Ако средствата што основачот ги обезбедил за извршување на дадените гаранции не се доволни за остварување на правото на студентите да го продолжат школувањето, основачот за исполнување на дадените гаранции одговара неограничено со целиот свој имот.

(4) По донесувањето на одлуката за престанок на приватната високообразовната установа, министерството надлежно за работите на високото образование донесува решение за бришење на установата од регистарот на високообразовните установи и поднесува барање за бришење на високообразовната установа од Централниот регистар.

(5) Во случај на престанок на приватна високообразовна установа кога е исполнет условот од ставот (2) на овој член, или кога е одземена акредитацијата и е донесено решение за одземање на правото за вршење на високообразовна дејност согласно со членот 84 ставови (4) и (5) од овој закон, министерството надлежно за работите на високото образование, на предлог на Одборот за акредитација, ќе донесе решение со кое ќе обезбеди завршување на студиите на високообразовната установа која е во ликвидација или префрлување на студентите на друга високообразовна установа во земјата која има исти или слични студиски програми. Со решението ќе се активира и финансиската гаранција која ја дал основачот за да можат да се надоместат средствата кои студентите ги уплатиле на високообразовната установа која престанала со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат студентите заради завршување на студиите.

(6) Одредбите од ставовите од (1) до (5) на овој член соодветно се применуваат и на престанок на приватно-јавна високообразовна установа.

Стечај на високообразовна установа

Член 82

(1) Над самостојна јавна високообразовна установа не се спроведува стечај.

(2) Самостојна приватна високообразовна установа може да престане со стечај согласно со Законот за установите и Законот за стечај.

(3) Банкарската гаранција што согласно со овој закон ја дава основачот на приватната високообразовна установа не влегува во стечајната маса и се користи исклучиво за намената за која е дадена согласно со овој закон.

(4) Ако средствата од банкарската гаранција што согласно со овој закон ја дал основачот на самостојната приватна високообразовна установа и средствата од стечајната маса не се доволни за надомест за средствата што студентите ги уплатиле на високообразовната установа која престанала со работа и на другите трошоци што ќе ги имаат студентите заради префрлувањето на студии на иста или слична високообразовна установа во земјата, основачот одговара неограничено со целиот свој имот согласно со Законот за стечај и Законот за установите.

Други основи за престанок на високообразовна установа

Член 83

(1) Високообразовната установа престанува да постои, ако:

- престане да ги исполнува условите за основање на високообразовна установа утврдени во членот 61 став (1) и членот 62 став (1) од овој закон,

- министерот надлежен за работите на високото образование донел решение за одземање на правото за вршење на високообразовна дејност, врз основа на

решението на Одборот за акредитација за одземање на акредитацијата од членот 84 став (4) на овој закон,

- со правосилна судска пресуда се утврди ништовност на уписот во регистарот,
- изврши статусни промени чија последица е престанок на високообразовна установа.

(2) Јавна високообразовна установа престанува со закон, а приватна или приватно-јавна високообразовна установа престанува со одлука на основачот.

(3) Со актот за престанок на универзитет се определува дали некои единици на универзитетот ќе продолжат со работа и ќе се припојат кон друг универзитет или ќе продолжат да работат како самостојни високообразовни установи.

Одземање на правото за вршење на високообразовна дејност

Член 84

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование, основачот и Одборот за акредитација можат да покренат постапка за одземање на правото за вршење на високообразовна дејност на високообразовната установа, а за одземање на правото за вршење на високообразовна дејност на единица во свој состав, постапка може да покрене и самиот универзитет.

(2) Постапката од ставот (1) на овој член се води пред Одборот за акредитација.

(3) Ако Одборот за акредитација, врз основа на извештајот на Одборот за евалуација, утврди дека високообразовната установа престанала да ги исполнува условите утврдени во членот 61 став (1) алинеја 4 и членот 62 став (1) од овој закон за вршење на високообразовната дејност, со писмено укажување ќе ја задолжи високообразовната установа да ги отстрани недостатоците. Одборот за акредитација го известува и универзитетот ако високообразовната установа е негова единица.

(4) Ако во рокот определен од Одборот за акредитација, кој не може да биде пократок од 60 дена и подолг од 120 дена од денот на добивањето на писменото укажување од ставот (3) на овој член, високообразовната установа не ги отстрани недостатоците на кои и е укажано, Одборот за акредитација во рок од 15 дена донесува решение за одземање на дадената акредитација и веднаш, а најдоцна во рок од три дена од донесувањето на решението за одземање на акредитацијата го известува министерството надлежно за работите на високото образование.

(5) Врз основа на решението за одземање на акредитацијата, министерството надлежно за работите на високото образование во рок од 10 дена од добивањето на истото, донесува решение за одземање на правото за вршење високообразовна дејност, кое е конечно. По донесувањето на решението министерството надлежно за работите на високото образование ја брише високообразовната установа од регистарот на високообразовните установи и поднесува барање за нејзино бришење во Централниот регистар.

(6) Против конечното решение на министерството надлежно за работите на високото образование од ставот (5) на овој член, може да се поднесе тужба до Управниот суд.

Глава седма

ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВИСОКООБРАЗОВНИТЕ УСТАНОВИ И ФОРМИ НА СОРАБОТКА

Оддел 1

ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ

Внатрешна организација на високообразовните установи

Член 85

(1) Внатрешната организација на високообразовните установи се уредува со овој закон и со статутот на високообразовната установа.

(2) Универзитет кој во својот состав има единици од различни студиски подрачја може да ги организира единиците на универзитетот во универзитетски подрачја, оддели или други форми.

(3) Единицата на универзитетот за вршење на својата дејност може да организира институт, центар, завод, катедра, оддел и други внатрешни организациони единици, под услови утврдени со статутот на универзитетот.

(4) Универзитетот, под условите утврдени со закон и со статутот, покрај единиците во негов состав, може да има и други внатрешни организациони единици со кои се поврзува праксата, знаењето, уметноста и високото образование и во чие работење може да учествуваат студентите (студентски културни центри, инженерски бироа, работилници, центри за правни и бизнис совети, центри за социјална работа и друга помош на граѓаните, производни пробни центри, галерии, радио и ТВ станици и друго) и технолошки паркови.

(5) Универзитетот може под условите утврдени со закон и со статутот на универзитетот за вршење на својата дејност да организира универзитетски клинички центар, универзитетска поликлиника, универзитетски спортски центар, универзитетски ветеринарен клинички центар, аграрни универзитетски институти, центри за истражување и континуирано образование како доживотно учење и други форми од дејноста на единиците.

(6) Заради вршење на својата дејност универзитетот може да склучува договори со универзитетски клиници и други установи кога е тоа потребно за вршење на високообразовната дејност или со други установи и трговски друштва чија дејност е од значење за вршење на дејноста на универзитетот и за вршење на врвна применувачка дејност.

Центар за кариера

Член 86

(1) Универзитетот основа најмалку еден центар за кариера. Центарот за кариера води посебна евиденција за поранешни студенти (алумни), организира саеми за кариера на секој факултет/универзитет каде што има центар за кариера и врши други работи утврдени со статутот на универзитетот.

(2) Работата на центарот за кариера се уредува со општ акт што го донесува сенатот на универзитетот, во согласност со статутот на универзитетот.

Основање на друга организација

Член 87

(1) Универзитетот, единицата на универзитет односно самостојната високата стручна школа, може под услови утврдени со закон и со статут заради пренос на правата од интелектуална сопственост коишто произлегуваат од нејзината дејност, а особено од научно-истражувачка работа и создавање авторски дела, заради вршење други услуги од јавни овластувања, пренос на научно и стручно знаење, и други остварувања во вршењето на применувачка работа, за вршење на издавачка дејност, за здравствена заштита на студентите, за сместување и исхрана, за културни потреби, спорт и рекреација на студентите и вработените во високообразовните установи и за други потреби, самостојно или со друг соосновач да основа трговско друштво или установа под условите утврдени со закон и статутот.

(2) Овие потреби универзитетот, единица на универзитет односно самостојната висока стручна школа, можат на потрајна основа да ги остваруваат договорно со правни и физички лица.

(3) Добивката на трговското друштво кој и припаѓа на високообразовната установа по основ на влогот, односно приходот на установата од ставот (1) на овој член може да се користи исклучиво за унапредување на дејноста на високообразовната установа која учествувала во нејзиното создавање.

Стручна и административна служба

Член 88

(1) За вршење на стручните и административните работи на високообразовната установа се формира стручна и административна служба.

(2) Внатрешната организација на стручната и административната служба се уредува со статутот на високообразовната установа.

Оддел 2

ФОРМИ НА СОРАБОТКА

Форми на соработка на високообразовните установи

Член 89

(1) Заради разгледување и усогласување на прашањата од заедничко значење, се формира Интеруниверзитетска конференција како јавно правно тело со права и обврски определени со овој закон.

(2) Членки на Интеруниверзитетската конференција се сите акредитирани универзитети.

(3) Организацијата и работата на Интеруниверзитетската конференција се уредуваат со статутот на Интеруниверзитетската конференција.

(4) Интеруниверзитетската конференција е составена од ректорите на универзитетите, претседателите на студентските собранија на универзитетите, 20 члена од редот на редовните професори избрани од сенатите на универзитетите со тајно гласање, процентуално застапени според нивното учество во вкупниот број на редовни студенти првпат запишани во студиска година и еден член избран од редот на директорите на самостојните високи стручни школи.

(5) Во работата на Интеруниверзитетската конференција учествува министерот надлежен за работите на високото образование без право на одлучување.

(6) Интеруниверзитетската конференција донесува деловник со кој се уредува начинот на работа и одлучување.

(7) Интеруниверзитетската конференција има веб страна, чија содржина се уредува со општ акт кој го донесува Интеруниверзитетската конференција во согласност со овој закон.

(8) Дневниот ред и материјалите за седниците на Интеруниверзитетската конференција се објавуваат на веб страната на Интеруниверзитетската конференција најмалку 7 дена пред денот на одржувањето на седницата.

(9) Записниците од седниците и Одлуките на Интеруниверзитетската конференција се објавуваат на веб страната на Интеруниверзитетската конференција, а истите задолжително им се доставуваат на сите универзитети кои членуваат во интеруниверзитетската конференција.

(10) Седниците на Интеруниверзитетската конференција се отворени за јавноста.

(11) Интеруниверзитетската конференција за својата работа поднесува годишен извештај до сенатите на универзитетите кои се нејзини членки. Извештајот се поднесува најдоцна до први март следната година и се објавува на веб страната на Интеруниверзитетската конференција.

(7) Средствата за работа на Интеруниверзитетската конференција се обезбедуваат од членките на Интеруниверзитетската конференција, согласно со Статутот на Интеруниверзитетската конференција.

Надлежност на Интеруниверзитетската конференција

Член 90

(1) Интеруниверзитетската конференција ги има следните надлежности:

1. предлага до Собранието на Република Македонија шест члена на Националниот совет, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,

2. избира шест членови на Одборот за акредитација од редот на професорите, соодветно на застапеноста на универзитетите според нивното учество во вкупниот број на прв пат запишани студенти во студиска година, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,

3. избира шест членови на Одборот за евалуација од редот на професорите, соодветно на застапеноста на универзитетите според нивното учество во вкупниот број на прв пат запишани студенти во студиска година, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,

4. избира и предлага членови на органи и тела согласно овој или друг закон, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,

5. утврдува стојалишта и мислења за прашања од заеднички интерес во високото образование,

6. донесува Статут со кој ја уредува сопствената организација и работа,

7. донесува деловник со кој се уредува нејзиниот начин на работа и одлучување,

8. донесува општ акт со кој ја уредува содржината и начинот на водење на веб-страницата согласно со овој закон и

9. врши други работи утврдени со овој или со друг закон.

Други облици на заедничка соработка

Член 91

Заради остварување и на други интереси, универзитетите, односно самостојните стручни школи можат со спогодба да организираат и други облици на заедничка соработка и вршење на одделни работи.

Глава осма

ОРГАНИ И ТЕЛА НА ВИСОКООБРАЗОВНИТЕ УСТАНОВИ

Оддел 1

ОРГАНИ И ТЕЛА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ

Органи и тела на универзитетот

Член 92

(1) Органи на универзитетот се универзитетски сенат, ректор и ректорска управа.

(2) На универзитетот се формира универзитетски совет како тело на универзитетот.

(3) Приватен, односно приватно-јавен универзитет наместо универзитетски совет, може да има орган на основачот, со права и обврски утврдени со актот за основање и статутот на универзитетот, во согласност со овој закон.

(4) На универзитетот се формира универзитетско студентско собрание како тело на универзитетот.

(5) Заради заштита на правата на студентите на универзитетот, се формира студентски правобранител како независно тело.

Универзитетски сенат

Член 93

(1) Универзитетскиот сенат (во натамошниот текст: сенатот) е орган на управување и стручен орган кој го сочинуваат претставници од единиците на универзитетот, придружните членки и од универзитетскиот студентско собрание.

(2) Член на сенатот може да биде лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, научно или наставно звање и редовен студент на универзитетот во моментот на изборот.

(3) За член на сенатот не може да биде избрано лице кое е избрано за декан, продекан или директор на единица на универзитетот.

(4) Членовите на сенатот од единиците на универзитетот и од придружните членки се избираат со тајно гласање од страна на членовите на наставно-научниот, односно наставничкиот или научниот совет за време од три години, со право на уште еден избор.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, универзитетското студентско собрание ги избира претставниците на студентите во сенатот со тајно гласање, за време од една година без право на реизбор.

(6) Во сенатот секоја единица на универзитетот има најмалку по еден, а најмногу два претставници.

(6) Ректорот и проректорите се членови на Сенатот по положба, без право да учествуваат во одлучувањето и без право да бидат избрани за претседатели на сенатот.

(7) Придружните членки на универзитетот избираат по еден член на сенатот. Членовите на сенатот избрани од придружните членки на универзитетот учествуваат во работата и одлучувањето на сенатот за прашањата определени со статутот на универзитетот.

(8) Претставниците на студентите сочинуваат најмалку 10%, но не повеќе од 15% од членовите на сенатот.

(9) Бројот на членовите на сенатот, постапката за нивниот избор, основите и постапката за нивно разрешување, како и свикувањето и водењето на седниците на сенатот, се уредуваат со статутот на универзитетот во согласност со овој закон.

(10) Свикувањето и работата на Сенатот поблиску се уредува со Деловник на сенатот во согласност со овој закон и со статутот на универзитетот.

Надлежност на сенатот

Член 94

Сенатот на универзитетот:

1. донесува статут на универзитетот и дава согласност на статутите на единиците во неговиот состав,

2. одлучува за наставната, научната, уметничката и високостручната (применувачка) дејност,

3. ги усвојува студиските програми на факултетите, односно на високите стручни школи и на научните институти во негов состав кои вршат високообразовна дејност согласно со овој закон,

4. ги предлага до Националниот совет за високо образование основите врз кои се определува школарината за студирање,

5. одлучува за основање и престанок на внатрешни организациони единици, организации и трговски друштва,

6. одлучува за статусни промени во согласност со овој закон,

7. утврдува мислење за престанокот на потребата од постоење на определени единици на универзитетот и за нивното трансформирање,

8. донесува годишна и тригодишна програма за развој и работа на универзитетот,

9. дава мислење и поднесува предлози на Програмата за високообразовна дејност и дава мислење по годишната програма за развој на единиците во неговиот состав,

10. дава мислење и поднесува предлози на националната програма за научно-истражувачката дејност на Република Македонија,

11. го усвојува годишниот извештај за работа на универзитетот, поднесен од Ректорот,

12. усвојува годишен финансиски план на универзитетот,

13. донесува годишна финансиска пресметка и годишен завршен финансиски извештај на универзитетот,

14. донесува програма за инвестиции на универзитетот,
15. одлучува по жалба против одлуката по приговор од лицето кое не е избрано ниту во постојното во звање, согласно член 165 од овој закон,
16. одлучува за доделувањето на титула почесен доктор на науки (doctor honoris causa), звањето почесен професор на универзитетот (profesor honoris causa) и звањето професор емеритус,
17. избира универзитетска изборна комисија,
18. решава за потврдување на суспензијата на декан, односно директор на единицата на универзитетот,
19. го потврдува изборот на декан, односно директор на единиците на универзитетот,
20. дава мислење на националниот совет за високо образование по нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење на високообразовната дејност,
21. донесува правилник за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања,
22. донесува правилници за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трите циклуси на студии,
23. донесува правилник за единствениот кредит трансфер систем и преминот од една на друга студиска програма, односно од една на друга единица на универзитетот,
24. донесува правилник за издавањето на дипломи, додаток на дипломи, стручниот, односно научниот назив и други документи за завршени студии на високо образование и за условите и постапката за одземање на издадената диплома,
25. донесува правилник за начинот на кој се вршат стручно-административните работи од заеднички интерес на единиците на универзитетот,
26. донесува правилник за организирање на издавачката дејност и одлучува за издавачката дејност,
27. донесува програма за меѓународна соработка,
28. ги утврдува работните обврски на вработените и утврдува принципи за уредување на работните односи на вработените што изведуваат високообразовна, научна и уметничка дејност,
29. на предлог на ректорот избира и разрешува генерален секретар на универзитетот,
30. формира комисија за самоевалуација на универзитетот и ги избира нејзините членови,
31. донесува Упатство за самоевалуација и обезбедување и оценување на квалитетот на универзитетот и неговите единици во согласност со Правилникот за стандардите и постапката за самоевалуација и надворешна евалуација кој го донесува Националниот совет за високо образование,
32. донесува деловник за работа на сенатот,
33. презема мерки за унапредување и заштита на стандардот на студентите и вработените
34. избира претседател на сенатот,
35. донесува општ акт за уредување на работата на центарот за кариера на универзитетот,
36. го донесува општиот акт од член 150 став (2) на овој закон со кој се утврдуваат условите за упис на студиски програми за лицата кои не завршиле еднакво образование во странство,
37. го донесува општиот акт од член 154 став (4) на овој закон со кој се пропишуваат можните начини на проверка на знаењето на студентите,
38. избира вршител на должноста ректор согласно со овој закон,
39. од редот на редовните професори на универзитетот избира овластено лице за прием на пријави на корупција,

40. донесува општ акт со кој ја уредува работата и месечниот надомест на овластеното лице за прием на пријави на корупција,

41. на предлог на универзитетското студентско собрание, избира студентски правобранител,

42. донесува програма за обезбедување на технологија и/или адаптација на просторот во кој се одвива наставата заради овозможување пристап до високото образование на лицата со попреченост и

43. врши други работи утврдени со овој закон и со статутот на универзитетот.

Начин на одлучување на Сенатот

Член 95

(1) Сенатот може да одлучува доколку на седницата присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број членови на Сенатот, а одлучува со мнозинство гласови од присутните членови, освен ако со овој закон не е поинаку предвидено.

(2) За изборот на органите на универзитетот и избор на претседател на Сенатот, сенатот може да одлучува доколку на седниците присуствуваат најмалку 2/3 од вкупниот број членови на Сенатот, а одлучува со мнозинство од присутните членови.

Претседател на Сенатот

Член 96

(1) Претседателот на сенатот се избира од редот на сенаторите со тајно гласање за период од една година, со право на уште еден избор.

(2) Претседателот на Сенатот ги свикува седниците на Сенатот, го предлага дневниот ред и претседава со седниците на Сенатот.

(3) Претседателот на Сенатот свикува седница на Сенатот најмалку еднаш месечно.

(4) Претседателот на Сенатот е должен на барање на најмалку една петтина од членовите на Сенатот, или на барање на ректорот да свика седница на Сенатот.

(5) Доколку претседателот на Сенатот не постапи согласно со одредбите од ставовите (3) и (4) на овој член, Ректорот ја свикува седницата на Сенатот.

(6) Во случај на отсуство или спреченост на претседателот на Сенатот, седниците на Сенатот ги води член на Сенатот согласно со статутот на универзитетот.

(3) Претседателот на сенатот е одговорен за законитоста и статутарноста на работењето на сенатот.

(4) Постапката за избор на претседател на Сенатот поблиску се уредува со статутот на универзитетот.

(5) Вршењето на должноста претседател на Сенат е неспојливо со вршењето на друга државна функција или функција во политичка партија.

Ректор и проректори

Член 97

(1) Ректорот е раководен орган на универзитетот.

(2) Ректорот го претставува и застапува универзитетот во земјата и странство.

(3) Ректорот се избира од редот на редовните професори со објавување на јавен оглас.

(4) Ректорот се избира за време од три години, со право на уште на еден избор.

(5) Ректорот се избира на слободни, непосредни и тајни избори од страна на членовите на наставно-научните, научните и наставничките совети на единиците.

(6) Сенатот формира универзитетска изборна комисија составена од седум сенатори, која:

1. ја цени исполнетоста на условите за избор на ректор и уредноста на пријавата,

2. ја утврдува листата на кандидати на ректор и

3. ги сумира резултатите од гласањето за избор на ректор.

(7) Секој кандидат за ректор може да овласти набљудувачи на работата на универзитетската изборна комисија.

(8) Наставно-научниот, научниот или наставничкиот совет на единицата избира петчлена комисија која го спроведува гласањето на единицата на универзитетот. Секој кандидат за ректор може да овласти набљудувачи на процесот на гласање на секоја единица на универзитетот.

(9) Гласањето за ректор се спроведува во ист ден во периодот од 12 до 14 часот на сите единици на универзитетот.

(10) По завршувањето на гласањето се пристапува кон утврдување на резултатите од гласањето, при што освоениот број гласови на секој кандидат на секоја единица посебно, се изразува во проценти од вкупниот број важечки гласови на единицата и се множи со бројот на сенаторите кои ги избира единицата, со што се добива бројот на поени што ги освоил секој од кандидатите.

(11) Резултатите од гласањето се испраќаат до универзитетската изборна комисија во рок од два часа од завршувањето на гласањето.

(12) Универзитетската изборна комисија ги сумира резултатите од гласањето на сите единици на универзитетот, при што за ректор е избран кандидатот кој добил најголем број поени на ниво на универзитет, односно чиј збир на поени е најголем откако за секој кандидат поединечно ќе се соберат поените кои ги добил на секоја единица посебно.

(13) Постапката за избор на ректор подетално се уредува со статутот на универзитетот.

(14) Ректорот ја врши својата должност професионално и своите права од работен однос ги остварува според договор склучен со Сенатот. Со договорот се уредува и обемот на неговиот ангажман на наставник на единицата од која е избран, кој не може да биде повеќе од 30% од работното време.

(15) Универзитетот има еден или повеќе проректори кои се избираат од редот на професорите од единиците на универзитетот. Проректорите се избираат на предлог на ректорот, на начин и по постапка утврдена со статутот на универзитетот.

(16) Вршењето на должноста ректор и проректор е неспојливо со вршењето на друга јавна функција или функција во политичка партија.

(17) Ректорот или проректорот може, под условите утврдени со статутот на универзитетот, да биде разрешен и пред истекот на времето за кое е избран. Начинот на разрешување на ректорот или на проректорот поблиску се уредува со статутот на универзитетот.

Надлежност на ректорот

Член 98

(1) Ректорот во рамките на раководењето со универзитетот:

1. ја усогласува високообразовната, уметничката, научно-истражувачката и применувачката дејност и друга работа на универзитетот,
2. ги извршува одлуките и заклучоците на сенатот,
3. дава иницијатива за свикување на сенатот,
4. им поднесува на сенатот и на ректорската управа предлози и одлуки и други општи акти и заклучоци за прашања чие разгледување и решавање е во нивна надлежност,
5. одлучува за финансиските и материјалните прашања кои не се во надлежност на сенатот на универзитетот;
6. промовира доктори на науки;
7. доделува награди на универзитетот;
8. ги свикува, го предлага дневниот ред и претседава со седниците на ректорската управа;
9. предлага избор и разрешување на проректор;

10. суспендира декан или директор на единица на универзитет за непочитување на законот, статутот, општ акт или одлука на универзитетот и поставува времен вршител на должност декан, односно директор на единица на универзитетот,

11. предлага избор и разрешување на генерален секретар на универзитетот;

12. назначува времен вршител на должност декан, односно вршител на должност директор на единицата на универзитетот;

13. ја води меѓународната соработка на универзитетот и иницира соработка со други универзитети во земјата и странство,

14. дава овластување на проректорите за вршење на дел од своите права и обврски,

15. управува со имотот на јавниот универзитет и се грижи за неговото одржување и

16. врши други работи утврдени со закон, статутот и други општи акти на универзитетот.

Извештај до сенатот

Член 99

(1) Ректорот е должен еднаш во годината до сенатот, универзитетскиот совет и основачот, да поднесува извештај за својата работа и за работата на универзитетот, во кој е содржан и финансиски извештај.

(2) Ако сенатот не го прифати извештајот од ставот (1) на овој член, се поведува постапка за разрешување на ректорот на универзитетот.

(3) Содржината и формата на извештајот од ставот (1) на овој член поблиску се уредуваат со Правилникот за содржината и формата на извештајот за работата на ректорот кој го донесува Националниот совет.

Престанок на мандатот на ректорот

Член 100

(1) Мандатот на ректорот престанува пред истекот на периодот за кој е избран, во еден од следните случаи:

1. ако тоа сам го побара,

2. ако трајно ја загуби способноста за вршење на должноста ректор,

3. ако ги исполни условите за старосна пензија или

4. ако биде разрешен од должноста пред истекот на мандатот.

(2) Во случаите на престанок на мандатот на ректорот од ставот (1) на овој член, до изборот на нов ректор, сенатот избира за вршител на должноста ректор еден од проректорите на универзитетот, за период од најмногу шест месеци. Едно лице може да биде избрано за вршител на должноста ректор само еднаш. Доколку ниеден од проректорите не го добие потребното мнозинство, се применува принципот на сениоритет меѓу проректорите, односно функцијата вршител на должност ректор ја врши проректорот кој прв бил избран во звањето редовен професор, односно највисокото звање во кое се избрани проректорите за период кој не може да биде подолг од шест месеци.

(3) Вршителот на должноста ректор ги има сите права и должности на ректорот.

(4) Најдоцна 30 дена од денот на изборот на вршителот на должноста ректор од ставот (2) на овој член, се поведува постапка за избор на ректор.

Одговорност на ректорот за законитоста и статутарноста

Член 101

(1) Ректорот се грижи за законитоста и статутарноста на работата на универзитетот и на единиците во неговиот состав и има право и должност да запре од извршување, односно да укине акт на нивните органи, за кој смета дека не е во согласност со закон, статут, општ акт или одлука на универзитетот.

(2) Единицата на универзитетот чиј акт е укинат, може да поднесе жалба до сенатот. Одлуката на сенатот е конечна.

(3) Во согласност со статутот на универзитетот ректорот може за непочитување на законот, статутот, општ акт или одлука на универзитетот да суспендира декан или директор на единица на универзитет и да постави времен вршител на должност декан односно директор на единица на универзитет.

(4) Сенатот во најкус можен рок, а најдоцна во рок од 30 дена од суспендирањето на деканот или директорот на единицата, одлучува за суспензијата на деканот односно директорот на единицата на универзитетот од ставот (3) на овој член. Доколку сенатот ја потврди суспензијата, на деканот односно директорот му престанува мандатот со денот на потврдувањето на одлуката за суспензија.

Ректорска управа

Член 102

(1) Ректорската управа ја сочинуваат ректорот, проректорите, деканите на факултетите, директорите на високите стручни школи, директорите на акредитираните научни установи и претставници на студентите.

(2) Со ректорската управа раководи ректорот.

(3) Организацијата и начинот на работата на ректорската управа, како и бројот на претставниците на студентите, поблиску се утврдуваат со статутот на универзитетот.

Надлежност на ректорската управа

Член 103

Ректорската управа:

1. ги подготвува и ги предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува сенатот,

2. го утврдува и го објавува конкурсот за запишување на студиите од прв, втор и трет циклус на јавните универзитети, по претходна согласност од Владата на Република Македонија,

3. го утврдува и го објавува конкурсот за запишување на студиите од прв, втор и трет циклус на приватните универзитети,

4. дава мислење за студиските програми на факултетите, научните институти и високите стручни школи во состав на универзитетот,

5. донесува одлуки за тековната меѓународна соработка на универзитетот,

6. го уредува издавањето на дипломи и други документи за завршени студии на високо образование,

7. утврдува предлог за висината на партиципација и школарина на студентите на јавните високообразовни установи и

8. врши и други работи определени со статутот на универзитетот.

Универзитетски совет

Член 104

(1) Универзитетскиот совет има најмногу 11 члена.

(2) Од вкупниот број членови на универзитетскиот совет пет члена именува сенатот на универзитетот, од лицата кои не се членови на сенатот, два члена именува универзитетското студентско собрание од редот на студентите; три члена именува основачот; и еден член именува најрепрезентативната организација на работодавачите во Република Македонија. Во работата на универзитетскиот совет учествува и ректорот без право на глас.

(3) Мандатот на членовите на универзитетскиот совет трае три години без право на повторен избор, освен за членовите избрани од редот на студентите на кои мандатот им трае една година без право на повторен избор.

(4) Универзитетскиот совет од редот на своите членови избира претседател.

(5) За член на универзитетскиот совет не може да биде избрано лице кое согласно одредбите од Законот за установите не може да биде член на орган на управување на установа, како и лице вработено во управата на универзитетот, во

министерството надлежно за работите на високото образование, односно за науката, лице именувано на функција во државен орган или единица на локалната самоуправа или избрано во орган на политичка партија.

(6) Составот и начинот на избор на членовите на универзитетскиот совет поблиску се уредува со статутот на универзитетот.

Надлежност на универзитетскиот совет

Член 105

(1) Универзитетскиот совет врши надзор над извршувањето на дејноста на универзитетот, задачите на универзитетот во согласност со овој закон, законитоста на неговото работење, рационалната употреба на кадровските и материјалните ресурси и врши други работи утврдени со актот за основање и статутот на универзитетот.

(2) Универзитетскиот совет не може да има надлежност со која се ограничува и повредува автономијата на универзитетот.

(3) Универзитетскиот совет најмалку еднаш годишно доставува информација до министерството надлежно за работите на високото образование и до сенатот на универзитетот.

(4) Надлежноста и начинот на одлучувањето на универзитетскиот совет поблиску се уредува со овој закон и со статутот на универзитетот.

Орган на основачот на приватна високообразовна установа

Член 106

(1) Приватен, односно приватно-јавен универзитет наместо универзитетски совет, може да има орган на основачот.

(2) Бројот на членови и составот на органот од ставот (1) на овој член го определува основачот со актот за основање на универзитетот и со статутот на универзитетот.

(3) Органот на основачот не може да има права и обврски со кои се ограничува и повредува автономијата на високообразовната установа или се ограничуваат правата и обврските на органите на универзитетот утврдени со овој закон.

Овластено лице за прием на пријави на корупција

Член 107

(1) Заради поефикасно спречување и заштита од корупција, универзитетскиот Сенат од редот на редовните професори на универзитетот избира овластено лице за прием на пријави на корупција.

(2) Пријавувањето на корупција се врши усно на записник или во писмена форма.

(3) Овластеното лице за прием на пријави на корупција, е должно:

- да постапува по пријавувањето од ставот (2) на овој член согласно утврдените процедури;

- да ги заштитат личните податоци на пријавувачот, односно податоците кои можат да го откријат идентитетот на пријавувачот кој бара да биде анонимен или пријавува доверливо, согласно со прописите за заштита на личните податоци и

- да го информира пријавувачот кој е познат за преземените мерки во врска со пријавата без одлагање, а најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на пријавата.

(4) Овластеното лице за прием на пријави за корупција се избира за време од три години, со право на уште еден избор.

(5) Овластеното лице за прием на пријави за корупција најмалку два пати годишно доставува извештај за својата работа до Сенатот на универзитетот.

(6) Работата и надоместокот на овластеното лице за прием на пријави на корупција се уредува поблиску со општ акт кој го донесува Сенатот на универзитетот.

Оддел 2 ОРГАНИ И ТЕЛА НА ЕДИНИЦИТЕ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ

Органи на факултетот и високата стручна школа

Член 108

- (1) Органи на факултетот се наставно-научен совет, декан и деканатска управа.
- (2) На факултетот се формира факултетско студентско собрание како тело на факултетот.
- (3) Органи на високата стручна школа, како единица на универзитет, се наставнички совет, директор и управа на високата стручна школа.
- (4) На високата стручна школа, како единица на универзитет, се формира студентско собрание на високата стручна школа како тело на високата стручна школа.
- (5) Одредбите од оваа глава за висока стручна школа како единица на универзитет соодветно се применуваат и за самостојната висока стручна школа.

Наставно-научен совет

Член 109

- (1) Наставно-научниот совет е орган на управување и стручен орган на факултетот.
- (2) Наставно-научниот совет на факултетот од областа на уметноста или уметничка академија може да носи назив наставно-научен и уметнички совет.
- (3) Наставно-научниот совет го сочинуваат редовните професори, вонредните професори и доцентите кои се во работен однос на факултетот.
- (4) На факултет на кој се избрани повеќе од 150 наставници, наставно-научниот совет го сочинуваат претставници избрани од организационите единици (катедри, институти, центри и слично), од страна на редовните и вонредните професори и доцентите. Изборот се врши сразмерно на наставниците избрани, односно распоредени во организационата единица на начинот и според условите определени во статутот на универзитетот и статутот на единицата. Наставно-научниот совет на овие факултети го сочинуваат 150 претставници.
- (5) Во наставно-научниот совет свои претставници избира и факултетскиот студентско собрание.
- (6) Бројот на претставниците на студентите и времето за кое се избираат се утврдува со статутот на универзитетот и статутот на факултетот.
- (7) Претставниците на студентите сочинуваат најмалку 10%, но не повеќе од 15% од вкупниот број на членови на наставно-научниот совет.
- (8) Наставно-научниот совет може за одделни студиски програми или за други потреби да формира стручни тела утврдени со статутот на универзитетот и/или статутот на факултетот.

Надлежност на наставно-научниот совет

Член 110

- (1) Наставно-научниот совет на факултетот:
 1. донесува статут на факултетот,
 2. донесува тригодишна програма за развој и годишна програма за работа,
 3. избира декан на факултетот и му ја доставува одлуката за избор на сенатот за потврдување,
 4. избира продекани,
 5. избира членови на сенатот на универзитетот во чиј состав е (сенатори),
 6. му предлага на сенатот студиски програми,
 7. донесува програма за научно-истражувачка, односно уметничка работа,
 8. врши избор во наставно-научни звања доцент, вонреден професор и редовен професор, во наставно-стручни звања лектор и виш лектор, во научни звања, во соработнички звања и демонстратори,

9. предлага број на студенти кои се запишуваат во прва година на сите циклуси на студии,

10. донесува одлука за распоред на работни задачи за наставниците и соработниците за секоја академска година,

11. го усвојува финансискиот план и донесува завршна сметка (финансискиот годишен извештај) во рамките на единствениот финансиски план на универзитетот и консолидираната завршна сметка на јавниот универзитет,

12. му предлага на универзитетот, односно кога тоа е определено со овој закон, на основачот измена или проширување на дејноста во согласност со овој закон,

13. ги донесува општите акти на факултетот,

14. донесува мерки за создавање и усовршување на наставно-научниот и уметничкиот подмладок и за работа со особено успешни и талентирани студенти,

15. донесува мерки и одлучува за унапредување на наставната, научно-истражувачката, уметничката и применувачката работа и за компјутерската мрежа,

16. избира и разрешува секретар на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на факултетот,

17. ги избира членовите на комисијата за самоевалуација и донесува упатство за евалуација на факултетот во согласност со Правилникот за стандардите и постапката за самоевалуација и надворешна евалуација кој го донесува националниот совет за високото образование,

18. одлучува за библиотеката, за библиотечно-информацискиот систем и за остварувањето на библиотечно-информациската и документационата дејност, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на факултетот,

19. одлучува за организирање на собири, симпозиуми, советувања и слично,

20. одлучува за остварувањето на меѓународната соработка согласно статутот на универзитетот и статутот на факултетот и

21. врши и други работи утврдени со овој закон и статутот.

(2) Наставно-научниот, совет полноважно одлучува доколку на седницата присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број негови членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.

(3) При изборот во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања и демонстратори не учествуваат студентите.

(4) За работите од ставот (1) алинеи 1, 3, 4, 5 и 7 на овој член советот може полноважно да одлучува доколку се присутни две третини од вкупниот број негови членови, а одлуката се смета за донесена ако за неа гласало мнозинството од присутните членови на советот.

(5) За избор и разрешување на декан, продекан и за избор на сенатори Наставничкиот совет одлучува со тајно гласање. Со статутот на универзитетот или со статутот на факултетот може да се предвиди дека и за други прашања од ставот (1) на овој член наставно-научниот совет гласа тајно.

(6) За одредени прашања од ставот (1) на овој член, наставно-научниот совет може да одлучи да се спроведе тајно гласање и покрај тоа што со овој закон, статутот на универзитетот или статутот на факултетот не е предвидено тајно гласање.

Наставнички совет

Член 111

(1) Наставничкиот совет е орган на управување и стручен орган на високата стручна школа.

(2) Наставничкиот совет го сочинуваат професорите, вишите предавачи и предавачите на високата стручна школа.

(3) Во наставничкиот совет свои претставници избира и студентското собрание на високата стручна школа.

(4) Бројот на претставниците на студентите и времето за кое се избираат се утврдува со статутот на високата стручна школа.

(5) Претставниците на студентите сочинуваат најмалку 10%, но не повеќе од 15% од вкупниот број на членови на наставничкиот совет.

(6) Наставничкиот совет може за одделни студиски програми или за други потреби да формира стручни тела утврдени со статутот на универзитетот и со статутот на високата стручна школа.

Надлежност на наставничкиот совет

Член 112

(1) Наставничкиот совет на високата стручна школа како единица на универзитет:

1. донесува статут на високата стручна школа,
2. донесува двегодишна програма за развој и годишна програма за работа,
3. избира директор и му ја доставува одлуката за избор на сенатот за потврдување,
4. избира заменик директор,
5. избира членови на сенатот на универзитетот во чиј состав е (сенатори),
6. му предлага на сенатот студиски програми,
7. врши избор во наставни звања професор, виш предавач и предавач,
8. предлага број на студенти кои се запишуваат во прва година на студии,
9. донесува одлука за распоред на работни задачи за професорите, вишите предавачи и предавачите,
10. го усвојува финансискиот план и донесува завршна сметка (финансискиот годишен извештај) во рамките на единствениот финансиски план на универзитетот и консолидираната завршна сметка на јавниот универзитет,
11. му предлага на универзитетот, односно кога тоа е определено со овој закон, на основачот измена или проширување на дејноста во согласност со овој закон,
12. ги донесува општите акти на високата стручна школа како единица на универзитетот,
13. донесува мерки за работа со особено успешни и талентирани студенти,
14. донесува мерки и одлучува за унапредување на наставната и применувачката работа и за компјутерската мрежа,
15. избира секретар на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа,
16. ги избира членовите на комисијата за самоевалуација и донесува упатство за евалуација на високата стручна школа,
17. одлучува за библиотеката, за библиотечно-информацискиот систем и за остварувањето на библиотечно-информациската и документационата дејност, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа,
18. одлучува за организирање на собири, симпозиуми, советувања и слично,
19. одлучува за остварувањето на меѓународната соработка согласно статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа и
20. врши и други работи утврдени со овој закон и статутот.

(2) Наставничкиот совет полноважно одлучува доколку на седницата присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број негови членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.

(3) При изборот во наставни звања не учествуваат студентите.

(4) За работите од ставот (1) алинеи 1, 3, 4, 5 и 7 на овој член советот може полноважно да одлучува доколку се присутни две третини од вкупниот број негови членови, а одлуката се смета за донесена ако за неа гласало мнозинството од присутните членови на советот.

(5) За избор и разрешување на директор и заменик директор и за избор на сенатори Наставничкиот совет одлучува со тајно гласање. Со статутот на универзитетот или со статутот на високата стручна школа може да се предвиди дека и за други прашања од ставот (1) на овој член наставничкиот совет гласа тајно.

(6) За одредени прашања од ставот (1) на овој член, наставничкиот совет може да одлучи да се спроведе тајно гласање и покрај тоа што со овој закон, статутот на универзитетот или статутот на високата стручна школа не е предвидено тајно гласање.

(7) Одредбите од ставовите (1) до (6) на овој член, соодветно се применуваат и на наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа.

Научен совет

Член 113

Научните институти акредитирани за вршење на високообразовна дејност, основаат научен совет за студиите од втор и трет циклус, кој го сочинуваат лицата избрани во научни звања кои учествуваат во изведувањето на наставата.

Декан на факултет и негови надлежности

Член 114

(1) Деканот на факултетот, е раководен орган.

(2) Деканот го претставува факултетот, во земјата и странство во согласност со статутот на универзитетот и статутот на факултетот.

(3) Вршењето на должноста декан и продекан, е неспојливо со вршење на друга јавна функција или функција во политичка партија.

(4) Деканот, во рамките на вршењето на својата раководна функција:

1. ги извршува одлуките и заклучоците на сенатот и ректорот на универзитетот,

2. ги извршува одлуките и заклучоците на наставно-научниот совет,

3. се грижи за усогласено вршење на високообразовната, уметничката, научно-истражувачката и применувачката дејност,

4. ги свикува седниците на наставно-научниот совет, го предлага дневниот ред и претседава со нив,

5. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува деканатската управа,

6. на наставно-научниот совет му поднесува предлози на одлуки и заклучоци за прашањата чие разгледување и решавање е во негова надлежност,

7. распишува конкурс за избор на лица во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања,

8. ги промовира дипломираните студенти и доделува награди,

9. управува со имотот на факултетот и се грижи за неговото одржување во рамките на овластувањата определени со статутот на факултетот и статутот на јавниот универзитет и

10. врши и други работи согласно со овој закон, статутот на универзитетот и статутот на факултетот.

(5) Деканот е должен најмалку еднаш во годината до наставно-научниот совет, и до ректорот на универзитетот да поднесе извештај за својата работа. Доколку наставно-научниот совет не го прифати извештајот за работата на деканот, се смета дека деканот е разрешен и се известува ректорот да именува вршител на должноста декан. Истиот ден кога наставно-научниот совет нема да го прифати извештајот за работа на деканот отпочнува постапка за избор на нов декан.

(6) Деканот е одговорен за законитоста и статутарноста на работата на органите на факултетот и има право и должност да запре од извршување општ акт и одлука на овие органи за кој смета дека не е во согласност со закон, статутот на универзитетот и статутот на факултетот, и за тоа го известува ректорот кој донесува одлука по спорното прашање.

(7) За вршење на дел од своите права и обврски деканот може да овласти одделни продекани.

Избор и разрешување на декан на факултетот

Член 115

(1) Деканот се избира од редот на редовните и вонредните професори на факултетот, а доколку нема редовни и вонредни професори и од редот на доцентите за време од три години, со право на уште еден избор, под условите утврдени со статутот на универзитетот.

(2) Факултетот, може да има еден или повеќе продекани, кои ги предлага деканот.

(3) Постапката за избор и разрешување на деканот и продеканите, поблиску се уредуваат со статутот на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот.

(4) Ако во определниот рок предвиден со статут на универзитетот единицата не избере декан, најдоцна во рок од три дена од истекот на мандатот на деканот, ректорот именува времен вршител на должност декан, по претходно добиена согласност од лицето кое го именува за време определено со статутот на универзитетот.

(5) Мандатот на времен вршител на должност декан може да трае најмногу шест месеци, при што за времен вршител на должност декан едно лице може да биде именувано само еднаш.

(6) Времениот вршител на должност декан не може да се кандидира за декан додека ја врши функцијата времен вршител на должноста декан.

Престанок на мандатот на деканот пред истекот на рокот за кој е избран

Член 116

(1) Мандатот на деканот престанува пред истекот на рокот за кој е избран доколку:

1. поднесе оставка од функцијата за којашто е избран,
2. настане трајна спреченост за вршење на функцијата,
3. е разрешен од страна на наставно-научниот совет на факултетот,
4. сенатот ја потврди одлуката за суспензија на деканот од страна на ректорот и
5. во други случаи определени со закон и со статутот на универзитетот.

(2) Во случај на престанок на мандатот на деканот пред истекот на рокот за кој е избран од ставот (1) на овој член, ректорот именува времен вршител на должност декан, по претходно добиена согласност од лицето кое го именува за време определено со статутот на универзитетот.

(3) Мандатот на времен вршител на должност декан може да трае најмногу шест месеци, при што за времен вршител на должност декан едно лице може да биде именувано само еднаш.

(4) Времениот вршител на должност декан не може да се кандидира за декан додека ја врши функцијата времен вршител на должноста декан.

(5) Најдоцна во рок од триесет дена од денот на именувањето на времениот вршител на должноста декан, наставно-научниот совет на факултетот започнува постапка за избор на нов декан.

(6) Разрешувањето на деканот и продеканите поблиску се уредуваат со статутот на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот.

Директор на висока стручна школа како единица на универзитет и негови надлежности

Член 117

(1) Директорот на високата стручна школа е раководен орган.

(2) Директорот на високата стручна школа ја претставува високата стручна школа во земјата и странство во согласност со статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа.

(3) Вршењето на должноста директор и заменик директор на висока стручна школа е неспојливо со вршење на друга државна функција или функција во политичка партија.

(4) Директорот во рамките на вршењето на својата раководна функција:

1. ги извршува одлуките и заклучоците на сенатот и ректорот на универзитетот,

2. ги извршува одлуките и заклучоците на наставничкиот совет,

3. се грижи за усогласено вршење на високообразовната, уметничката и применувачката дејност,

4. ги свикува седниците на наставничкиот совет, го предлага дневниот ред и претседава со нив,

5. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува управата,

6. на наставничкиот совет му поднесува предлози на одлуки, и заклучоци за прашањата чие разгледување и решавање е во негова надлежност,

7. распишува конкурс за избор на лица избрани во наставни звања, шест месеци пред истекот на времето за кое се избрани,

8. ги пром

овира дипломираните студенти и доделува награди,

9. управува со имотот на високата стручна школа и се грижи за неговото одржување во рамките на овластувањата определени со статутот високата стручна школа и статутот на јавниот универзитет и

10. врши и други работи согласно со овој закон, статутот на универзитетот и статутот високата стручна школа.

(5) Директорот е должен најмалку еднаш во годината до наставничкиот совет и до ректорот на универзитетот да поднесе извештај за својата работа. Доколку наставничкиот совет не го прифати извештајот за работата на директорот, директорот се смета за разрешен.

(6) Директорот е одговорен за законитоста и статутарноста на работата на органите на високата стручна школа и има право и должност да запре од извршување општ акт и одлука на овие органи за кој смета дека не е во согласност со закон, статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа и за тоа го известува ректорот кој донесува одлука по спорното прашање.

(7) За вршење на дел од своите права и обврски директорот може да го овласти заменикот на директорот.

(8) Одредбите од ставовите (1) до (7) на овој член, соодветно се применуваат и на директорот на самостојната висока стручна школа.

Избор и разрешување на директор на висока стручна школа

Член 118

(1) Директорот на високата стручна школа се избира од редот на професорите на високата стручна школа, а доколку нема професори и од редот на вишите предавачи за време од три години, со право на уште еден избор, под условите утврдени со статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот.

(2) Високата стручна школа може да има еден заменик на директор, кој го заменува директорот.

(3) Постапката за избор и разрешување на директорот и на заменикот на директорот, поблиску се уредуваат со статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот.

(4) Ако во определниот рок предвиден со статут на универзитетот не се избере директор на единицата, најдоцна во рок од три дена од истекот на мандатот на директорот, ректорот именува времен вршител на должност директор, по претходна согласност на лицето кое го именува, за време определено со статутот на универзитетот.

(5) Ако во определниот рок предвиден со статутот на самостојната висока стручна школа не биде избран директор, се назначува времен вршител на должноста директор на начин определен со статутот на самостојната висока стручна школа.

(6) Најдоцна во рок од триесет дена од денот на именувањето на времениот вршител на должноста директор, наставничкиот совет на високата стручна школа започнува постапка за избор на нов директор.

(7) Во случаите од ставовите (4) и (5) од овој член, мандатот на времен вршител на должноста директор може да трае најмногу шест месеци, при што за времен вршител на должноста директор едно лице може да биде назначено само еднаш.

(8) Времениот вршител на должноста директор не може да се кандидира за директор додека ја врши функцијата времен вршител на должноста директор.

Престанок на мандатот на директорот пред истекот на рокот за кој е избран Член 119

(1) Мандатот на директорот престанува пред истекот на рокот за кој е избран доколку:

1. поднесе оставка од функцијата за којашто е избран,
2. настане трајна спреченост за вршење на функцијата,
3. е разрешен од страна на наставничкиот совет на високата стручна школа
4. сенатот ја потврди одлуката за суспензија на директорот од страна на ректорот
5. во други случаи определени со закон и со статутот на универзитетот, односно со статутот на самостојната висока стручна школа.

(2) Во случај на престанок на мандатот на директорот на високата стручна школа која е единица на универзитетот пред истекот на рокот за кој е избран од ставот (1) на овој член, ректорот на универзитетот назначува времен вршител на должноста директор за време определено со статутот на универзитетот.

(3) Во случај на престанок на мандатот на директорот на самостојната висока стручна школа пред истекот на рокот за кој е избран од ставот (1) на овој член, се назначува времен вршител на должноста директор, по претходна согласност на лицето кое го именува, на начин и за време определени со статутот на самостојната висока стручна школа.

(4) Најдоцна во рок од триесет дена од денот на именувањето на времениот вршител на должноста директор, наставничкиот совет на високата стручна школа започнува постапка за избор на нов директор.

(5) Разрешувањето на директорот и заменик директорот поблиску се уредуваат со статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот.

(6) Мандатот на времен вршител на должноста декан може да трае најмногу шест месеци, при што за времен вршител на должноста директор едно лице може да биде назначено само еднаш.

Деканатска управа Член 120

(1) Деканатската управа, е орган на управување на факултетот и може да има најмалку пет, а најмногу 15 члена.

(2) Деканатската управа, ја сочинуваат деканот, продеканите, и раководителите на внатрешните наставно-научни организациони единици определени со статутот на факултетот, избрани на тајни и непосредни избори од страна на членовите на организационите единици за период од три години со право на еден реизбор и најмалку еден член избран од факултетското студентско собрание.

(3) Деканатската управа ја свикнува и со седниците претседава деканот.

(4) Деканатската управа, во рамките на својата надлежност:

1. се грижи за остварување на дејноста и развојот на факултетот, и за односите со пошироката општествена заедница и државните органи,

2. донесува акти за кои со статутот на универзитетот или статутот на факултетот е определено дека нивното донесување е во надлежност на деканатската управа и го следи нивното извршување,

3. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува наставно-научниот, деканот и

4. врши и други работи определени со статутот на факултетот.

(5) На деканатската управа не можат да и се доверат надлежности ниту може да одлучува за прашања со кои се ограничува и повредува автономијата како единица на универзитетот.

(6) Организацијата, начинот на работа на деканатската управа, како и бројот и начинот на изборот на претставниците на студентите, поблиску се утврдуваат со статутот на факултетот.

Управа на висока стручна школа

Член 121

(1) Управата на високата стручна школа е орган на управување на високата стручна школа и може да има најмалку пет, а најмногу 15 члена.

(2) Управата на високата стручна школа ја сочинуваат директорот, заменикот на директорот и раководителите на внатрешните наставни организациони единици определени со статутот на високата стручна школа, избрани на тајни и непосредни избори од страна на членовите на организационите единици за период од три години со право на еден реизбор и најмалку еден член избран од студентското собрание на високата стручна школа.

(3) Управата на високата стручна школа ја свикува и со седниците претседава директорот.

(4) Управата на високата стручна школа во рамките на својата надлежност:

1. се грижи за остварување на дејноста и развојот на високата стручна школа и за односите со пошироката општествена заедница и државните органи,

2. донесува акти за кои со статутот на универзитетот или статутот на високата стручна школа е определено дека нивното донесување е во надлежност на управата и го следи нивното извршување,

3. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува наставничкиот совет и директорот и

4. врши и други работи определени со статутот на високата стручна школа.

(5) На Управата на високата стручна школа не можат да и се доверат надлежности ниту може да одлучува за прашања со кои се ограничува и повредува автономијата како единица на универзитетот.

(6) Организацијата, начинот на работа на управата на високата стручна школа, како и бројот и начинот на изборот на претставниците на студентите, поблиску се утврдуваат со статутот на високата стручна школа.

Одбор за соработка и доверба со јавноста

Член 122

(1) За да оствари соработка и доверба со јавноста, деловната заедница, професионалните комори и други институции и здруженија на граѓани од подрачјето во кое ја врши високообразовната дејност и научно-истражувачката работа или уметничкото творештво, како и да оствари јавност и одговорност за вршењето на дејноста од јавен интерес, единица на универзитет формира факултетски одбор за соработка и доверба со јавноста, односно одбор на високата стручна школа за соработка и доверба со јавноста.

(2) Одборите за соработка и доверба со јавноста на високообразовните установи имаат советодавна улога и во нив членуваат претставници на основачот, релевантни претставници на деловната заедница или нестопанството од делокругот на студиските програми.

(3) Член на одборот за соработка и доверба со јавноста не може да биде лице кое согласно со одредбите од Законот за установите не може да биде член на орган на управување на установа. Составот, мандатот, начинот на предлагање на членовите на одборот за соработка и неговите надлежности се определуваат со статутот на факултетот, односно високата стручна школа.

(3) По прашањата за кои одборот за соработка и доверба со јавноста расправа, се усвојуваат препораки.

Глава деветта

ФИНАНСИРАЊЕ И ИМОТ НА ВИСОКООБРАЗОВНИТЕ УСТАНОВИ

Средства за финансирање на високото образование

Член 123

(1) Средствата за финансирање на јавните универзитети, односно на јавните самостојни високи стручни школи и на студиите од јавен интерес се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и од други извори определени со закон.

(2) Националниот совет секоја буџетска година, најдоцна до 15 мај, на министерот надлежен за работите на високото образование му го предлага вкупниот износ на средства од Буџетот на Република Македонија за финансирање на универзитетите и самостојните високи стручни школи за наредната буџетска година, согласно со Уредбата за мерила и критериуми за финансирање на високото образование.

(3) Појдовна основа за финансирање на високообразовните установи се годишните финансиски планови на високообразовните установи.

(4) Финансиските планови на високообразовните установи содржат:

1. Број на студенти за запишување со партиципација и школарина,
2. Реалните трошоци за реализација на секоја студиска програма согласно нејзините специфики,
3. Тековните трошоци за работењето на установата и
4. Трошоците за инвестиции и развој.

(5) Тековните трошоци (комунални трошоци, одржување, опрема и потрошен материјал за реализација на студиските програми и за работењето на високообразовната установа) на јавните високообразовни установи во целост се надоместуваат од Буџетот на Република Македонија.

Финансирање со средства од физички и правни лица

Член 124

(1) Високообразовните установи можат да стекнуваат средства од домашни и странски правни и физички лица.

(2) На средствата од ставот (1) на овој член домашните и странските правни и физички лица можат да имаат даночни и царински поволности утврдени со закон.

Други приходи на високообразовните установи

Член 125

- (1) Високообразовните установи можат да стекнуваат средства и од:
- партиципации;
 - школарини;
 - вршење на образовни услуги на правни и физички домашни и странски лица;
 - продавање на научни и стручни услуги и производи на правни и физички домашни и странски лица;
 - камати;
 - приходи по основа на права на интелектуална сопственост чиј носител е високообразовна установа;
 - приходи од вршење на уметничка дејност;

- легати, подароци, завештанија, прилози и
- други извори.

(2) Средствата од ставот (1) на овој член се сопствен приход на високообразовната установа со кој таа слободно располага во согласност со законот и општите акти на високообразовната установа.

(3) Високообразовните установи се должни најмалку 40% од средствата од партиципациите да ги вложат во развој на наставата, научно-истражувачката, односно уметничката дејност и мобилност.

(4) Средствата од ставот (1) на овој член можат да се акумулираат и да се префрлуваат во наредната фискална година.

Партиципација

Член 126

(1) Јавен универзитет, на предлог на единица на универзитет може да воведо партиципација во трошоците за студирање, за студентите чие образование се финансира од Буџетот на Република Македонија.

(2) Максималниот износ од ставот (1) на овој член го утврдува Националниот совет, по претходна согласност на Владата на Република Македонија.

Школарина

Член 127

(1) Приватен универзитет, приватно-јавен универзитет или приватна самостојна висока стручна школа, во рамките на бројот на студентите определен со конкурсот определува школарина за студирање.

(2) Јавен универзитет или јавна самостојна висока стручна школа, во рамките на бројот на студентите определен со конкурсот може да воведо школарина за студирање, за студентите чие образование не се финансира од Буџетот на Република Македонија.

(3) Максималниот износ од ставот (2) на овој член го утврдува Националниот совет, по претходна согласност на Владата на Република Македонија.

(4) Студентот чие финансирање се врши од Буџетот на Република Македонија кој без оправдани причини не ги исполни условите утврдени со правилата за студирање на јавен универзитет, односно на јавна самостојна висока стручна школа, ги сноси трошоците за студирање во износот на школарината.

(5) Со школарината се утврдуваат трошоците на студирање за една студиска година, односно за стекнување 60 ЕКТС кредити.

Ослободување од плаќање партиципација

Член 128

(1) Јавната високообразовна установа нема да наплатува партиципација за:

- лица без родители помлади од 26 годишна возраст, доколку се невработени;
- лица со инвалидност, согласно уредбата која ја донесува Владата по предлог на Националниот совет;

- воени инвалиди
- лица растени во домови за напуштени деца доколку се невработени и
- и други лица утврдени со уредбата на Владата донесена по предлог на Националниот совет.

(2) Средствата за партиципација на овие лица ќе се покриваат од Буџетот на Република Македонија.

Недвижен имот и други средства на високообразовни установи

Член 129

(1) Недвижниот имот и другите ствари на самостојна високообразовна установа и стварите стекнати од легати, наменски прилози, подароци, завештанија и другите

средства стекнати согласно закон, се имот во сопственост на самостојната високообразовна установа.

(2) Самостојна високообразовна установа располага и управува со имотот и ги користи стварите, паричните средства, правата од интелектуална сопственост и другите материјални права заради вршење на високообразовна и научноистражувачката дејност, под услови определени со овој Закон и со статутот на самостојната високообразовна установа.

(3) Јавната самостојна високообразовна установа може да го отугува недвижниот имот по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(4) Средствата добиени од продажба на имотот од ставот (3) на овој член се употребуваат за инвестиции, инвестициско одржување и опрема по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Наменско користење на завештанијата, средствата на фондацииите или другите наменски фондови

Член 130

(1) Недвижностите и другите средства дадени како завештанија, средствата на фондацииите или другите наменски фондови високообразовната установа ги користи исклучително според намената што ја определил донаторот, во согласност со закон.

(2) Недвижностите и другиот имот кој високообразовната установа ги стекнала врз основа на завештанија и подароци, се сопственост на високообразовната установа која го стекнала имотот.

Имот на високообразовна установа што престанала со работа

Член 131

(1) Кога единица на универзитет ќе престане со работа, имотот, средствата и приходите што остануваат по исполнувањето на обврските, му припаѓаат на универзитетот во чиј состав е единицата на универзитетот.

(2) Кога универзитет, односно самостојна висока стручна школа ќе престане со работа, имотот, средствата и приходите што остануваат по исполнувањето на обврските, му припаѓаат на основачот.

Глава десетта

ВИСОКООБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Оддел 1

ЦИКЛУСИ НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Академски и стручни студии

Член 132

(1) Високото образование се остварува преку реализација на академски и стручни студии врз основа на акредитирани студиски програми.

(2) Академските студии ги оспособуваат студентите за градење академска и професионална кариера преку стекнување академски и стручни високообразовни квалификации.

(3) Стручните студии ги оспособуваат студентите за градење професионална кариера преку стекнување стручни високообразовни квалификации согласно пазарот на трудот.

(4) По завршувањето на академските студии се издава диплома со која се потврдува завршувањето на студиите и стекнувањето на одреден академски назив.

(5) По завршувањето на стручните студии се издава диплома со која се потврдува завршувањето на студиите и стекнувањето на одреден стручен назив.

Циклуси на високото образование

Член 133

(1) Студиските програми за стекнување на високо образование се распоредуваат во три циклуси на високото образование.

(2) Студии на прв циклус се:

1. прв циклус на академски студии (додипломски студии) и

2. прв циклус на стручни студии.

(3) Студии на втор циклус се:

1. втор циклус на академски студии (постдипломски студии) и

2. втор циклус на стручни студии

(4) Студии на трет циклус на академски студии се докторски студии.

(5) Секој циклус на студиите завршува со стекнување на одреден назив во согласност со Националната рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за националната рамка на квалификации.

(6) Одредени студиски програми можат да се реализираат интегрирано низ првиот и вториот циклус.

(7) Секој циклус на студии мора да биде во согласност со европскиот кредит трансфер систем на пренос и акумулација на кредити (во натамошниот текст: ЕКТС), според кој за една година на студии се стекнуваат 60 ЕКТС кредити.

(8) Високообразовните квалификации се запишуваат во Регистерот на Националната рамка на квалификации согласно Законот за националната рамка на квалификации.

Прв циклус на академски студии - додипломски студии

Член 134

(1) Првиот циклус на академски студии (додипломски студии) трае три или четири години и со неговото завршување се стекнуваат 180, односно 240 ЕКТС кредити.

(2) На прв циклус академски студии, како и на академски студии од областа на уметностите може да се запише лице кое положило државна матура или меѓународна матура или кое завршило четиригодишно средно образование според прописите кои важеле пред воведувањето на државната матура.

(3) Универзитетот, односно самостојната висока стручна школа одлучува кои наставни програми за средно образование се соодветни за упис на одделни академски или стручни студии.

(4) Со студиската програма за додипломските студии може да биде предвидена завршна работа (дипломска работа).

(5) Лицето кое ги завршило додипломските студии се стекнува со назив дипломиран и додавка на соодветната област, ако со закон поинаку не е уредено.

(6) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на додипломските студии припаѓаат на нивото VI Б за тригодишните додипломски студии, односно на нивото VI А за четиригодишните додипломски студии од Националната рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка на квалификации и соодветствуваат на ниво VI од Европската рамка на квалификации.

(7) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, академскиот назив по завршување на додипломските студии е bachelor или baccalaureus, односно baccalaurea.

(8) Студиските програми на додипломските студии на студентот му обезбедуваат компетенции и методолошки вештини во една или повеќе научни или уметнички области и го квалификуваат да работи независно во рамките на својата професија.

(9) Студиските програми од додипломските студии според содржината и резултатите од учењето треба:

1. да го воведат студентот во академските дисциплини во една или повеќе научни или уметнички области преку вклучување на теории и методи за да може да се стекне со широки академски знаења и вештини,

2. да му овозможат на студентот академски знаења, теоретски и методолошки квалификации коишто ќе го оспособат за самостојно идентификување, формулирање и решавање на сложени проблеми во рамките на соодветните составни делови на предметните области и

3. да го оспособат студентот стекнатите неопходни основни вештини да ги применува за практикување на професијата на одредени стручни работни места и за влез во вториот циклус на академски студии.

Втор циклус на академски студии - постдипломски студии

Член 135

(1) Студиите од втор циклус на академски студии - постдипломските студии се организираат како студии кои траат една, односно две години и со нивното завршување се стекнуваат 60 односно 120 ЕКТС кредити.

(2) Постдипломските студии можат да траат и подолго од две години, доколку тоа е во согласност со меѓународно прифатените стандарди за даден профил.

(3) На постдипломските студии можат да се запише лице кое завршило соодветни студиски програми од прв циклус. Универзитетот и неговите единици утврдуваат кои додипломски студии се соодветни за упис на одделни студиски програми на постдипломските студии, како и условите за упис на кандидатите кои имаат завршено други студиски програми.

(4) На студиска програма од постдипломски студии која трае една година и со која се стекнуваат 60 ЕКТС кредити може да се запише само лице кое завршило додипломски студии во траење од најмалку 4 години со кои се стекнуваат најмалку 240 ЕКТС кредити.

(5) Вкупниот број на кредити кои се стекнуваат на додипломските и постдипломските академски студии изнесува најмалку 300 ЕКТС кредити.

(6) Студиската програма за постдипломските студии задолжително содржи обврска за изработка на магистерски труд, како завршен дел на студиската програма на постдипломските студии.

(7) Студиската програма за постдипломски студии од областа на уметностите опфаќа и магистерски труд и јавна изведба/прикажување на уметничко дело или изложба.

(8) Посебните услови за постдипломските академски студии од областа на уметноста ги пропишува високообразовната установа со посебен акт.

(9) Лицето кое по завршувањето на постдипломските студии стекнало најмалку 300 ЕКТС кредити, вкупно од додипломските и постдипломските студии, се стекнува со назив – магистер од соодветната област.

(10) За одбрана на магистерскиот труд од ставот (6) на овој член се формира комисија составена од три члена, од кои најмалку двајца се од соодветната научна област.

(11) Член на комисијата за оценка и одбрана на магистерскиот труд од ставот (6) на овој член, не може да биде лице кое со лицето кое го брани магистерскиот труд е роднина по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или му е брачен другар, лице со кое живее во вонбрачна заедница или роднина по сватовство до втор степен.

(12) Членовите на комисијата за оценка и одбрана на магистерскиот труд не смеат меѓусебно да бидат роднини по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или да се брачни другари, лица кои живеат во вонбрачна заедница или роднини по сватовство до втор степен.

(13) Лицето кое ги завршило постдипломските студии со најмалку 300 ЕКТС кредити на студиските програми од додипломските и постдипломските студии од областа на уметноста се стекнува со назив – магистер на уметности.

(14) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, научниот назив по завршување на постдипломските студии е master, Master of Science (MSc), односно Master of Arts (MA).

(15) Во текот на една учебна година, еден наставник може да биде определен за ментор на најмногу 12 кандидати кои изработуваат магистерски трудови.

(16) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на постдипломските студии од ставот (1) на овој член припаѓаат на ниво VII A од Националната рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации соодветствуваат на ниво VII од Европската рамка на високообразовни квалификации.

(17) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на интегрираните академски студии од прв и втор циклус припаѓаат на нивото VIIA од Националната рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво VII од Европската рамка на квалификации.

Трет циклус на академски студии - докторски студии

Член 136

(1) Докторските студии траат најмалку три години и носат најмалку 180 ЕКТС кредити. Со јавната одбрана на докторскиот труд се стекнува научен назив доктор на науки (dr.sc, PhD) односно доктор по уметности (dr.art).

(2) Докторските студии можат да се запишат по завршувањето на соодветни студии од вториот циклус на академски студии со стекнати најмалку 300 ЕКТС кредити од првиот и вториот циклус на студии (додипломски и постдипломски студии) збирно. Со студиската програма на докторските студии може да се предвиди и дека потребниот број на ЕКТС кредити за запишувањето на таа студиска програма изнесува 360 ЕКТС кредити од првиот и вториот циклус на студии (додипломски и постдипломски студии) збирно. Универзитетот може да постави и други услови за упис на докторски студии.

(3) Универзитетот може да организира студии од трет циклус во траење помалку од три години, со кои се стекнува звањето специјалист по одредено подрачје (spec.). Називот специјалист т.е. неговата кратенка се додава на академскиот назив стекнат од вториот циклус на академски студии.

(4) Универзитетот може да утврди дека со завршувањето на специјалистички студии од трет циклус се стекнува поинакво звање од звањето пропишано во ставот (3) на овој член, во случај кога за одредено стручно подрачје со посебен закон е пропишано специјалистичко усовршување.

(5) Универзитетот со општ акт го уредува стекнувањето на ЕКТС кредити на докторските студии и ги пропишува ЕКТС кредитите потребни за пријава на докторски труд.

(6) Студиската програма за докторските студии задолжително содржи обврска за изработка на докторски труд (докторска дисертација), како завршен дел на студиската програма на докторските студии.

(7) На високообразовните установи кои изведуваат студиски програми од трет циклус на универзитетски - докторски студии, ментор на докторскиот труд може да биде редовен или вонреден професор од соодветната научна област кој е вработен на високообразовната установа, редовен или вонреден професор чиј работен однос е во мирување или редовен професор во пензија, кој бил во работен однос на високообразовната установа.

(8) Менторот на докторскиот труд треба да е акредитиран за ментор на докторски студии од страна на Одборот за акредитација. Професорите од ставот 7 на овој член можат да се акредитираат за ментори за докторски студии доколку имаат објавено шест научни трудови во референтна научна публикација или доколку имаат остварени најмалку три соодветни врвни уметнички изведби на релевантни домашни и меѓународни настани согласно листа која ја изготвува Националниот совет.

(9) Комисијата за одбрана на докторскиот труд се состои од пет члена од кои најмалку три се од соодветната научна област од установата која ги организира докторските студии.

(10) Членови на комисијата од ставот (9) на овој член може да бидат лица избрани во наставно-научни звања редовен професор или вонреден професор.

(11) Во комисијата од ставот (9) на овој член, член не може да биде лице кое со лицето кое го брани докторскиот труд (дисертација) е роднина по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или му е брачен другар, лице со кое живее во вонбрачна заедница или роднина по сватовство до втор степен.

(12) Членовите на комисијата од ставот (9) на овој член не смеат меѓусебно да бидат роднини по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или да се брачни другари, лица кои живеат во вонбрачна заедница или роднини по сватовство до втор степен.

(13) Високообразовната установа нема да дозволи одбрана на докторски труд на кандидат кој пред одбраната на докторскиот труд нема објавено два труда во референтна научна публикација.

(14) Пред одбрана на докторската дисертација, истата задолжително се објавува на веб страната на високообразовната установа на која се изведува третиот циклус на студии, како и во базата на отворени образовни и научни ресурси која ја води министерството надлежно за високото образование и која мора да биде јавно достапна на интернет.

(15) Бројот на студентите кои се запишуваат на докторската студиска програма за сите три години на докторските студии треба да биде во согласност со бројот на расположливите ментори.

(16) Еден професор може истовремено да биде ментор на најмногу три докторанти кои кај него се обучуваат за научна работа.

(17) За една научна област може да се организира само една докторска студиска програма, освен во случаи на интердисциплинарни студиски програми.

(18) Студиската програма за докторски студии од ставот 1 на овој член главно опфаќа активна истражувачка работа под менторство и вклучува:

1. организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
2. независен истражувачки проект под менторство (докторски проект),
3. меѓународна мобилност, најмалку еднонеделен престој,
4. предавања и друг вид на комуникациски активности,
5. објавување во референтни научни публикации и активно учество на меѓународни собири во врска со докторскиот труд и
6. изработка и јавна одбрана на докторски труд врз основа на докторскиот проект.

(19) Докторскиот труд од областа на уметностите се состои од два дела: теоретски дел и јавна изведба/прикажување на уметничко дело или изложба.

(20) Одредбите од ставовите (13) и (18) алинеи 5 и 6 на овој член не се однесуваат на докторските студии од областа на уметноста.

(21) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на докторските студии од ставот 1 на овој член припаѓаат на ниво VIII од Националната рамка на високообразовни квалификации утврдена со Националната рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво VIII од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Стручни студии

Член 137

(1) Стручните студии се спроведуваат на универзитетот и на самостојната висока стручна школа.

(2) На прв циклус стручни студии може да се запише лице кое положило државна матура или меѓународна матура или кое завршило четиригодишно средно образование според прописите кои важеле пред воведувањето на државната матура.

(3) Стручните студии од прв циклус траат три години и со нивно завршување се стекнуваат 180 ЕКТС кредити, освен ако со овој закон не е поинаку одредено.

(4) Во рамките на првиот циклус на стручни студии можат да се реализираат и кратки стручни студиски програми со 60 до 120 ЕКТС кредити.

(5) Со завршување на стручните студии од 60 до 120 ЕКТС кредити се стекнува соодветен стручен назив, во согласност со закон.

(6) Со завршување на стручните студии со 180 ЕКТС кредити се стекнува диплома со додавка на соодветната струка, ако со закон поинаку не е уредено.

(7) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, стручниот назив по завршување на првиот циклус на стручни студии е bachelor или baccalaureus, односно baccalaurea, со додавка на струката, ако со закон поинаку не е уредено.

(8) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на првиот циклус на стручни студии припаѓаат на нивото VI Б за тригодишните стручни студии од прв циклус, односно на нивото V А за кратки стручни студиски програми од прв циклус со 60 до 120 ЕКТС кредити од Националната рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво VI, односно ниво V од Европската рамка на високообразовни квалификации.

(9) Универзитетите и високите стручни школи можат да организираат стручни студии од втор циклус за лица кои завршиле соодветни студиски програми од прв циклус на стручни, односно академски студии.

(10) Стручни студии од втор циклус се организираат како студии кои траат една година и со нивното завршување се стекнуваат 60 ЕКТС кредити.

(11) Вкупниот број на кредити кои се стекнуваат на прв и на втор циклус стручни студии изнесува 240 ЕКТС кредити.

(12) Студиската програма од втор циклус на стручни студии од 60 ЕКТС задолжително содржи обврска за изработка на специјалистички труд, како завршен дел на студиската програма од втор циклус на стручни студии.

(13) Завршниот дел на студиската програма од втор циклус од 60 ЕКТС на стручни студии од областа на уметностите се состои од јавна изведба/прикажување на уметничко дело или изложба.

(14) Посебните услови за втор циклус стручни студии од областа на уметноста ги пропишува високообразовната установа со посебен акт.

(15) На стручните студии од став 14 на овој член се применуваат одредбите од членот 135 ставови (10), (11), (12) и (15).

(16) Лицето кое завршило втор циклус на стручни студии од 60 ЕКТС кредити се стекнува со назив специјалист од одредена струка.

(17) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, називот по завршување на стручните студии од втор циклус со кои се стекнале 60 ЕКТС кредити е Specialist (Спец.).

(18) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма од втор циклус стручни студии припаѓаат на ниво VII Б од Националната рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво VII од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Стручен и научен назив

Член 138

Стручните и научните називи се определуваат согласно со закон и со општиот акт на Националниот совет со кој се утврдуваат стручните и научните називи.

Оддел 2 СТУДИСКИ ПРОГРАМИ

Студиска програма Член 139

(1) Студиските програми се вреднуваат со кредити по ЕКТС. Секоја година на студиската програма содржи 60 кредити.

(2) Секој предмет од студиската програма се вреднува со одреден број на ЕКТС кредити.

(3) Студиските програми во сите студиски години на додипломските, постдипломските и докторските студии треба да содржат задолжителни и изборни наставни предмети, освен студиските програми за регулираните професии од членот 147 од овој закон, студиските програми за правните студии и студиските програми за основна обука на наставници во основното и средното образование.

(4) Задолжителните наставни предмети во студиската програма треба да бидат од соодветната област на единицата на универзитетот, односно на внатрешната организациона единица (институт, катедра, оддел).

(5) Изборните наставни предмети студентите ги избираат од листата на изборни наставни предмети на дадената студиска програма.

(6) Изборните наставни предмети сочинуваат најмалку 10% а најмногу 30% од бројот на ЕКТС кредитите во студиската програма.

(7) Збирот на ЕКТС кредитите на предметите кои се застапени на листата на изборни наставни предмети на студиската програма е најмалку двојно поголем од бројот на ЕКТС кредити предвидени во наставната програма за изборните наставни предмети.

(8) Секој од наставните предмети на листата на изборни наставни предмети задолжително носи еднаков број на ЕКТС кредити.

(9) Во листата на изборни наставни предмети на наставната програма која се изведува на единицата на универзитетот, можат да бидат вклучени и наставни предмети кои се изведуваат на друга единица на универзитетот.

(10) Студиските програми на високообразовните установи, во делот на задолжителните и изборните наставни предмети можат да содржат и „прозорци за мобилност“, односно наставни предмети чии активности може да се изведуваат и на англиски јазик.

(11) Кога домашен универзитет изведува студиска програма за стекнување на заедничка диплома со странски универзитет, се применуваат прописите на високообразовната установа каде што се изведува студиската програма во поглед на соодносот на застапеноста на задолжителните и изборните предмети.

(12) Образовна програма која е насловена како студиска програма која не е акредитирана според овој закон не се смета за студиска програма од кој било од циклусите на образование, ниту со нејзиното завршување може да се стекне кој било стручен или научен назив определен со овој закон.

Содржина на студиските програми

Член 140

(1) Студиската програма најмалку содржи:

1. назив на студиската програма на македонски и англиски јазик согласно Фраскатиевата класификација на научните подрачја, полиња и области. Ако студиската програма се реализира на друг јазик различен од македонскиот јазик, а кој го користат припадниците на заедниците во Република Македонија, називот на студиската програма е на тој јазик, македонски јазик и англиски јазик,

2. целите на студиската програма и резултати од учење,

3. академски или стручен назив кој се стекнува со завршување на студиите,

4. степен или ниво според националната рамка за квалификации кој се стекнува со завршување на студиите

5. Наставници и соработници од соодветното научно и уметничко поле за изведување на предметните содржини за кои се избираат и квалификациите на наставниците и соработниците за изведување на предметните содржини,

6. Оптовареност на студиската програма изразена во ЕКТС и доколку е предвидено, подготвителни курсеви,

7. Услови за запишување на студиската програма посебно за: редовни, вонредни и странски студенти кои вклучуваат предмети релевантни за студиската програма, од државната матура или приемен испит со јасна, недвосмислена и точна содржина на испитот, неговото траење, изведување и оценување,

8. листа на задолжителни и изборни наставни предмети,

9. правила со кои се уредуваат модулите, задолжителните и изборните предмети и нивниот опис со:

- цел на предметот и резултати од учењето согласно Националната рамка на високообразовни квалификации,

- детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје,

- оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити,

- детален опис на наставните и работни методи за предметот,

- взаемна поврзаност на предметите и

- неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот.

10. правила со кои се уредува пишувањето на писмени испити, задачи, есеи, семинарски работи, проекти, дипломска работа и други активности кои се изведуваат писмено кои опфаќаат најмалку содржина, големина, начин на пишување и други релевантни барања.

11. вредност во ЕКТС кредити на завршната работа на стручните и академските додипломски и постдипломски студии, односно на докторската дисертација на докторските академски студии,

12. начинот на оценувањето и опис на вреднувањето на постигнувањата на студентот.

13. можност за изведување на наставата на странски јазик,

14. можностите за избор на предмети од други акредитирани студиски програми,

15. роковите за завршување на предвидените активности од студиската програма,

16. правила, можности и услови за вонредно студирање на студиската програма,

17. содржина на додатокот на диплома кој се издава со завршување на студиската програма,

18. научни полиња за студиски програми од втор циклус на академски и стручни студии, за кои со завршување на соодветната студиска програма од прв циклус на студии, се обезбедува соодветна проодност,

19. ментори на докторски или магистерски трудови, за студиските програми од втор и трет циклус и

19. други прашања од значење за изведување на студиската програма.

(2) Содржината на студиските програми подетално се регулира со Правилник за содржината на студиските програми кој го донесува Националниот совет за високо образование.

(3) Студиската програма се акредитира, односно се реакредитира од Одборот за акредитација за период од пет студиски години.

Програми за стручно и професионално усовршување

Член 141

(1) Универзитетите и високите стручни школи можат да организираат различни програми на стручно, односно професионално усовршување имајќи го предвид концептот за доживотно учење.

(2) Програмите од ставот (1) на овој член се организираат заради усовршување, дополнување, продлабочување и осовременување на знаењето и не се сметаат за студии во смисла на овој закон. По завршување на програмите за стручно, односно професионално усовршување се стекнува потврда, односно сертификат кој го издава универзитетот, односно самостојната висока стручна школа.

(3) Учесниците во формите за стручно, односно професионално усовршување немаат статус на студенти.

(4) Формите за стручно, односно професионално усовршување и другите услови за нивното организирање, како и правата и обврските на лицата кои ги посетувале се уредуваат со општ акт на универзитетите и нивните единици, согласно со статутот на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа.

(5) Покрај програмите за стручно, односно професионално усовршување, универзитетот и неговите единици, односно самостојната високата стручна школа, можат да организираат и различни облици на неформално учење, како курсеви, летни и зимски универзитети, школи, работилници и слично. По завршување на соодветниот облик на неформално учење се стекнува потврда, односно сертификат кој го издава универзитетот или единицата на универзитетот, односно самостојната висока стручна школа.

Стручно образование пократко од три години

Член 142

(1) За стекнување на стручни знаења и обука високообразовните установи можат да организираат стручно образование со траење и пократко од три години.

(2) За стекнатите стручни знаења и обука од ставот (1) на овој член се издава сертификат или друга исправа утврдена во статутот на универзитетот, односно со статутот на единицата на универзитетот, односно со статутот на самостојната висока стручна школа.

(3) На лицето кое стекнало сертификат или друга исправа за стручно знаење, според програма која е дел од акредитирана студиска програма од прв циклус на високообразовни стручни студии може стекнатото стручно знаење и обука изразено во кредити да му се признае како дел од високообразовна студиска програма. Стекнатите кредити се забележуваат во сертификатот или другата исправа од ставот (2) на овој член.

(4) Лицето кое се стекнало со стручно знаење и со кредити согласно со ставот (3) на овој член и има знаење стекнато од други форми на учење кое ќе биде соодветно евалуирано од високообразовната установа може да ги продолжи студиите според студиската програма соодветна на стекнатите кредити и евалуираното знаење, според условите утврдени со статутот на универзитетот и статутот на единицата, односно статутот на самостојната висока стручна школа.

Студиска програма за заедничка диплома

Член 143

(1) Студиска програма за стекнување на заедничка диплома е студиска програма која универзитетот, односно неговата единица, односно самостојната висока стручна школа ја прифаќа и изведува заедно со еден или повеќе универзитети, односно самостојни високи стручни школи од Република Македонија или од странство акредитирани во земјата во која и е седиштето.

(2) Заедничката диплома е јавна исправа во која задолжително се наведени универзитетите и нивните единици, односно самостојните високи стручни школи кои заеднички учествувале при изведувањето на студиската програма. Содржината и обликот на заедничката диплома како и прилозите кон дипломата ги определуваат универзитетот, односно самостојната висока стручна школа која учествувала при изведувањето на студиската програма за заедничка диплома.

Јазици на кои се изведува наставата

Член 144

(1) Наставата на високообразовните установи се изведува на македонски јазик.

(2) Припадниците на заедниците заради изразување, негување и развивање на својот идентитет и другите особености, имаат право наставата на јавните високообразовни установи, по соодветни студиски програми и содржини, да ја изведуваат на јазикот на заедницата, различен од македонскиот јазик, во согласност со овој закон и статутот на високообразовната установа. Финансирање од страна на државата ќе се обезбеди за високото образование и на јазикот на којшто зборуваат најмалку 20% од населението во Република Македонија.

(3) Наставата на јавните педагошки високообразовни установи за образование на воспитувачи за предучилишно воспитание и наставници за основно образование како и по дидактичко-методичките предмети за наставници за средно образование, може да се одвива и на јазиците на припадниците на другите заедници кои не се мнозинство во Република Македонија.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член, наставата на високообразовните установи може да се изведува на некој од светските јазици.

(5) Наставата на приватните високообразовни установи може да се изведува и на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија или на светските јазици.

(6) Кога наставата се изведува на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија или на светските јазици, согласно со ставовите (2), (3) и (4) на овој член, македонскиот јазик се изучува како посебен наставен предмет и наставата се изведува на македонски јазик најмалку за уште два наставни предмети од студиската програма.

(7) На универзитетот наставата за најмалку две студиски програми за прв циклус на академски студии и најмалку две студиски програми за втор циклус на академски и стручни студии задолжително се изведува и се полага на англиски јазик.

Орган што ги донесува студиските програми

Член 145

(1) Студиските програми од прв, втор и трет циклус и студиските програми за усовршување ги усвојува сенатот на универзитетот на предлог на наставно-научниот совет на факултетот, наставничкиот совет на високата стручна школа или научниот совет на научниот институт во состав на универзитетот, односно наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа.

(2) Акредитација на студиските програми од прв, втор циклус и трет циклус врши Одборот за акредитација со решение. Решението за акредитација на студиски програми од втор и трет циклус задолжително ги содржи менторите на магистерски и докторски трудови на студиската програма.

(3) Решението за акредитација на Одборот за акредитација се издава за период од пет учебни години.

(4) По добиено решение за акредитација од страна на Одборот за акредитација, Директорот на Агенцијата за квалитет формира комисија за утврдување на исполнетост на условите за почеток со работа на студиските програми.

(5) Комисијата од ставот (4) е составена од тројца членови од кои двајца се од редот на вработените во Агенцијата за квалитет, а еден е од лицата избрани во наставно-научни, наставни или научни звања на високообразовните установи во Република Македонија.

(6) Решение за почеток со работа на студиски програми од прв и втор циклус дава Директорот на Агенцијата за квалитет по добиена акредитација од страна на Одборот за акредитација и по добиен позитивен извештај за исполнетост на условите за почеток со работа на студиските програми. Решението задолжително се објавува на веб-страницата на Агенцијата за квалитет.

(7) Решение за почеток со работа на студиските програми од трет циклус дава Владата на Република Македонија по добиена акредитација од страна на Одборот за акредитација и по добиен позитивен извештај за исполнетост на условите за почеток со работа на студиските програми. Решението задолжително се објавува на веб страната на Агенцијата за квалитет.

(8) Извештаите и решенијата за акредитација на студиските програми целосно се објавуваат на веб страната на Агенцијата за квалитет.

(9) Единицата на универзитетот, научниот институт или самостојната високообразовна установа задолжително ги објавува јавно студиските програми и решението за почеток со работа на студиската програма на својата веб страна и на друг начин најдоцна до објавувањето на конкурсот за упис на студенти.

(10) Јавните високообразовни установи можат да остваруваат и акредитирани студиски програми кои не се финансираат од Буџетот на Република Македонија.

Рокови за донесување решение за акредитација и решение за почеток со работа на студиски програми

Член 146

(1) Одборот за акредитација го донесува решението за акредитација на студиска програма во рок од 90 дена од денот на поднесувањето на комплетната документација.

(2) Решението за акредитација на студиската програма е конечно и против него може да се поднесе тужба до Управниот суд.

(3) Директорот на Агенцијата за квалитет го донесува решението за почеток со работа на студиска програма од членот 145 став (6) од овој закон во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на комплетната документација.

Студиски програми за регулирани професии

Член 147

По исклучок од одредбите на овој закон, времетраењето и содржината на студиите за звањата кои се стекнуваат на секој циклус на студии кои се поврзани со вршење на регулирани професии се:

1. академските студиски програми од областа на општа медицината опфаќаат најмалку шест години на школување или 5.500 часа на теоретска и практична обука која се изведува на универзитет;

2. специјализирана програма за медицина опфаќа теоретска и практична настава на универзитет или на универзитетска болница или, каде што е соодветно, установа за здравствена нега, одобрена за таа цел од страна на министерството надлежно за работите од областа на здравството;

3. специјализацијата од областа на медицината се уредува со посебен закон;

4. академска студиска програма од областа на стоматологијата (доктор по дентална медицина) опфаќа студиска програма во траење од најмалку пет години или 5.000 часа која се состои од теоретски и практичен дел;

5. специјализираната стоматолошка програма опфаќа теоретска и практична настава во универзитетски клинички центар одобрен за таа цел од страна на министерството надлежно за работите од областа на здравството;

6. специјализацијата од областа на стоматологијата се уредува со посебен закон;

7. основната академска студиска програма за доктор по ветеринарна медицина опфаќа теоретска и практична настава во редовна форма со минимално траење од пет години, која ја опфаќа како минимум програмата опишана со прописите на Европската унија, спроведена на единица на универзитет која врши настава согласно овој закон;

8. студиска програма на стручни студии за медицински сестри со општ профил трае најмалку три години или опфаќа 4.600 часа теоретска и клиничка обука, при што периодот на теоретската настава претставува најмалку една третина и периодот на

клиничката настава претставува најмалку една половина од минималното траење на обуката;

9. студиската програма на стручни студии за акушерки вклучува теоретска и практична настава со минимално траење од три години, која како минимум ја опфаќа програмата опишана со прописите на Европската унија;

10. основната академска студиска програма за фармацевти опфаќа теоретска и практична настава во редовна форма со траење од најмалку пет години, која ја опфаќа како минимум програмата опишана со прописите на Европската унија, спроведена на единица на универзитет која врши настава согласно овој закон и која вклучува најмалку:

а) четиригодишна редовна теоретска и практична настава обезбедена на универзитет и

б) шестмесечно стажирање во аптека отворена за јавноста или во болница, под надзор на фармацевтскиот оддел на болницата;

11. специјализацијата од областа на фармацијата се уредува со посебен закон и

12. академската студиска програма за архитект задолжително опфаќа најмалку петгодишни студии кои завршуваат со успешно полагање на завршен испит.

Пренесување на кредити

Член 148

(1) Кредитите можат да се пренесуваат од една на друга иста, слична или различна студиска програма во рамките на еден универзитет, односно од еден на друг универзитет, односно од една на друга самостојна високообразовна установа.

(2) Критериумите и условите за пренесување на кредитите и условите за преминување меѓу студиските програми поблиску се уредуваат со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа, односно со договорот склучен меѓу високообразовните установи.

Оддел 3

УСЛОВИ И НАЧИН НА ЗАПИШУВАЊЕ НА СТУДИИ

Начин на запишување на студии

Член 149

(1) Запишувањето на студии се врши врз основа на јавен конкурс кој го објавува универзитетот, односно самостојната висока стручна школа кој ги реализира студиите најмалку пет месеци пред започнувањето на наставата.

(2) Конкурсот за запишување на студии од ставот (1) на овој член содржи:

1. име на високообразовната установа и негова адреса,

2. назив на студиската програма,

3. место на изведување на студиската програма,

4. времетраење на студиите,

5. услови за запишување,

6. предвиден број на слободни места за запишување,

7. постапки и рокови за пријавување и за изведување на запишувањето на студиите.

8. висината на партиципацијата или школарината, доколку студентот е должен да ги плати.

(3) Универзитетот, односно самостојната висока стручна школа ја утврдува постапката за селекција на кандидатите за запишување на начин кој гарантира рамноправност на сите кандидати без оглед на раса, боја на кожа, пол, род, јазик, вера, политичко или друго уверување, етничко, национално или социјално потекло, имот, раѓање, општествена положба, инвалидност, сексуална ориентација и возраст.

(4) Универзитетот, односно самостојната висока стручна школа ги утврдува критериумите врз основа на кои се врши селекцијата и изборот на кандидатите за запишување на студиите.

(5) За јавна високообразовна установа конкурсот го објавува универзитетот или самостојната висока стручна школа на начин определен со статут и по претходна согласност на Владата на Република Македонија.

(6) За приватно-јавната и приватна високообразовна установа конкурсот го објавува високообразовната установа на начинот утврден со нејзиниот статут.

(7) Студентите странски државјани се запишуваат на студии на јавните и приватните високообразовни установи под исти услови како и државјаните на Република Македонија и плаќаат школарина во висина утврдена од страна на универзитетот, односно самостојната висока стручна школа.

Еднакво вреднување на странско образование

Член 150

(1) Се смета дека условите за запишување од членовите 134, 135 и 136 на овој закон ги исполнува и лицето кое завршило соодветно образование во странство.

(2) Со општ акт кој го донесува сенатот на универзитетот се утврдуваат условите за упис од ставот (1) на овој член за лицето кое не завршило еднакво образование во странство.

Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат

Член 151

(1) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на јавни високообразовни установи, чие образование се финансира од Буџетот на Република Македонија, на предлог на јавната високообразовна установа, донесува Владата на Република Македонија.

(2) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на јавни високообразовни установи надвор од бројот утврден во ставот (1) на овој член, донесува универзитетот, под условите утврдени во овој закон.

(3) Вкупниот број на студентите кои можат да се запишат на високообразовните установи според ставовите (1) и (2) на овој член се определува според капацитетот утврден со решението за акредитација на високообразовната установа.

(4) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на приватна високообразовна установа, донесува наставно-научниот совет, односно наставничкиот совет, под услови утврдени со овој закон. Бројот на студентите не може да биде поголем од бројот утврден според капацитетот утврден со решението за акредитација на приватната високообразовна установа.

(5) На одлуката за бројот на студентите кои се запишуваат на студии од трет циклус на приватна високообразовна установа согласност дава Владата, на предлог на наставно-научниот совет, односно на советот на научната установа.

(6) Владата на Република Македонија донесува одлука и за дополнителните квоти за запишување на студенти припадници на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија.

Оддел 4

ОБЕМ НА СТУДИИ И ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕ

Почеток и завршување на студиска година

Член 152

(1) Студиската година почнува на 1 октомври, а завршува на 30 септември следната година и се дели на два семестри, зимски и летен или на три семестри, со можност наставата да се остварува во циклуси.

(2) Почетокот и времетраењето на наставата по семестри се определува со статутот на универзитетот, односно самостојната високообразовна установа.

Обем и организација на студиите

Член 153

(1) Во рамките на најмногу 40 недели годишно, вкупното оптоварување на студентите изнесува од 1.500 до 1.800 часа годишно.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член студиските програми од првиот циклус содржат најмалку 20, а најмногу 30 часа предавања, вежби и семинари неделно и 30 недели годишно.

(3) По исклучок, ако студиската програма содржи практично оспособување, вкупното оптоварување на студентот не смее да надмине 40 часа неделно и 45 недели годишно.

(4) Оптоварувањето на студентите од ставот (1) на овој член опфаќа предавања, вежби, семинари, индивидуална настава и другите облици на студиите кои се соодветни на специфичноста на наставно-научната и уметничката област (практично оспособување, хоспитација, настапи, теренска работа и слично), консултативно-инструктивна настава, форми на континуирана проверка на знаењето и испити кои се сметаат како контакт часови, како и индивидуална студиска работа (спортска работа, истражување на литература, семинарски задачи, проектна работа), самостојно учење, како и изработката на дипломска (магистерска, докторска) задача.

Проверка на знаењето

Член 154

(1) Проверката на знаењето на студентот, по наставните предмети, се врши во текот на наставно-образовниот процес и се изразува во поени.

(2) За исполнувањето на обврски за полагање на испитот (по делови или во целина) студентот добива оценка изразена во броеви од 5 (пет) до 10 (десет), при што оценката 5 (пет) означува недоволен успех.

(3) Проверката на знаењето по одделни наставни предмети се врши на начин определен од предметниот наставник, а кој начин се вградува во студиската програма и се спроведуваат во роковите утврдени со статутот на високообразовната установа.

(4) Универзитетот, односно самостојната висока стручна школа со општ акт кој го донесува сенатот на универзитетот, односно наставничкиот совет на високата стручна школа ги пропишува можните начини на проверка на знаењето.

(5) Завршното оценување задолжително се запишува во индексот или во некоја друга исправа и во пријавата за завршно оценување и/или во електронски систем.

(6) Уверението или документот за завршното оценување се издава врз основа на податоците во пријавите за испитите за секоја предметна програма, потпишани од наставникот.

(7) Просечниот успех на студентот претставува аритметичка средина на оценките од завршното оценување по сите наставни предмети во текот на студиите на студиската програма, вклучувајќи го и завршниот испит ако истиот е предвиден во студиската програма.

Оддел 5 ДИПЛОМА

Диплома и додаток на диплома

Член 155

(1) Студентот кој ќе ги изврши сите обврски по студиската програма за добивање на високо образование во кој било циклус на образование универзитетот и единицата на универзитетот, односно самостојната висока стручна школа врз основа на евиденцијата што се води за него му издава диплома.

(2) Со дипломата од ставот (1) на овој член се потврдува дека студентот завршил студиска програма од прв, втор или трет циклус и се стекнува со соодветен стручен или научен назив. Составен дел на дипломата е додаток на дипломата.

(3) Диплома и додаток на дипломата на универзитетот ја потпишува ректорот и деканот односно директорот на единицата на универзитетот и се заверува со сув печат на универзитетот.

(4) Дипломата и додатокот на дипломата на самостојната висока стручна школа ја потпишува директорот и се заверува со сув печат на самостојната висока стручна школа.

(5) Заедничката диплома и додаток на дипломата ја потпишуваат овластените лица на високообразовните установи кои организираат студиска програма за стекнување на заедничка диплома.

(6) Студентот кој ќе ги изврши сите обврски по студиската програма за усовршување или само дел од студиска програма за стекнување на образование му се издава уверение, за завршениот дел од студиската програма која содржи податоци за нивото, природата и содржината на студиите, како и постигнатите резултати.

(7) Други јавни исправи, во смисла на овој закон се: уверение, студентска легитимација и индекс.

(8) Уверението, студентската легитимација и студентскиот индекс за припадниците на заедницата која зборува службен јазик различен од македонскиот јазик, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, а кои наставата ја следат на службен јазик различен од македонскиот јазик, се издава на македонски јазик и кирилско писмо и на јазикот и писмото на таа заедница.

(9) Дипломата и додатокот на дипломата за припадниците на заедницата која зборува службен јазик различен од македонскиот јазик, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, а кои наставата ја следат на службен јазик различен од македонскиот јазик, се издава на македонски јазик и кирилско писмо и на јазикот и писмото на таа заедница, ако така е утврдено со статутот на универзитетот.

(10) Содржината и формата на дипломата и упатството за подготовка на додаток на дипломата и на другите јавни исправи определени со овој закон ги пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

Одземање на диплома

Член 156

(1) На студент кој се стекнал со диплома, согласно со овој закон, може да му се одземе издадената диплома, односно стекнатиот стручен или научен назив ако се утврди дека не ги исполнувал услови за добивање статус на студент на соодветната високообразовна установа, дека се здобил со стручен или научен назив спротивно на условите за стекнување на стручен, односно научен назив утврдени со статутот на високообразовната установа или со закон.

(2) Условите и постапката за одземање на издадената диплома се утврдуваат со правилник на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа.

Промоција за завршени студии

Член 157

(1) Промоцијата на лицата кои завршиле стручни или академски студиски програми од прв циклус на студии или студиски програми од втор циклус на студии ја врши деканот, односно директорот на единицата на универзитетот или директорот на самостојната висока стручна школа според постапка утврдена со правилата на единицата на универзитетот, самостојната висока стручна школа или научната установа.

(2) Промоцијата на лицата кои завршиле докторски студиски програми од трет циклус се здобиле со научен назив доктор на науки ја врши ректорот на универзитетот, според постапка утврдена со статутот на универзитетот.

Водење и заштита на личните податоци

Член 158

(1) Високообразовните установи ја водат следнава евиденција со лични податоци за студентите:

- 1) евиденција на пријавени за упис и запишани студенти;
- 2) личен картон кој се води за секој студент од започнување на студиите до завршување на студиите односно до отпишувањето;
- 3) записник за испитот со кој се евидентира пријавата кон испитот, текот на испитот и постигнатата оценка и
- 4) евиденција на издадени исправи за завршени студии.

(2) Евиденциите од ставот (1) точки 1), 2) и 4) на овој член опфаќаат: име и презиме на студентот (за студентките и моминското презиме), пол, датум, место и дата на раѓање, држава на раѓање, живеалиште или престојувалиште, единствен матичен број на граѓанинот, државјанство, претходно стекнато образование, начин на студирање како и други податоци по посебни прописи.

(3) Евиденцијата од ставот (1) точка 2 на овој член, покрај податоците предвидени во ставот (2) на овој член опфаќа и податоци за положени испити, за напредувањето и завршувањето на студиите.

(4) Евиденцијата од ставот (1) точка 3 на овој член опфаќа: име и презиме на студентот, (за студентките и моминското презиме), пол, единствен матичен број на граѓанинот, начин на студирање, година на студирање и студиска година на првиот упис, датум на испитот, податоци за тоа дали испитот го полага прв пат или го повторува, како и оценка добиена на испитот.

(5) Одредбите во врска со водењето, употребата и чувањето на личните податоци од евиденциите по овој закон се користат и за документација, врз основ на која биле собрани личните податоци. Документите за претходното образование по завршената уписна постапка му се враќаат на студентот.

Матична книга на запишани студенти, главна книга на дипломирани студенти

Член 159

(1) На високообразовните установи се водат матична книга на запишани студенти и главна книга на дипломирани студенти и досие на секој студент. Формата и начинот на водењето (во материјална и електронска) и содржината на матичната книга на запишани студенти и главната книга на дипломирани студенти ги пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(2) Матичната книга на запишани студенти и главната книга на дипломираните студенти се документи од трајна вредност.

Глава единаесетта

НАСТАВНО-НАУЧНИ, НАСТАВНО-СТРУЧНИ, НАСТАВНИ, НАУЧНИ И СОРАБОТНИЧКИ ЗВАЊА

Оддел 1 ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Вработени лица на високообразовните установи

Член 160

(1) Вработените на високообразовните установи се:

1. лица избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, кои вршат високообразовна дејност (во понатамошниот текст: наставен кадар) и

2. лица вработени во стручната и административната служба и помошно-техничките лица (во понатамошниот текст: ненаставен кадар).

(2) Правата, обврските и одговорностите на вработените на високообразовните установи се уредуваат со општите прописи за работните односи, освен ако со овој закон не е поинаку определено.

(3) Правата, обврските и одговорностите на ненаставниот кадар се уредуваат со одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи, освен ако со овој закон не е поинаку определено.

(4) Странски државјанин може да врши високообразовна дејност исто како и државјанин на Република Македонија, под условите кои се утврдени со овој закон.

(5) На високообразовните установи се води електронска евиденција на работното време на ненаставниот кадар согласно прописите за работните односи, а за наставниот кадар се води евиденција за одржана настава.

(6) На иста единица на универзитет не можат да бидат избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања лица кои се роднини по крв во права линија до кој и да е степен.

(7) На иста самостојна висока стручна школа не можат да бидат избрани во наставни звања лица кои се роднини по крв во права линија до кој и да е степен.

(8) Одредбите од ставовите (6) и (7) не се однесуваат на лицата избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни или соработнички звања пред стапување во сила на овој Закон.

Наставно-научни, наставно-стручни и наставни звања

Член 161

(1) Високообразовна дејност може да врши само лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно или соработничко звање за времето за кое е избрано.

(2) Лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно или соработничко звање може да врши високообразовна дејност на факултет или на висока стручна школа.

(3) Лице избрано во наставно звање може да врши високообразовна дејност само на висока стручна школа.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член лице избрано во научно звање согласно со одредбите на Законот за научно-истражувачката дејност, може да врши високообразовна дејност на студии од втор и трет циклус во согласност со овој закон според еквивалентноста на звањата утврдени во овој Закон.

(5) На факултетот наставно-научни звања се доцент, вонреден професор и редовен професор.

(6) На факултетите во областа на филолошките науки и на другите високообразовни установи на кои се изведува настава по јазик, наставно-стручни звања се лектор и виш лектор.

(7) На високите стручни школи наставни звања се предавач, виш предавач и професор на висока стручна школа.

(8) На високообразовните установи може да се врши избор и во научни звања согласно со Законот за научно-истражувачката дејност.

(9) Лицето избрано во наставно-научно и наставно звање во текот на еден семестар од учебната година може да врши предавање по најмногу четири наставни предмети на прв циклус на студии, на еден или на повеќе универзитети.

(10) Лицето избрано во наставно-научно, наставно и научно звање во текот на еден семестар од учебната година може да врши предавање по најмногу четири наставни предмети на втор циклус на студии, на еден или на повеќе универзитети.

(11) Во меѓународниот промет, за наставно-научните звања на факултетите се користат следните називи на англиски јазик:

1. за доцент - Assistant professor, со кратенка - Ass. Prof. Dr.sc,

2. за вонреден професор - Associate professor, со кратенка - Assoc. Prof. Dr.sc и

3. за редовен професор - Professor, со кратенка - Prof. Dr.sc.

(12) По исклучок од ставот (10) на овој член, во меѓународниот промет за наставно-научните звања на стручно-уметничките предмети на факултетите се користат следните називи на англиски јазик:

1. за доцент - Assistant professor, со кратенка - Asst. Prof. Dr.art, односно Asst. Prof. Mr.art,
2. за вонреден професор - Associate professor, со кратенка - Assoc. Prof. Dr.art, односно Assoc. Prof. Mr.art, и
3. за редовен професор - Professor, со кратенка - Prof. Dr.art, односно Prof. Mr.art.

Асистенти, уметнички и стручни соработници

Член 162

- (1) На факултетот соработничко звање е асистент.
- (2) На факултетот од областа на уметноста или уметничката академија може да се избере уметнички соработник (корепетитор, снимател, монтажер, продуцент и слично).
- (3) На факултетите каде што се изведува лабораториска и друг вид стручна настава може да се избере стручен соработник (лаборант и слично).
- (3) Соработниците од ставот (1) на овој член се избираат за наставно-научна, односно уметничка област утврдена со Класификацијата на научно-истражувачките подрачја, полиња и области (Меѓународната Фраскатијева класификација).
- (4) Соработниците од ставовите (1), (2) и (3) на овој член учествуваат во наставно-образовниот процес на начин и во обем определен со статутот на универзитетот и статутот на единицата, односно со статутот на самостојната висока стручна школа.

Демонстратори

Член 163

- (1) На факултетот, односно на високата стручна школа, можат да се избираат демонстратори како помошници во наставно-образовниот процес на првиот циклус на студии.
- (2) Демонстратор може да биде лице кое е студент на втор или трет циклус на студии.
- (3) За демонстратор може да биде избран студент кој студиите од првиот циклус (додипломските студии) ги завршил со просечна оцена од најмалку 8,00 (осум).
- (4) За демонстратор на студиски програми од интегриран прв и втор циклус може да биде избран студент кој има остварено најмалку 180 ЕКТС кредити и просечна оцена од најмалку 8,00 (осум).
- (4) Демонстратор се избира за период од една учебна година, со право да биде реизбран уште два пати на истата единица на универзитетот.
- (5) Посебните услови и постапката за изборот на демонстраторите, како и нивните права и обврски во наставно-образовниот процес се уредуваат со општ акт на универзитетот и општ акт на единицата на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.
- (6) Демонстраторите учествуваат во наставно-образовниот процес во обем и на начин определен со студиската програма.
- (7) Факултетот, односно високата стручна школа и демонстраторот склучуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски. Исплатата на надоместоците за избраните демонстратори се врши од сопствените приходи на факултетот, односно самостојната висока стручна школа, за што не се бара согласност од Министерството за финансии.

Оддел 2
**Критериуми и услови за избор во наставно-научни,
наставно-стручни, наставни и соработнички звања**

Критериуми за избор во звања
Член 164

(1) Критериуми за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се:

1. стекнато образование,
2. резултати од научно-истражувачка работа и
3. резултати и искуство во наставната дејност и подготвување на наставен и научно-истражувачки подмладок,
4. стручно-применувачка или стручно-уметничка дејност.

(2) Врз основа на критериумите од ставот (1) на овој член, се пропишуваат општите и посебните услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања.

Видови услови за избор во звања
Член 165

(1) Изборот во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се врши според општи и посебни услови.

(2) Општите услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се определуваат со овој закон.

(3) Посебните услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се определуваат со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

Општи услови за избор во наставно-научни звања
Член 166

(1) Во наставно-научно звање доцент, може да биде избрано лице кое:

1. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус,
2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира,
3. има објавени најмалку четири научни труда во референтна научна публикација согласно со овој закон во последните пет години пред објавувањето на огласот за избор,
4. има познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа и
5. има способност за изведување на високообразовна дејност.

(2) Во наставно-научно звање вонреден професор, може да избрано лице кое:

1. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус,
2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира,
3. има објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со овој закон во последните пет години пред објавување на огласот за избор,
4. било претходно избрано во наставно-научно звање доцент и
5. има способност за изведување на високообразовна дејност.

(3) Во наставно-научно звање редовен професор, може да биде избрано лице кое:

1. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус,

2. има научен степен доктор на науки од соодветната област,
3. има објавени најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со овој закон во последните пет години пред објавување на огласот за избор,

4. да бил претходно избран во звање вонреден професор,

5. има објавен рецензиран учебник или монографија или практикум или збирка задачи од научната област за која се избира и

6. има способност за изведување на високообразовна дејност.

(4) Странскиот јазик односно јазици чие познавање се бара заради исполнување на условот од ставот (1) алинеја 4. на овој член, нивото на познавање и начинот на проверка на познавањето на странскиот јазик, односно јазици, поблиску се регулираат со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

(5) На лицата кои имаат заснован работен однос како доцент, вонреден професор, асистент, асистент докторанд или помлад асистент на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот (2) алинеја 1. и ставот (3) алинеја 1., при нивниот избор во исто или повисоко наставно-научно звање без оглед на која високообразовна установа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во наставно-научни звања по стручно-уметнички предмети

Член 167

За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус, признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата, како и способност за наставна работа.

Општи услови за избор во наставно-стручни звања

Член 168

(1) За лектор може да биде избрано лице кое:

1. има завршено студии од втор циклус на академски студии,

2. има стекнато назив магистер од соодветната област,

3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно и

4. има наставно и практично искуство во полето во кое се избира.

(2) За виш лектор може да биде избрано лице кое:

1. има завршено студии од втор циклус на академски студии,

2. има стекнато назив магистер од соодветната област,

3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно,

3. има наставно и стручно искуство во областа во која се избира,

4. било претходно избрано за лектор на високообразовна установа и

5. има објавено научни и стручни трудови во областа во која се избира.

(3) На лицата кои се избрани во наставно-стручно звање со заснован работен однос пред стапувањето во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот (1) алинеја 3 и ставот (2) алинеја 3, при нивниот избор во исто или повисоко наставно-стручно звање без оглед на која високообразовна установа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во наставни звања на висока стручна школа

Член 169

(1) За предавач на висока стручна школа може да биде избрано лице кое:

1. има завршено втор циклус на академски студии,

2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. покажува способност за наставна и високостручна работа,
 4. има објавени стручни трудови
 5. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно и
 6. има повеќегодишно успешно искуство во работите од својата струка.
- (2) За виш предавач на висока стручна школа може да биде избрано лице кое има:
1. завршено втор циклус на академски студии,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. има објавени поголем број научни, односно стручни трудови,
 4. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно и
 5. покажало способност за наставна и високостручна работа по изборот за предавач на висока стручна школа.
- (3) За професор на висока стручна школа може да биде избрано лице кое има:
1. научен степен доктор на науки,
 2. објавени научни и стручни трудови по изборот за виш предавач на висока стручна школа,
 3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно и
 4. покажало способност за наставна и високостручна работа по изборот за виш предавач на висока стручна школа.
- (4) На лицата кои се избрани во наставно звање со заснован работен однос пред стапувањето во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот (1) алинеја 5, ставот (2) алинеја 4. и ставот (3) алинеја 3., при нивниот избор во исто или повисоко наставно звање без оглед на која висока стручна школа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во соработнички звања

Член 170

- (1) За асистент може да биде избрано лице кое:
1. има завршено прв и втор циклус на академски студии со најмалку 300 ЕКТС кредити,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот циклус и вториот циклус на академски студии посебно,
 4. има познавање на најмалку еден странски јазик.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член, на високообразовните установи кои имаат студиски програми на интегриран прв и втор циклус на студии, за асистент може да биде избрано лице кое:
1. има завршено интегриран прв и втор циклус на академски студии со најмалку 300 ЕКТС кредити со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) или
 2. има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските академски студии одделно,
 3. има познавање на најмалку еден странски јазик.
- (3) За уметнички и стручен соработник може да биде избрано лице кое:
1. има завршено прв циклус на академски студии со најмалку 240 ЕКТС кредити од соодветната област,
 2. има искуство во структурата од најмалку три години,
 3. има познавање на најмалку еден странски јазик.
- (4) Нивото на познавање и начинот на утврдување на исполнетоста на условот за познавање на најмалку еден странски јазик ставот (1) алинеја 4. и ставот (2) алинеја

3. на овој член поблиску се регулира со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

Оддел 3 ПОСТАПКА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊА

Правила за постапката за избор во звања

Член 171

Изборот во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се врши според постапка утврдена со овој закон со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

Конкурс за избор во звање и засновање на работен однос

Член 172

(1) Избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и наставни звања и соработнички звања се врши по пат на јавен конкурс кој го распишува наставно-научниот, односно наставничкиот совет, што го објавува високообразовната установа во дневниот печат.

(2) Конкурсот за избор во наставно-научни, наставно-стручни, односно наставни звања и засновање на работен однос се распишува за избор во сите наставно-научни, наставно-стручни, односно наставнички звања.

(3) Конкурсот за избор во соработнички звања и засновање на работен однос се распишува за избор во определено соработничко звање.

(4) Конкурсот за избор во звање и засновање на работен однос треба да ја содржи соодветната наставно-научна област, за која се избира лицето, утврдена со Класификацијата на научно-истражувачките подрачја, полиња и области (Меѓународната фраскатијева класификација), видот на работниот однос, рокот на траењето и општите и посебните услови за избор, документацијата која е од важност за изборот и други услови утврдени со закон или општ акт на универзитетот и единицата на универзитетот, односно општ акт на самостојната висока стручна школа.

(5) Стекнувањето на наставно-научно, наставно-стручно, односно наставно звање на избраните наставници е постапно.

(6) Постапката по конкурсот може да трае најмногу шест месеца сметано од денот на објавување на јавниот конкурс во дневниот печат. Доколку постапката не заврши во овој рок, постапката се запира и се распишува нов конкурс.

(7) Рокот од ставот (6) на овој член не тече во периодот од 15 јули до 25 август во календарската година.

Постапка за избор

Член 173

(1) Изборот на кандидатите во наставно-научни, наставно-стручни, наставни, научни и соработнички звања го врши наставно-научниот совет на факултетот, односно наставничкиот совет на високата стручна школа, врз основа на оценката во рефератот на рецензиона комисија.

(2) Изборот на редовен професор извршен од страна на наставно-научниот совет на факултетот, го потврдува сенатот на универзитетот.

(3) Рецензионата комисија од ставот (1) на овој член, се состои од најмалку три члена и ја формира наставно-научниот совет на факултетот, односно наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа, по завршувањето на рокот за пријавување на кандидатите.

(4) Членовите на рецензионата комисија можат да бидат од високообразовната установа во која се врши изборот или од други високообразовни или научни установи, кои вршат високообразовна дејност во согласност со овој закон.

(5) Член на рецензиона комисија, под истите услови определени со овој закон за членови на рецензиона комисија, може да биде и наставник од акредитирана

високообразовна установа од странство со која универзитетот или неговата единица, односно самостојната висока стручна школа има склучено спогодба за меѓусебна соработка.

(6) Повеќе од половината членови на рецензионата комисија ја сочинуваат лица избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни и наставни звања од истата наставно-научна, односно уметничка област во која се избира кандидатот, а другите членови може да бидат од сродна наставно-научна, односно уметничка област.

(7) Членовите на рецензионата комисија не можат да бидат во пониско звање од звањето за кое се избира кандидатот.

(8) За сите пријавени кандидати рецензионата комисија поднесува реферат во писмена форма во рок од три месеци од денот на доставувањето на целокупната документација до сите членови на рецензионата комисија. Рефератот содржи оценка за остварувањата на кандидатите во согласност со општите и посебните услови за избор во соодветно звање, како и предлог за избор на кандидатот во соодветно звање.

(9) Високообразовната установа го објавува рефератот на рецензионата комисија од ставот (8) на овој член во соодветниот билтен на универзитетот и на веб страницата на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа најмалку 15 дена пред денот на изборот.

(10) Рецензионата комисија во рефератот ги вреднува вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатите од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

(11) Ако наставно-научниот совет, односно наставничкиот совет не избере предложен кандидат, конкурсот се повторува.

(12) Изборот во звање е основа за засновање на работен однос на определено, односно неопределено време

(13) Постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања на универзитетот поблиску се уредува со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа.

Засновање работен однос

Член 174

(1) Постапката за избор во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање завршува со засновање на работен однос со полно работно време меѓу избраното лице и високообразовната установа. Работниот однос се заснова за времето на кое е избрано лицето.

(2) Лицата избрани во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање со заснованиот работен однос остваруваат права и обврски од работен однос во согласност со овој и друг закон и колективен договор.

(3) Лицата избрани во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање кои се во работен однос на јавна високообразовна установа, вршат и здравствена дејност во јавна здравствена установа.

(4) Лицата кои се во работен однос во јавна здравствена установа, а се избрани во наставно-научно, научно и наставно звање односно во соработничко звање на јавна високообразовна установа, вршат и високообразовна дејност на јавна високообразовна установа.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член, лицата од ставовите (3) и (4) на овој член високо-образовната, научноистражувачката и здравствената дејност ја вршат како неделива функционална целина со поделба на работното време во двете установи.

(6) Условите и начинот според кои лицата од ставовите (3), (4) и (5) на овој член вршат здравствена, односно високообразовна и научноистражувачка дејност, се уредуваат со спогодба меѓу јавната високообразовна и јавната здравствена установа, во согласност со закон.

(7) Едно лице не може да биде избрано истовремено во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање на повеќе од една високообразовна установа.

(8) При мирување на работниот однос, лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно или соработничко звање, има право да врши високообразовна дејност на прв циклус на студии без финансиски надомест.

(9) Лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно или наставно звање, на кое му мирува работниот однос, има право да држи предавања и да биде ментор на втор и трет циклус на студии, како и да врши други активности од високообразовната дејност.

Рокови за кои се вршат изборите

Член 175

(1) Доцент и вонреден професор на факултет, односно уметничка академија се избираат за време од пет години.

(2) Редовниот професор на факултет, односно уметничка академија со изборот заснова работен однос на неопределено време и го задржува звањето редовен професор доживотно.

(3) Предавач и виш предавач на висока стручна школа се избираат за време од пет години.

(4) Професор на висока стручна школа со изборот заснова работен однос на неопределено време и го задржува звањето професор доживотно.

(5) Лектор и виш лектор се избираат за време од четири години.

(6) Асистент и се избира за време од три години, со право на уште еден избор во истото звање на иста високообразовна установа.

(7) Уметнички и стручен соработник се избираат за време од три години, со право на реизбор неограничен број пати.

Рок за избор во повисоко звање, односно за повторен избор во звање

Член 176

(1) Најрано седум месеци, а најдоцна шест месеци пред истекот на времето за кое е извршен изборот во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање, деканот на факултетот, односно директорот на високата стручна школа распишува конкурс за избор во сите наставно-научни, наставно-стручни, научни и наставни звања, за избор во соработничко звање асистент, односно за избор на уметнички или стручен соработник.

(2) При изборот од ставот (1) на овој член се применуваат одредбите од овој закон за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања од член 172 од овој закон.

(3) Времето за распишување на конкурсот од ставот (1) на овој член се продолжува за времето кое е поминато на породилно отсуство, боледување подолго од три месеци, како и мирување на работниот однос во случаи определени со закон. На барање на лицето, рокот не мора да се продолжи.

Лица кои не се избрани

Член 177

(1) Ако при избор, лицето кое претходно било избрано во наставно-научно, наставно-стручно, научно и наставно звање биде предложено за избор во повисоко звање и не биде избрано во предложеното повисоко звање, повторно се гласа за избор во постојното звање во кое било претходно избрано.

(2) На лицето од ставот (1) на овој член кое не е избрано ниту во постојното во звање, му престанува работниот однос.

(3) Лицето од ставот (2) на овој член има право на приговор до органот кој одлучувал за изборот. Ако приговорот биде одбиен, лицето има право на жалба до универзитетскиот сенат, кој формира комисија од три члена, составена од редовни

професори од иста или сродна научна област од која е подносителот на жалбата, од кои најмалку два члена се од друга високообразовна установа. Комисијата поднесува извештај во кој дава оценка за изборот. Одлуката на универзитетскиот сенат е конечна.

Предвремен престанок на изборот Член 178

(1) Лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање е должно постојано научно, стручно, односно уметнички да се усовршува и докажува, успешно да ја остварува високообразовната дејност, да придонесува за создавање наставно-научен, односно уметнички подмладок, да се грижи за успешно остварување на студиските програми и да придонесува за развојот, односно примената на научната, односно уметничката дејност за која е избран.

(2) На лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање може да му престане работниот однос и пред истекот на времето за кое е избрано, под условите и постапката уредени со закон и статутот на високообразовната установа, ако се утврди дека подолго време не ги исполнува обврските од ставот (1) на овој член, ако ги попречува законските и статутарните активности на високообразовната установа или ги попречува другите членови во остварувањето на нивните права и извршувањето на должностите во високообразовната установа, ако престанале да постојат основните услови врз основа на кои е извршен изборот и други дисциплински престапи.

(3) Одлука за престанок на изборот и работниот однос пред истекот на времето за кое е избрано лицето во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање донесува наставно-научниот совет со двотретинско мнозинство од вкупниот број членови, врз основа на реферат на комисија составен од три редовни професори.

(4) Лицето од ставот (3) на овој член има право на приговор до органот кој одлучувал за престанокот на изборот.

(5) Ако приговорот биде одбиен, лицето има право на жалба до универзитетскиот сенат, кој формира комисија од три члена, составена од редовни професори од иста или сродна научна област од која е подносителот на жалбата, од кои најмалку два члена се од друга високообразовна установа. Комисијата поднесува реферат во кој дава оценка за постоењето основи за престанок на изборот и работниот однос.

(6) Сенатот одлуката по жалбата ја донесува со мнозинство од вкупниот број членови.

(7) Одлуката на универзитетскиот сенат е конечна.

(8) Против одлуката на сенатот може да се покрене судска постапка.

(9) Одредбите од овој член соодветно се однесуваат и на самостојните високи стручни школи.

Право на вршење дејност во друга високообразовна установа Член 179

(1) Лице од една единица на универзитет може да врши високообразовна дејност во друга единица на универзитет во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставно-научна, односно уметничка област.

(2) Лице од еден универзитет може да врши високообразовна дејност во единица на друг универзитет, односно самостојна висока стручна школа во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставно-научна, односно уметничка област, врз основа на согласност на сенатот на универзитетот на кој е избрано дадена по претходно мислење на наставно-научниот совет на единицата на универзитетот.

(3) Лице од една самостојна висока стручна школа може да врши високообразовна дејност во друга висока стручна школа, во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставно-научна, односно уметничка област, врз основа на согласност на самостојната висока стручна школа на која е избрано.

(4) Условите, начинот и постапката под кои лицето од ставовите (1) и (2) од овој член може да врши високообразовна дејност се утврдуваат со статутот на универзитетот, односно на самостојната високообразовна установа.

Визитинг наставници

Член 180

(1) По покана од наставно-научниот совет на факултетот, односно наставничкиот совет на високата стручна школа, наставници од акредитирани високообразовни установи, признати научници и истакнати уметници од земјата и странство, можат како гости, без распишување на конкурс, да извршуваат високообразовна и научно-истражувачка, односно уметничка дејност за определено време.

(2) Начинот, времето и условите под кои се врши дејноста од ставот (1) на овој член се уредуваат со статутот на универзитетот, односно самостојната висока стручна школа.

Афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката

Член 181

Афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката, без оглед на исполнетоста на условите утврдени со овој закон за избор во звање како специјалисти и експерти, по покана, можат да изведуваат настава за одделни делови од наставен предмет, во обем и според условите определени со статутот на високообразовната установа.

Насловни звања

Член 182

(1) Афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката, кои ги исполнуваат условите за избор во звања, а за кои нема слободно место за избор во наставно-научно звање можат да се избираат на универзитетот во звањето насловен доцент или насловен вонреден професор, според условите и постапката утврдени со овој закон.

(2) Лицата избрани во насловни звања можат да учествуваат во вршење на високообразовна дејност најмногу до 30% од редовните обврски на соодветното наставно-научно звање. Видот и обемот на учеството на лицето избрано во насловно звање во вршењето на високообразовната дејност го утврдува наставно-научниот совет, во согласност со општ акт на универзитетот.

(3) Лицата избрани во насловни звања не можат да бидат ментори на магистерски или докторски трудови.

(4) Лицето избрано во звањето насловен доцент или насловен вонреден професор може да врши високообразовна дејност само на универзитетот на кој го стекнало тоа звање.

(5) Едно лице не може истовремено да биде избрано во насловно звање на повеќе од еден универзитет.

(6) Доколку лицето кое било избрано во звањето насловен доцент или насловен вонреден професор на една високообразовна установа, биде избрано во наставно или наставно-научно звање и заснова работен однос на таа или друга високообразовна установа, изборот во насловно звање му престанува.

(7) На лицето му престанува звањето насловен доцент или насловен вонреден професор на крајот од учебната година во која наполнило 67 години старост.

Еквиваленција на звања

Член 183

(1) Заради вршење на високообразовна дејност, под условите утврдени со овој закон научните звања стекнати според одредбите на законот со кој се уредува

научно-истражувачката дејност, одговараат на следните наставнички звања утврдени со овој закон:

- научен советник на редовен професор,
- виш научен соработник на вонреден професор,
- научен соработник на доцент и

- соработник во научно-истражувачката дејност на соработник во високообразовна установа.

(2) Еквивалентните звања од ставот (1) на овој член можат да се користат како наставно-научни и соработнички звања, ако научната установа добила акредитација за вршење на последипломски и докторски студии, во обем и под условите утврдени со овој закон и со решението за акредитација.

Почесен професор и почесен доктор на науки

Член 184

(1) На истакнат професор од универзитет во Република Македонија и од странство, кој дал посебен придонес за развојот на високообразовната дејност, на предлог на единицата, универзитетот може да му додели звање почесен професор (*profesor honoris causa*).

(2) На истакнати научни, културни, деловни и други лица од земјата и странство, кои со своите дела дале посебен придонес за развојот на научната мисла, културата, или на друг начин придонеле за развојот на високото образование, на предлог на високообразовна установа, односно на акредитирана научна установа, универзитетот може да им додели титула почесен доктор на науки (*doctor honoris causa*).

(3) Поблиски одредби за доделување звање почесен професор и титула почесен доктор на науки и за нивните права се утврдуваат со статутот на универзитетот.

Професор емеритус

Член 185

(1) Универзитетот може, на предлог на наставно-научниот совет на факултет во негов состав да му додели звање професор емеритус на редовен професор во пензија, кој посебно се истакнал со својата научна, односно уметничка работа, кој стекнал меѓународна репутација и постигнал резултати во обезбедувањето на наставно-научен и соработнички подмладок во област во која е избран.

(2) Вкупниот број на професори емеритус не може да биде повеќе од 5% од вкупниот број на наставници на универзитетот.

(3) Професор емеритус може да учествува во изведувањето на настава на втор и трет циклус на студии, во областа во која е избран.

(4) Поблиски одредби за доделување звање професор емеритус и за неговите права се утврдуваат со статутот на универзитетот.

Платено и неплатено отсуство и сабатна година

Член 186

(1) На лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, научно, наставно и соработничко звање на негово барање, на секои пет години, високообразовната установа може да му одобри платено отсуство во траење до една година, односно неплатено отсуство во траење до три години заради стручно усовршување, односно истражување во соодветната научна, односно уметничка област или за престој во соодветна институција, при што неговите обврски во наставата се прераспределуваат.

(2) Доколку стручното усовршување, истражувањето, односно престојот од став (1) на овој член е на некој од првите сто универзитети рангирани на последната објавена листа од следните институции: Институт за високо образование при Шангајскиот Џио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement – World University Ranking, покрај платеното отсуство, министерството надлежно за работите од високото образование ги надоместува трошоците за

сместување, исхрана, здравствено осигурување и патни трошоци, доколку истите не се надоместени од институцијата на која се остварува престојот или од друга институција.

(3) Условите за користење на правата од ставот (1) на овој член поблиску се уредуваат со статутот на универзитетот, односно со статутот на самостојната високообразовна установа.

(4) Условите за користење на правата од ставот (2) на овој член поблиску се уредуваат со акт донесен од министерот надлежен за работите во високото образование.

Престанок на работен однос поради исполнување на услови за пензија

Член 187

(1) На лицето избрано во наставно-научно или наставно звање, кое во текот на учебната година го продолжило договорот за вработување согласно прописите за работните односи, работниот однос му трае до крајот на учебната година во која наполнило 67 години.

(2) Редовен професор во пензија може да изведува настава на студии од трет циклус и да биде ментор на докторски студии, како и да работи на научно-истражувачки проект под условите определени со статутот на универзитетот, односно статутот на самостојната висока стручна школа.

Рок во кој се стекнуваат правата и обврските на лица избрани во звања од матична комисија

Член 188

Лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање асистент од матична комисија во постапката за основање на високообразовна установа ги стекнува правата и обврските кои произлегуваат од звањето во кое е избрано, утврдени со овој закон, со денот на запишувањето на високообразовната установа во регистарот на високообразовните установи.

Надоместоци за учество на меѓународни конференции и објавени трудови и пристап до бази на трудови

Член 189

(1) Министерот надлежен за работите на високото образование донесува правилник со кој се регулираат условите, висината на средствата и постапката согласно кои од Буџетот на Република Македонија им се надоместуваат трошоците за пат, сместување, котизација и исхрана, односно дневници на наставниците и соработниците избрани во звања на универзитетите во Република Македонија за учество на меѓународни конференции и уметнички собири доколку пријавиле научен труд од предметната материја, односно уметничко дело или проект од областа во која се избрани.

(2) Министерот надлежен за работите на високото образование донесува акт со кој се регулираат условите, висината на средства и постапката согласно кои високообразовните установи стекнуваат право на надомест на средства за организирање научни конференции и уметнички собири.

(3) Наставниците и соработниците избрани на високообразовните установи во Република Македонија имаат право на надомест на средствата платени за објавување на трудови во списанија индексирани во базите Web of Science или Scopus. Министерот надлежен за работите на високото образование донесува акт со кој се регулира постапката за надомест на средствата.

(4) Министерот надлежен за работите на високото образование донесува акт со кој се регулира постапката за доделување еднократна награда во висина на една просечна нето плата исплатена во последниот месец во Република Македонија на наставниците и соработниците избрани на високообразовните установи во Република

Македонија кои ќе објават научен труд во списанија со фактор на влијание, реферирани во базите на Thomson Reuters или Scopus.

(5) Министерството надлежно за работите на високото образование обезбедува пристап на наставниците и соработниците избрани на јавните универзитети најмалку до една база на трудови, на предлог на Националниот совет. Министерот надлежен за работите на високото образование ги утврдува условите и постапката за обезбедување на пристапот до базата на трудови. Средствата за пристап до базата на трудови се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Глава тринаесетта

ЕКВИВАЛЕНЦИЈА И ПРИЗНАВАЊЕ НА ВИСОКООБРАЗОВНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Оддел 1 ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Видови признавање на странски високообразовни квалификации

Член 190

(1) Еквиваленција и признавање на странски високообразовни квалификации се врши во согласност со овој закон и ратификуваните меѓународни договори.

(2) Признавањето на странски високообразовни квалификации може да биде:

1. стручно или
2. академско.

(3) Стручно признавање е признавање на еднаква важност на странска високообразовна квалификација со соодветна домашна високообразовна квалификација, со кое се овозможува вработување и пристап кон понатамошното образование во Република Македонија.

(4) Академско признавање претставува изедначување на странската високообразовна квалификација со соодветна домашна високообразовна квалификација заради остварување на право на понатамошното образование во Република Македонија.

(5) Стручно и академско признавање на странска високообразовна квалификација се врши со решение, со кое на носителот на странска диплома му се признава односно утврдува степенот, видот и називот на странската високообразовна квалификација и се класифицира во системот на високото образование во Република Македонија определен со овој Закон и другите закони и прописи кои се однесуваат на слободното движење на лицата, професионалните квалификации и регулираните професии во Република Македонија.

(6) Во текот на постапката за признавање на странска високообразовна квалификација се врши и еквиваленција, при што заедно со решението за признавање на странска високообразовна квалификација се издава и решение за еквиваленција или податоците за еквиваленција се содржани во решението за признавање на квалификација.

(6) Правилата на овој закон за еквиваленција и за признавање на странска високообразовна квалификација, соодветно се применуваат и на еквиваленцијата и признавањето на дел од студии поминати на странска високообразовна установа, заради продолжување и завршување на високото образование во Република Македонија.

Лица кои можат да бараат признавање

Член 191

Право на признавање странски високообразовни квалификации имаат државјаните на Република Македонија, странските државјани и лицата без државјанство.

**Информативен Центар за признавање на странски
високообразовни квалификации**

Член 192

(1) Во Министерството надлежно за работите на високото образование функционира Информативен центар за признавање на странски високообразовни квалификации (во понатамошен текст: Информативен центар) кој е надлежен за стручно-административните работи во спроведување на постапката за признавање на странски високообразовни квалификации.

(2) Информативниот центар го определува видот и степенот на странската високообразовна квалификација споредувајќи ја со високообразовните квалификации кои се стекнуваат на високообразовните институции во Република Македонија, а земајќи ја предвид Националната рамка на квалификациите (NQF). Признавањето на странските високообразовни квалификации се врши во согласност со трите квалификациони циклуси предвидени со Болоњскиот процес во Европскиот високообразовен простор (EHEA) односно степени предвидени со Европската Рамка на квалификациите (EQF).

(3) Информативниот центар:

1. врши прием на барањата за еквиваленција и признавање на странски високообразовни квалификации;

2. врши проверка на доставените документи;

3. прибира информации потребни за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации стекнати во странство и ги информира високообразовните институции во Република Македонија како и странските образовни институции за сите аспекти од областа на еквиваленцијата и признавањето на високото образование во Република Македонија. Информативниот центар информациите ги доставува и до сите останати заинтересирани субјекти и лица во Република Македонија и во странство.

4. во постапката за еквиваленција и признавање на странска високообразовна квалификација упатува барање за проверка на валидноста на странската високообразовна исправа, односно нејзиниот носител до институцијата која ја издала исправата и

5. врши проверка на акредитацијата на странската високообразовна установа која ја издала високообразовната исправа за која е поднесено барање за признавање согласно овој закон.

(4) Информативниот Центар е дел од единствената Европска Мрежа на Информативни Центри/Национални Академски Информативни Центри за Признавање (ЕНИК/НАРИК Мрежа) формирана од страна на Советот на Европа, УНЕСКО и Европската Комисија.

**Евиденција за признавањето на странски
високообразовни квалификации**

Член 193

(1) За признавањето на странските високообразовни квалификации се води евиденција. (2) Начинот на водењето на евиденцијата од ставот (1) на овој член со општ акт го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(3) Министерството надлежно за високо образование води регистар за признавањето на странските високообразовни квалификации, кој се објавува на неговата веб страницата.

(4) Формата и содржината на регистарот од став (3) на овој член ја пропишува министерот надлежен за високото образование.

(5) Министерот надлежен за високото образование, најмалку еднаш во текот на календарската година, формира комисија составена од три члена, која врши ревизија на постапката на еквиваленција и признавање на странските високообразовни квалификации, на одреден број на предмети, по случаен избор.

**Правилник за еквиваленција и признавање на странски
високообразовни квалификации**

Член 194

Условите, начинот и постапката за еквиваленција и признавање на странските високообразовни квалификации, образецот на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација, потребната документација која се приложува кон барањето за признавање, висината на надоместот, ослободувањето од плаќање на надомест на трошоците и другите прашања во врска со трошоците на постапката за признавање како и надлежноста, составот и функционирањето на Информативниот центар поблиску се уредуваат со Правилникот за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации стекнати во странство (во понатамошен текст: Правилник за признавање) кој го донесува министерот надлежен за работите на високото образование.

Оддел 2

**ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА СТРАНСКИ
ВИСОКООБРАЗОВНИ КВАЛИФИКАЦИИ**

Барање за признавање на странска високообразовна квалификација

Член 195

(1) Постапката за признавање на странската високообразовна квалификација, се покренува со поднесување на барање за признавање на странска високообразовна квалификација (во натамошниот текст: барање) од носителот на странската високообразовната квалификација до Информативниот центар.

(2) Барањето за признавање на странска високообразовна квалификација се поднесува на образец, чија содржина се пропишува во Правилникот за признавање од член 194 на овој закон.

(3) По приемот на барањето, Информативниот центар упатува барање за проверка на валидноста на странската високообразовна исправа, односно нејзиниот носител до институцијата која ја издала исправата и ја проверува акредитацијата на странската високообразовна установа која истата ја издала.

(4) Кон барањето од ставот (1) на овој член се приложуваат следниве исправи:

1. оригинал странска високообразовна диплома заверена со апостил печат, односно печат од соодветното министерство за надворешни работи за земјите кои не се членки на Хашката конвенција на увид,

2. фотокопија од високообразовната диплома заверена на нотар,

3. превод од странската високообразовна диплома на македонски јазик и неговото кирилско писмо, заверен на нотар,

4. оригинал уверение со оценки/транскрипт, односно додаток на диплома на увид,

5. фотокопија од уверение со оценки/транскрипт, односно додаток на диплома, заверени на нотар,

6. превод на уверението со оценки/транскрипт на македонски јазик и неговото кирилско писмо заверено на нотар,

7. студиски план и програма во времетраење на студирањето,

8. магистерски труд или докторска дисертација во печатена и електронска форма (доколку се бара признавање на високообразовна квалификација стекната на втор, односно трет циклус на студии),

9. книшка за специјализација со запишани турнуси (доколку се работи за студии од научното подрачје на медицински науки и здравство),

10. доказ дека студиите траеле најмалку три години (доколку се работи за признавање на високообразовна квалификација за докторски студии) и

11. уплатница

Комисија за оценка на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација

Член 196

(1) За оценка на барањето за признавање на странската високообразовна квалификација, министерот надлежен за работите на високото образование формира комисија по одделни подрачја, составени од пет члена од универзитетски професори од соодветното подрачје (во понатамошниот текст: Комисија за признавање).

(2) На членовите на Комисиите за признавање им се исплаќа паричен надомест кој го утврдува министерот надлежен за работите од високото образование врз основа на присуство на седница и обем на работа.

(3) Стручните и административно-техничките работи на комисиите од ставот (1) на овој член ги врши министерството надлежно за работите на високото образование.

Критериуми за признавање на странска високообразовна квалификација

Член 197

(1) Основни критериуми врз основа на кои комисиите за признавање по одделните подрачја ги оценуваат барањата за признавање на странски високообразовни квалификации се:

1. споредливоста и сличноста на странската високообразовна квалификација со домашните високообразовни квалификации, односно усогласеноста со Националната рамка на квалификации,

2. обемот, видот, должината и степенот на студиската програма согласно со Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС),

3. системот и Националната рамка на квалификации од која квалификацијата потекнува,

4. статусот на странската високообразовна институција која ја издала квалификацијата, односно дали истата е акредитирана и овластена од надлежните органи во матичната (или друга) држава за издавање квалификации, односно дипломи и свидетелства,

5. наставните достигнувања (learning outcomes),

6. правата кои квалификацијата, односно дипломата или свидетелството ги даваат во матичната држава и

7. поранешната практика, односно претходно решени слични случаи.

(2) При оценката на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација, се земаат предвид и други содржини кои се од значење за признавање на странската високообразовна квалификација.

Оценка на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација

Член 198

(1) Во постапката за признавање на странската високообразовна квалификација, комисиите за признавање формирани по одделни подрачја, вршат споредување на предметите, студиските програми како и степените на образованието, условите за запишување на образовната програма, правата кои дипломата, односно сертификатот ги дава во земјата каде што е издадена, на кредитите освоени во текот на студиите согласно со Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС), како и исходот од образовниот процес (learning outcome). Во случај на завршен дел од високообразовна студиска програма, се утврдува завршениот дел на студиската високообразовна програма и се признава истиот заради продолжување на високото образование на високообразовна установа во Република Македонија.

(2) Комисијата за признавање по разгледувањето и оценката на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација изготвува извештај, во кој дава предлог:

- за признавање на странската високообразовна квалификација, или

- за одбивање на признавањето на странската високообразовна квалификација.

(3) Комисијата за признавање од соодветното подрачје го предлага видот, степенот и називот на странската високообразовна квалификација, односно употребата на стручниот или научниот назив, односно звање или титула во Република Македонија во согласност со прописите за национална рамка за високообразовни квалификации и предлага еквиваленција.

(4) Доколку комисијата за признавање од соодветното подрачје утврди суштински разлики во обемот, содржината, времетраењето или степенот на високото образование на завршената странска студиска високообразовна програма во споредба со домашната студиска (образовна) програма, а истите се битни за функцијата на квалификацијата, на предлог на комисијата барањето за признавање на странска високообразовна квалификација ќе биде одбиено. Во таков случај, комисијата е должна да ги образложи причините за одбивање на барањето за признавање на странската високообразовна квалификација, а посебно обемот, видот и суштината на утврдените разлики меѓу странската и домашната студиска програма.

(5) Доколку комисијата за признавање од соодветното подрачје утврди дека не е доставена целокупната документација од членот 195 став (4), го повика подносителот на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација да ја дополни документацијата во рок од 30 дена. Доколку, подносителот на барањето не ја достави целокупната документација во рок од 30 дена, барањето за признавање на странската високообразовна квалификација се одбива.

(6) За текот на седниците на комисиите од одделните подрачја и области се води записник кој содржи: место и време, име и презиме на присутни членови на комисиите, името и презимето на подносителот на барањето, предметот за кој се постапува, звањата/титулите кои ги предлагаат комисиите до министерот надлежен за работите на високото образование, евентуални забелешки по однос на барањето, како и други податоци поврзани со работата на комисиите. Записникот го потпишуваат претседателот и членовите на комисиите.

Решение за признавање на странска високообразовна квалификација **Член 199**

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование го донесува решението за признавање, односно за одбивање на признавање на странската високообразовна квалификација во рок 60 дена од денот на поднесувањето на барањето за признавање на странската високообразовна квалификација, на предлог од комисијата за признавање од соодветното подрачје.

(2) Министерството надлежно за работите на високото образование го донесува решението за признавање на странската високообразовна квалификација во рок од осум работни дена, доколку високообразовната квалификација е стекната на еден од првите 500 университети рангирани на последната објавена листа од следните институции: Институт за високо образование при Шангајскиот Џио Тонг универзитет, US News and Report и Times Higher Education Supplement - World University Ranking без предлог на комисијата од членот на 198 став 2 од овој закон.

(3) Решението за признавање, односно одбивање на признавањето на странска високообразовна квалификација е конечно и се издава во три примерока од кои едниот примерок му се врачува на бараателот, а два примерока остануваат во министерството надлежно за работите на високото образование.

(4) Против решението за признавање, односно одбивање на признавање на странската високообразовна квалификација, може да се поднесе тужба до управниот суд.

(5) Решението за признавање на странската високообразовна квалификација ќе биде поништено од министерството надлежно за работите на високото образование во посебна постапка, доколку се утврди невалидност на странската високообразовна исправа или доколку истата е издадена од странска високообразовна установа која не е акредитирана во соодветна постапка.

**Дипломи или други исправи стекнати во поранешна
Социјалистичка Федеративна Република Југославија и од универзитети
формирани од меѓународни организации**

Член 200

(1) На лицата кои до 31 декември 1996 година се здобиле со диплома или други исправи за високо образование, последипломски студии и докторат на науки стекнати на подрачјето на поранешна Социјалистичка Федеративна Република Југославија, им се признава висока стручна подготовка, стручен назив специјалист, академски степен магистер, односно научен степен доктор на науки и за истото не се спроведува постапка за признавање.

(2) На лицата кои се здобиле со диплома или друга исправа за завршени прв, втор или трет циклус на студии на универзитети формирани од меѓународни организации во кои Република Македонија е полноправен член им се признава висока стручна подготовка, стручен назив специјалист, академски степен магистер, односно научен степен доктор на науки и за истото не се спроведува постапка за признавање.

Глава четринаесетта

ВОДЕЊЕ ЕВИДЕНЦИИ

Видови евиденции

Член 201

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование, високообразовните установи, Националниот совет за високо образование, Агенцијата за квалитет, Одборот за акредитација, Одборот за евалуација, Интеруниверзитетската конференција и други субјекти надлежни за високото образование, согласно нивната надлежност, водат соодветни евиденции преку одржување бази на податоци.

(2) Министерството надлежно за работите од областа на високото образование обезбедува услови за формирање, обезбедување и одржување база на податоци.

(3) Се водат евиденции за:

- акредитирани високообразовни установи;
- единици во состав на универзитет;
- придружни членки на универзитет;
- кандидати за запишување на прв, втор и трет циклус за секој уписан рок;
- запишани студенти на прв, втор и трет циклус за секој уписан рок;
- завршени студенти на прв, втор и трет циклус;
- мобилност на студенти;
- лица избрани во звања кои се во работен однос;
- лица избрани во звања кои не се во работен однос;
- визитинг професори;
- стручњаци од практиката;
- професор емеритус;
- мобилност на наставници и соработници;
- научна и друга работа на наставниците и соработниците;
- научноистражувачки проекти;
- апликативни проекти;
- издавачка дејност;
- склучени меѓународни договори;
- други евиденции согласно податоците што ги создаваат надлежните субјекти.

(4) Субјектите надлежни за водење евиденции, содржина на евиденциите, начинот и постапката за собирање податоци и водење на базата на податоци ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на високото образование со Правилник за водење евиденции за високото образование.

Глава петнаесетта

НАДЗОР НАД РАБОТАТА НА ВИСОКООБРАЗОВНАТА УСТАНОВА

Надзор над законитоста во работењето Член 202

(1) Кога министерот надлежен за работите на високото образование ќе утврди дека високообразовната установа работи спротивно на овој Закон, со записник ќе и укаже на високообразовната установа на незаконитоста во работењето и ќе и определи рок од најмалку еден месец за отстранување на незаконитоста.

(2) Ако високообразовната установа, во определениот рок, не постапи според укажувањата од ставот (1) на овој член, министерот надлежен за работите на високото образование донесува решение за привремено запирање со работа на високообразовната установа и за тоа го известува основачот.

(3) Министерот надлежен за работите на високото образование пред да донесе решение за привремено запирање со работа на високообразовната установа ќе побара мислење од Одборот за акредитација.

(4) Против решението од ставот (2) на овој член може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(5) Против решението на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, може да се поднесе тужба до Управниот суд.

(6) По правосилноста на одлуката на Управниот суд, министерот надлежен за работите на високото образование донесува решение за бришење на високообразовната установа од регистарот на високообразовни установи.

(7) Ако министерството надлежно за работите од областа на високото образование утврди дека правилник, одлука, решение или друг акт на Агенцијата за квалитет, на Одборот за акредитација и Одборот за евалуација е спротивен на одредбите на законот, министерот надлежен за работите од областа на високото образование донесува решение за поништување на актот на Агенцијата за квалитет, на Одборот за акредитација или Одборот за евалуација и поведува постапка за одговорност на директорот на Агенцијата за квалитет или на членовите на Одборите пред надлежните органи во земјата.

Незаконита одлука на високообразовна установа Член 203

(1) Кога министерот надлежен за работите на високото образование ќе утврди дека високообразовната установа донела одлука која не е во согласност со овој закон, ќе и укаже на високообразовната установа за незаконитоста на одлуката и ќе определи рок за отстранување на незаконитоста, кој не може да биде пократок од еден месец.

(2) Ако во определениот рок високообразовната установа не ја отстрани незаконитоста, министерот надлежен за работите на високото образование со решение ќе ја укине или поништи незаконитата одлука.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член високообразовната установа има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член високообразовната установа има право да поднесе тужба пред Управниот суд.

Надзор над уставноста и законитоста на општите акти на високообразовните установи

Член 204

(1) Ако општиот акт на високообразовната установа не е во согласност со Уставот или со закон, министерот надлежен за работите на високото образование има право да го запре неговото извршување и е должен, во рок од осум дена од денот на донесувањето на решението за запирање, да поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на запрениот акт пред Уставниот суд на Република Македонија.

(2) Министерот надлежен за работите на високото образование може пред да поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста да ја извести високообразовната установа за запирањето на актот и да и укаже на високообразовната установа во рок од 30 дена од денот на доставувањето на решението за запирање, да ја отстрани незаконитоста.

(3) Ако високообразовната установа во овој рок не постапи според укажувањето, министерот надлежен за работите на високото образование, во наредниот рок од осум дена од денот на истекот на рокот од 30 дена, поведува постапка за оценување на уставноста и законитоста на запрениот акт.

Надзор над издавањето на дипломи

Член 205

Ако министерството надлежно за работите на високото образование во вршењето на правото на надзор над законитоста на работата утврди дека високообразовна установа издала диплома спротивно на одредбите од овој закон, донесува решение за поништување на дипломата што се објавува во средствата за јавно информирање и поднесува до јавниот обвинител пријава за кривично гонење на одговорното лице.

Инспекциски надзор

Член 206

(1) Инспекцискиот надзор согласно овој Закон го врши Државниот просветен инспекторат.

(2) Државниот просветен инспекторат е овластен:

1. да поништи упис на студент во прва година на студии преку бројот на студенти определен со решението за акредитација и конкурсот;

2. да поништи упис на студент кој е извршен спротивно на овој Закон;

3. да забрани вршење на високообразовна дејност на правно лице кое таа дејност ја врши спротивно на законот и се претставува како високообразовна установа;

4. да забрани вршење на високообразовна дејност на основач кој добил акредитација на проект за основање, а сè уште не добил решение за почеток со работа и не е запишан во регистарот на високообразовните установи и во Централниот регистар;

5. да забрани рекламирање или која било форма на јавно информирање за можноста правно лице кое нема акредитација, решение за почеток и не е запишан во регистарот на високообразовните установи и во Централниот регистар;

6. да забрани други дејствија на правни лица кои вршат работи кои се спротивни на овој Закон и

7. да превзема други мерки за кои е овластен со овој Закон.

(3) Државниот просветен инспекторат може да врши надзор над законитоста на постапките за избор во наставни, наставно-научни и соработнички звања и над исполнетоста на условите за избор во звање и да покрене постапка пред надлежен суд најдоцна во рок од 5 години од денот кога е извршен изборот.

Глава шеснаесетта

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Глоба за прекршоци Член 207

(1) Глоба во износ од 2000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

- користи називи на високообразовни установи, без да е основано како високообразовна установа, согласно со овој Закон (член 15 став (4)),

- применува статут за кој не е добиена согласност од надлежниот орган од членот 16 став (3),

- не врши самоевалуација на универзитет, факултет, уметничка академија и висока стручна школа кои се во состав на универзитет и самостојна висока стручна школа на начин и според услови определени со овој закон и со статут на универзитетот, факултет, уметничка академија и висока стручна школа кои се во состав на универзитет и самостојна висока стручна школа (член (55)),

- не бидат објавени на веб страницата резултатите од самоевалуацијата согласно со членот 55 став (6) од овој закон,

- го попречи при работата, одбие да му ги даде или не му ги даде сите податоци потребни за рангирањето на правното лице кое го врши рангирањето (член 58 став (4)),

- не се именува вршител на должност декан согласно со членот 57 став (2) од овој закон.

- изврши статусни промени без согласност на основачот (член 75, став (3)),

- не формира центар за кариера согласно членот 86 од овој закон,

- не распише избори за факултетско студентско собрание согласно со членот 37, став 6 од овој закон,

- не распише избори за студентско собрание на висока стручна школа согласно со членот 38 став (8) од овој закон,

- наплати школарина на студиите, односно партиципација на студентите над износот утврден со овој закон (член 126),

- применува студиски програми без акредитација, согласно со овој закон (член 132 став 1),

- запише студент спротивно на членот 149 став (2) од овој закон,

- во текот на една учебна година наставник биде определен за ментор на повеќе од 12 кандидати за изработка на магистерски трудови (член 135, став (14)),

- еден наставник биде истовремено определен за ментор на повеќе од 3 кандидати за изработка на докторски трудови (член 136, став (15)),

- спроведува студиска програма со различна содржина од онаа која е акредитирана спротивно со членот 139 ставови (3), (4) и (6) од овој закон,

- не биде организирано изведување настава за студиски програми на англиски јазик од членот 144 став (7) од овој закон,

- високообразовната установа не постапи согласно со членот 146 став (9) од овој закон,

- не објави конкурс за запишување на студенти најмалку пет месеци пред започнувањето на наставата или ако истиот не ги содржи потребните компоненти согласно со овој Закон или запише во прва година на студии студенти кои не ги исполнуваат условите пропишани со овој Закон и со конкурсот (член 149),

- изврши упис на студенти повеќе од бројот утврден со одлуката за запишување студенти или повеќе од капацитетот за кој високообразовната установа е акредитирана (член 151),

- не издаде студентска легитимација и студентски индекс согласно со членот 155 став (7) од овој закон,

- не води евиденција на личните податоци на студентите (член 158),

- не води матична книга на запишани студенти и главна книга на дипломирани студенти или ако ги води спротивно на пропишаната форма и начинот на водењето и содржината (член 159),

- на лице избрано во наставно-научно и наставно звање му дозволи да врши предавање на повеќе од четири наставни предмети на прв циклус на студии на еден или на повеќе универзитети во текот на еден семестар од една учебна година (член 161 став (9)),

- на лице избрано во наставно-научно и наставно звање му дозволи да врши предавање на повеќе од четири наставни предмети на втор циклус на студии на еден или на повеќе универзитети во текот на еден семестар од една учебна година (член 161 став (10)),

- ангажира наставник да врши високообразовна, односно уметничка дејност од друга високообразовна установа без согласност на универзитетот и спротивно на нормативите и стандардите за вршење на високообразовна дејност (член 179) и

- изврши избор на наставници и соработници спротивно на одредбите на овој Закон (од членот 166 до членот 177).

(2) Глоба во износ од 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршоците од ставот 1 на овој член.

(3) Правното лице кое ќе започне вршење на високообразовна дејност без добиено решение за акредитација и решение за почеток со работа, ќе се казни со парична казна во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност и ќе му се изрече мерка забрана за вршење на високообразовна дејност, а одговорното лице во правното лице ќе се казни со парична казна во износ од 1.000 евра во денарска противвредност (членови 69 и 145 ставови (2), (4) и (5)).

(4) Глоба во износ од 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од Министерството кое ја води постапката, ако не одлучи по барањето во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето (член 199 став (1) од овој закон).

(5) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на член на рецензиона комисија ако не постапи согласно со членот 173 став (8) од Законот за високо образование, односно при избор на кандидат во наставно-научно звање биде предложен кандидат кој не ги исполнува условите согласно одредбите од Законот за високо образование или не биде предложен кандидат кој ги исполнува условите за избор во звање.

(6) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето избрано во наставно-научно или наставно звање за прекршок ако врши предавање на повеќе од четири наставни предмети од прв циклус на студии во текот на еден семестар од една учебна година на еден или на повеќе универзитети (член 161 став (9) од овој закон).

(7) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето избрано во наставно-научно или наставно звање за прекршок ако врши предавање на повеќе од четири наставни предмети од втор циклус на студии во текот на ист семестар од една учебна година на еден или на повеќе универзитети (член 161 став (10) од овој закон).

(8) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на Директорот на Агенцијата за квалитет ако на веб страницата на агенцијата:

- не го објави извештајот од членот 48 став (4),
- не ги објави решенијата за акредитација на високообразовните установи од членот 49 став (9),
- не ги објави извештаите од надворешна евалуација од членот 51 став (7),
- не го објави извештајот на Одборот за евалуација од членот 53 став 2 или
- не го објави извештајот и решението за акредитација на студиска програма согласно со членот 145 став (6) од овој закон.

Прекршочна постапка

Член 208

(1) Прекршочната постапка за прекршоците предвидени во овој закон ја води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

(2) Пред поднесување на барање за поведување прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон, министерството надлежно за работите на високото образование води постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

Глава седумнаесетта

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Продолжување со работа

Член 209

(1) Високообразовните установи основани и акредитирани според Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/2014, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16) продолжуваат да работат согласно издадената акредитација и решението за почеток со работа.

(2) Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, основан согласно досегашните прописи за високото образование, продолжува со работа како приватно-јавна високообразовна установа.

(3) Овој закон соодветно се применува и за универзитет од областа на одбраната и безбедноста, доколку со друг закон поинаку не е определено.

(4) Акредитациите на студиските програми издадени пред стапување во сила на овој закон, важат за периодот за кој се издадени.

(5) Одборот за евалуација спроведува евалуација на сите високообразовни установи и студиски програми во рок од 18 месеци од неговото основање.

Формирање на Националниот совет за високо образование

Член 210

(1) Националниот совет за високо образование ќе се формира во рок од 1 година од денот на влегување во сила на овој закон.

(2) Националниот совет за високо образование ќе ги донесе актите предвидени со овој закон најдоцна во рок од шест месеци од денот на неговото формирање.

(3) Конститутивната седница на Националниот совет ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование во рок од 15 дена од изборот на членовите на Националниот совет од страна на Собранието на Република Македонија.

Формирање на Агенцијата за квалитет

Член 211

(1) Агенцијата за квалитет ќе се формира во рок од 1 година од денот на влегување во сила на овој закон.

(2) Актите предвидени со овој закон, Агенцијата за квалитет ќе ги донесе во рок од 3 месеци од денот на нејзиното формирање.

(3) До формирање на Агенцијата за квалитет согласно со овој закон, нејзините надлежности се вршат согласно Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16).

Формирање на Одборот за акредитација

Член 212

(1) Одборот за акредитација ќе се формира во рок од 1 година од денот на влегување во сила на овој закон.

(2) Актите предвидени со овој закон, Одборот за акредитација ќе ги донесе во рок од 3 месеци од денот на неговото формирање.

(3) До формирањето на Одборот за акредитација согласно со овој закон, Одборот за акредитација и евалуација во високото образование формиран според Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/2016 и 127/16), продолжува со работа, при што ќе ги применува одредбите за акредитација на високообразовни установи и студиски програми од овој закон.

(4) Конститутивната седница на Одборот за акредитација ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование во рок од 15 дена од денот на изборот односно именувањето на неговите членови согласно одредбите на овој закон.

Формирање на Одборот за евалуација

Член 213

(1) Одборот за евалуација ќе се формира во рок од 1 година од денот на влегување во сила на овој закон.

(2) Актите предвидени со овој закон, Одборот за евалуација ќе ги донесе во рок од 3 месеци од денот на неговото формирање.

(3) До формирањето на Одборот за евалуација според одредбите на овој закон, работите на евалуација во високото образование ќе ги врши Одборот за акредитација и евалуација во високото образование, формиран според Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16), при што ќе ги применува одредбите за евалуација на високообразовни установи и студиски програми од овој закон.

(4) Конститутивната седница на Одборот за евалуација ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование во рок од 15 дена од денот на изборот односно именувањето на неговите членови согласно одредбите на овој Закон.

Усогласување на општите акти на високообразовните установи со овој закон

Член 214

(1) Постојните универзитети и единиците во нивниот состав и самостојните високообразовни установи запишани во Регистарот на високообразовните установи во Република Македонија во рок од 3 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го усогласат своето работење, ќе ги донесат статутите и другите општи акти утврдени со овој закон.

(2) Статутите и другите општи акти на високообразовните установи донесени пред стапувањето во сила на овој закон, престануваат да важат по истекот на рокот за усогласување со одредбите на овој закон рокот определен со ставот (1) на овој член.

(3) До донесувањето на статутите и другите општи акти од ставот (1) на овој член, односно до истекот на рокот за нивно донесување, ќе се применуваат постојните општи акти.

Постапка за основање високообразовна установа

Член 215

Постапката за основање на високообразовна установа која започнала до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе заврши според одредбите на законот според кој истата е започната.

**Постапка за акредитација на студиски програми и
издавање решение за почеток со работа**

Член 216

Постапката за акредитација на студиски програми и за издавање решение за почеток со работа, започната до донесување и стапување во сила на актите утврдени со овој Закон, ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/2013, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16).

Услови според кои ќе продолжи избор во звање

Член 217

(1) Изборот во наставно-научно, научно, наставно и соработничко звање започнат пред влегувањето во сила на овој закон ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16).

(2) До донесување на општите акти на високообразовните установи утврдени со овој Закон кои се однесуваат на условите, постапката и критериумите за избор во наставно-научно, научно, наставно и соработничко звање, изборот во овие звања ќе се вршат според одредбите на овој закон и на општите акти кои биле во сила на денот на стапување во сила на овој закон, при што одредбите на општите акти на високообразовните установи кои се во спротивност со одредбите на овој закон, нема да се применуваат.

**Редовни професори и научни советници избрани на единици во состав
на универзитет и професори на високи стручни школи**

Член 218

(1) Редовните професори и научните советници избрани на единици во состав на универзитет кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се избрани во тоа звање по прв пат, засноваат работен однос на неопределено време и го задржуваат звањето редовен професор, односно научен советник доживотно.

(2) Професорите на високите школи кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се избрани во тоа звање по прв пат, засноваат работен однос на неопределено време и го задржуваат звањето професор доживотно.

Соработници

Член 219

Соработниците вработени во високообразовните установи до денот на влегувањето во сила на Законот за изменување и дополнување на законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 103/2008), доколку до 15 септември 2020 година не бидат избрани во наставно-научно, научно или наставно звање, им престанува работниот однос, а до тогаш на нив се применуваат одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008).

Асистенти докторанди

Член 220

Асистентите докторанди избрани пред влегување во сила на овој закон продолжуваат да работат како асистенти докторанди за времето за кое се избрани.

**Ректор, проректор, декан, продекан, член на сенат,
односно директор и заменик директор на висока стручна школа
избран пред стапување во сила на овој закон**

Член 221

(1) Ректор, проректор, декан, продекан, член на сенат, односно директор и заменик директор на висока стручна школа избрани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ги вршат своите функции до истекот на времето за кое се избрани.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член, кои се избрани на своите функции по прв пат согласно Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16), имаат право на уште еден мандат според овој закон.

(3) Ректор, проректор, декан, продекан, член на сенат, односно директор и заменик директор на висока стручна школа избрани на своите функции во два мандати пред влегувањето во сила на овој закон според прописите кои важеле пред стапување во сила на овој закон, немаат право на уште еден мандат според овој закон.

(4) Изборот на ректор, проректор, декан, продекан, член на сенат, односно директор и заменик директор на висока стручна школа, започнат пред влегување во сила на овој закон ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/2015, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16 и 127/16) и одредбите на општите акти на високообразовните установи според кои истиот започнал.

Избор и мандат на студентските собранија и претставниците на студентите

Член 222

(1) Во рок од 6 месеци од денот на стапување во сила на овој закон се спроведуваат избори за претставници во студентските собранија и претседатели на студентските собранија.

(2) Студентските собранија во рок од 30 дена од конституирањето избираат претставници во органите за кои тоа е предвидено со овој закон.

(3) Имотот и средствата на студентските организации формирани согласно Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/2016 и 127/16) преминуваат на соодветните студентски собранија.

(4) Во рок од 6 месеци од стапување во сила на овој закон се избираат студентски правобранител и заменик студентски правобранител.

(5) Мандатот на студентските органи кои се избрани во роковите од овој член може да трае пократко или подолго од една година, но не повеќе од 18 месеци, во зависност од терминот утврден во статутот на студентското собрание како период за одржување на редовни избори за студентските органи.

Признавање на високообразовни квалификации стекнати во странство

Член 223

Постапката за признавање на високото образование стекнато во странство која е започната пред донесувањето на овој закон, ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/2014, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/16).

Избор во наставно-научно звање редовен професор

Член 224

Одредбата од членот 166 став (3) точка 5. од овој закон, ќе се применува по истекот на три години од денот на стапување во сила на овој закон.

Акредитација на ментори на докторски студии

Член 225

Акредитациите на ментори на докторски студии добиени пред стапување во сила на овој закон, продолжуваат да важат и по неговото стапување во сила.

Престанување со важност

Член 226

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/2014, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/2016), освен оние одредби коишто, согласно овој закон, се применуваат и по влегувањето во сила на овој закон, а до истекот на роковите предвидени со овој закон.

Продолжување со важност на подзаконските акти

Член 227

До донесување на подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се применуваат постојните подзаконски акти донесени според Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/16), при што одредбите коишто се во спротивност со одредбите на овој закон, нема да се применуваат.

Влегување во сила на законот

Член 228

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.